

๒๐-๔๐ ม. จากผิวดิน โดยให้ปริมาณน้ำมากกว่า ๑๐๐ ลบ.ม./ชม. ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสามารถใช้ได้อย่างเต็มที่ จากการศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์น้ำพบว่ายังมีการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ประมาณ ๓๘๐ ล้าน ลบ.ม./ปี ในสภาพปัจจุบันจึงมีแผนแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้งการอุปโภค-บริโภค การเกษตรการประปาและการอุตสาหกรรม โดยเสนอให้มีโครงการอ่างเก็บน้ำคลองหัวช้าง อ่างบ้านเราแก้ว โครงการคั่นกั้นน้ำเค็มทะเลสาบสงขลา โครงการพัฒนาพрудรวนเคลิ่ง ในแผนระยะยาว (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๙)

มาตรฐานลุ่มน้ำและลุ่มน้ำสาขา ได้แบ่งพื้นที่ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เป็น 3 ลุ่มน้ำย่อย ดังนี้

รหัสลุ่มน้ำย่อย	ชื่อลุ่มน้ำย่อย	พื้นที่รับน้ำ (ตร.กม)
23.01	ทะเลสาบสงขลา(ลุ่มน้ำสาขา)	3,664
23.02	ทะเลน้อย	534
23.03	ทะเลหลวง	4,297
	รวมทั้งสิ้น	8,495

พื้นที่ประสบอุทกภัย

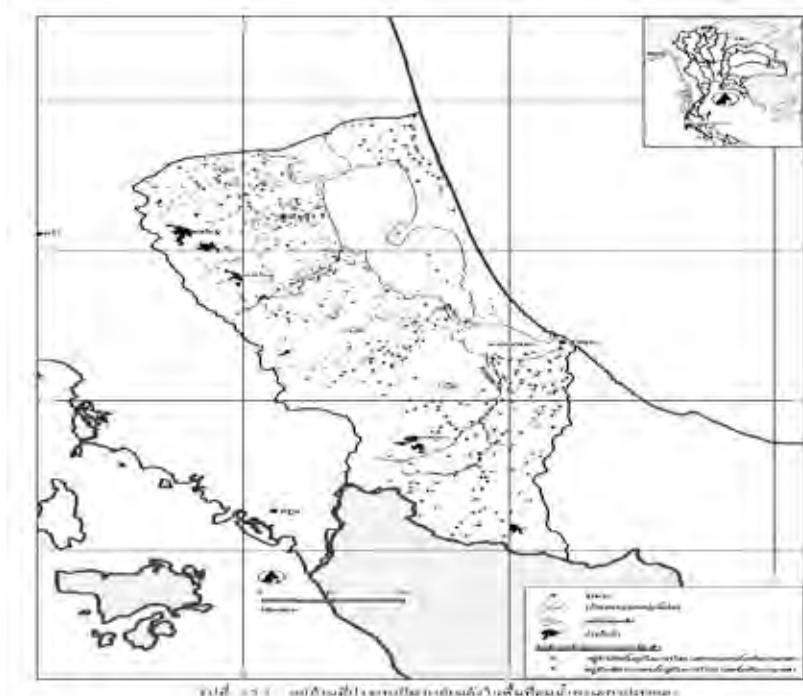
สภาพการเกิดอุทกภัยในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) อุทกภัยที่เกิดในบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนและลำน้ำสาขาต่าง ๆ เกิดจากการที่มีฝนตกหนักและน้ำป่าไหลหลากจากต้นน้ำลงมาจนลำน้ำสายหลักไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน ประกอบกับมีสิ่งกีดขวางจากเส้นทางคมนาคมขวางทางน้ำ และมีอาคารระบายน้ำไม่เพียงพอ พื้นที่ที่เกิดน้ำท่วมเป็นประจำได้แก่ อำเภอสะเตกา อำเภอรัตนภูมิ อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา และอำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง

2) อุทกภัยที่เกิดในพื้นที่ราบลุ่ม เกิดบริเวณที่เป็นพื้นที่ราบลุ่มและแม่น้ำสายหลักต้นเขิน มี ความสามารถระบายน้ำไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถระบายน้ำลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ พื้นที่ที่เกิดน้ำท่วมเป็นประจำได้แก่ อำเภอเขาชัยสน อำเภอตะโหมด และอำเภอป่าบอน กิ่งอำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง จากข้อมูลที่รวบรวมได้พบว่า ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลามี

จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด	1,030	หมู่บ้าน
เป็นหมู่บ้านที่ประสบกับปัญหาอุทกภัย	165	หมู่บ้าน (ร้อยละ 16.02)
แบ่งเป็นลักษณะน้ำท่วมขัง	107	หมู่บ้าน (ร้อยละ 10.39)
ลักษณะน้ำป่าไหลหลาก	58	หมู่บ้าน (ร้อยละ 5.63)

โดยหมู่บ้านที่ประสบปัญหาอุทกภัยส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง 101 หมู่บ้าน (ร้อยละ 61.21)

พื้นที่ประสบภัยแล้ง

จากข้อมูลที่รวบรวมได้พบว่า ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลามี

จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด	1,030	หมู่บ้าน
เป็นหมู่บ้านที่ประสบกับปัญหาภัยแล้ง	600	หมู่บ้าน (ร้อยละ 58.25)
แบ่งเป็นหมู่บ้านที่มีน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค แต่ขาดน้ำเพื่อการเกษตร	294	หมู่บ้าน (ร้อยละ 28.54)
หมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร	306	หมู่บ้าน (ร้อยละ 29.71)
โดยหมู่บ้านที่ประสบปัญหาภัยแล้งส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง	325	หมู่บ้าน (ร้อยละ 54.17)

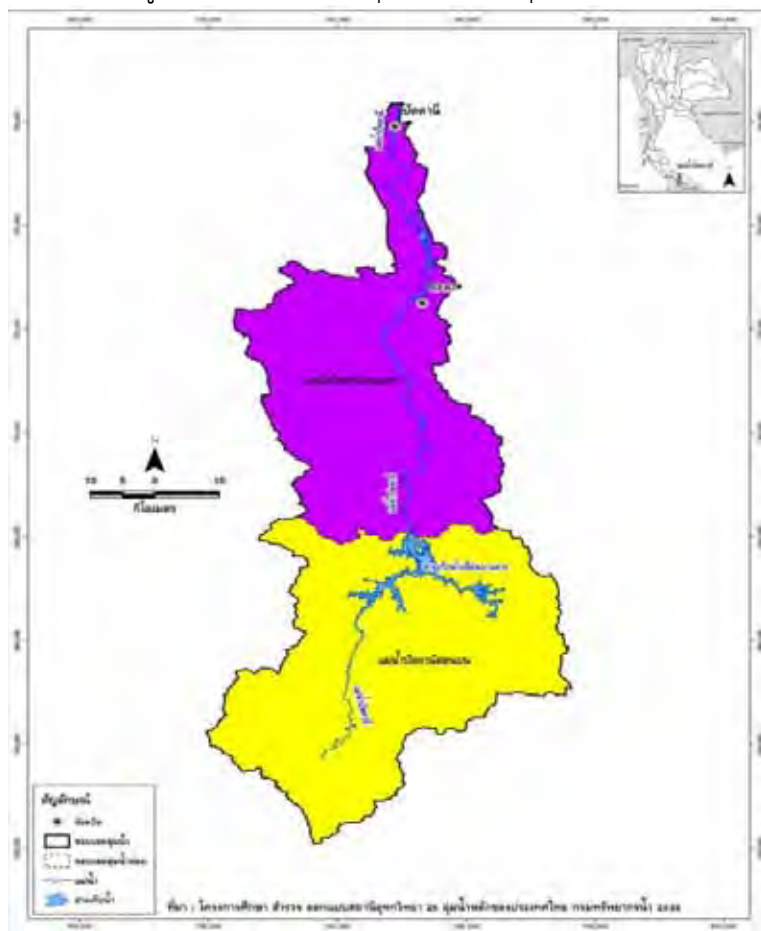
(2.2) **ลุ่มน้ำแม่น้ำปัตตานีตอนล่าง** เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำที่ต่อเนื่องมาจากลุ่มน้ำแม่น้ำปัตตานีตอนบนโดยนับตั้งแต่ด้านท้ายน้ำของเขื่อนบางลางขึ้นมาทางทิศเหนือไปตามขอบเขตของลุ่มน้ำปัตตานี โดยมีแม่น้ำปัตตานีเป็นลำน้ำสายหลัก ไหลจากท้ายเขื่อนบางลางผ่าน อำเภอบันนังสตา อำเภอกรงปินัง อำเภอเมืองยะลา เข้าเขตจังหวัดปัตตานี ผ่านอำเภอแม่ลาน อำเภอเมืองปัตตานี และไหลออกสู่อ่าวไทยที่อำเภอเมืองปัตตานี รวมความยาวประมาณ 103 กิโลเมตร มีคลองสาขาที่สำคัญ ได้แก่ คลองเล็ก คลองปะแต คลองลิจิง เป็นต้น

ดังแสดงรายละเอียดลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำปัตตานีในตารางที่ 1.1-2 สำหรับขอบเขตลุ่มน้ำสาขาและระบบลุ่มน้ำ ดังแสดงในรูปที่ 1.1-2

ตารางที่ 1.1-2 รายละเอียดของลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำปัตตานี

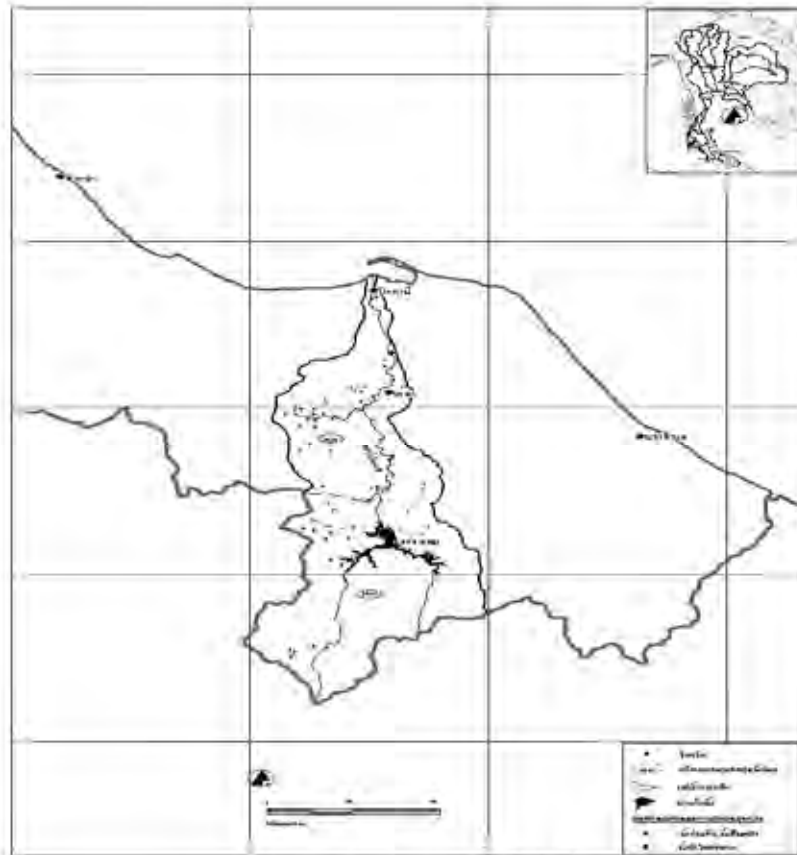
ลำดับ	รหัส	ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่		ร้อยละของพื้นที่ลุ่มน้ำปัตตานี	ครอบคลุมพื้นที่บางส่วน	
			(ตร.กม.)	(ไร่)		จังหวัด	อำเภอ
1	2402	แม่น้ำปัตตานีตอนบน	1,971.66	1,232,288.44	53.52	ยะลา	เบตง และ ชาริต
2	2403	แม่น้ำปัตตานีตอนล่าง	1,712.55	1,070,343.39	46.48	ยะลา ปัตตานี	บันนังสตา กรงปินัง และเมืองยะลา แม่ลาน และเมืองปัตตานี
		รวม	3,684.21	2,302,631.83	100.00		

รูปที่ 1.1-2 ขอบเขตลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำปัตตานี

ขอบเขตลุ่มน้ำย่อย ลุ่มน้ำปัตตานี

ตารางสรุปข้อมูลจำนวนตำบลที่เสี่ยงต่ออุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำปัตตานี

รูปที่ ๖.๖-๑ หมู่บ้านที่ประสบอุทกภัยในจังหวัดลุ่มน้ำปัตตานี

พื้นที่ประสบอุทกภัย

สภาพการเกิดอุทกภัยในลุ่มน้ำปัตตานีแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) อุทกภัยที่เกิดในบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนและลำน้ำสาขาต่าง ๆ เกิดจากการที่มีฝนตกหนักและน้ำป่าไหลหลากจากต้นน้ำลงมาจนลำน้ำสายหลักไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน ประกอบกับมีสิ่งกีดขวางจากเส้นทางคมนาคมขวางทางน้ำ และมีอาคารระบายน้ำไม่เพียงพอ

พื้นที่ที่เกิดน้ำท่วมเป็นประจำได้แก่ อำเภอยะหา อำเภอธารโต และอำเภอเมือง จังหวัดยะลา

2) อุทกภัยที่เกิดในพื้นที่ราบลุ่ม เกิดบริเวณที่เป็นพื้นที่ราบลุ่มและแม่น้ำสายหลักตื้นเขิน มีความสามารถระบายน้ำไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถระบายน้ำลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พื้นที่ที่เกิดน้ำท่วมเป็นประจำได้แก่ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา และอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จากข้อมูลที่รวบรวมได้พบว่า ในลุ่มน้ำปัตตานีมี

จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด	294	หมู่บ้าน
เป็นหมู่บ้านที่ประสบกับปัญหาอุทกภัย	64	หมู่บ้าน (ร้อยละ 21.77)
แบ่งเป็นลักษณะน้ำท่วมขัง	22	หมู่บ้าน (ร้อยละ 7.48)
ลักษณะน้ำป่าไหลหลาก	42	หมู่บ้าน (ร้อยละ 14.29)

โดยหมู่บ้านที่ประสบปัญหาอุทกภัยส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่จังหวัดยะลา 60 หมู่บ้าน (ร้อยละ 93.75)

พื้นที่ประสบภัยแล้ง

จากข้อมูลที่รวบรวมได้พบว่า ในลุ่มน้ำปัตตานีมี

จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 294 หมู่บ้าน

เป็นหมู่บ้านที่ประสบกับปัญหาภัย 143 หมู่บ้าน (ร้อยละ 48.64)

แบ่งเป็นหมู่บ้านที่มีน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค แต่ขาดน้ำเพื่อการเกษตร 42 หมู่บ้าน (ร้อยละ 14.29)

หมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร 101 หมู่บ้าน (ร้อยละ 34.35)

โดยหมู่บ้านที่ประสบปัญหาภัยแล้งส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่จังหวัดยะลา 113 หมู่บ้าน (ร้อยละ 79.02)

(3) ลุ่มน้ำบางนรา

แม่น้ำบางนราเป็นแม่น้ำหลักของจังหวัดนราธิวาส พื้นที่ลุ่มน้ำทอดตัวขนานไปตามชายฝั่งทะเลตะวันออก ยาว ๖๐ กิโลเมตร พื้นที่รับน้ำ ๑,๓๘๓.๗๙ ล้านลูกบาศก์เมตร แม่น้ำบางนราไหลผ่านอำเภอเมืองและอำเภอดาก ไบ ออกทะเลสองทาง ได้แก่ ไหลออกอ่าวไทยตรงปากแม่น้ำที่อำเภอเมืองนราธิวาส และไหลลงสู่แม่น้ำโก-ลก บริเวณอำเภอดากไบ เป็นเขตแดนระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย นอกจากนี้ยังมีลำน้ำสาขาหลายสาย ได้แก่ คลองยะกัง คลองโต๊ะเจ๊ะ คลองจวบ และคลองสุโหงปาตี ลักษณะภูมิประเทศใกล้ชายฝั่งทะเลและอยู่ในเขตฝนชุก ทำให้ชาวลุ่มน้ำบางนราประสบปัญหาน้ำ ๓ ประเภท น้ำจืด น้ำเค็ม น้ำเปรี้ยว ไหลมาบรรจบกันเป็นน้ำกร่อย สร้างความเสียหายแก่พื้นที่เพาะปลูก รวมถึงปัญหาอุทกภัยซ้ำเติมในช่วงฤดูฝนไม่สามารถใช้พื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรจังหวัดนราธิวาสมาโดยตลอด ได้ทรงทราบปัญหาเรื่องน้ำกร่อยที่เกิดขึ้นและได้ทรงหาวิธีแก้ไขบรรเทาอย่างต่อเนื่อง เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๓ เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปประทับที่พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ มีพระราชดำริให้กรมชลประทาน

พิจารณาและศึกษาวางโครงการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ลุ่มน้ำบางนรา ทั้งวิธีระบายน้ำบรรเทาปัญหาอุทกภัย วิธีกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการอุปโภคบริโภคและเกษตรกรรม โดยการก่อสร้างประตูระบายน้ำที่ปากแม่น้ำบางนราทั้งตอนบนและตอนล่างพร้อมจัดระบบชลประทานและระบบระบายน้ำ มีพระราชดำริถึงการแยกน้ำจืด น้ำเค็ม น้ำเปรี้ยวออกจากกันโดยกักน้ำจืดไว้อุปโภคบริโภคและทำการเกษตร สร้างระบบป้องกันน้ำเค็มรุกล้ำพื้นที่ทำกิน และระบายน้ำเปรี้ยวซึ่งขังอยู่ในที่ดินทำกินของราษฎรจนก่อให้เกิดกรดกำมะถันออกจากพื้นที่ และปรับปรุงคุณภาพดินในบริเวณดังกล่าวให้กลับมาใช้การได้ดั้งเดิม

พุทธศักราช ๒๕๒๕ กรมชลประทานสนองพระราชดำริโดยขุดคลองระบายน้ำจากคลองน้ำแบ่ง พร้อมก่อสร้างประตูระบายน้ำที่ปากคลอง แล้วเสร็จเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๖ ช่วยบรรเทาภาวะน้ำท่วมพื้นที่เพราะปลูกบริเวณสองฝั่งแม่น้ำบางนรา

(4) ลุ่มน้ำสายบุรี

ลุ่มน้ำสายบุรี มีพื้นที่ประมาณ 2,170 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย แม่น้ำสายบุรีเป็นแม่น้ำสายสั้นเมื่อเทียบกับแม่น้ำในภาคอื่นๆ ของประเทศไทยคือ มีความยาวประมาณ 184 กิโลเมตรต้นน้ำสายบุรีเกิดจากยอดเขาหลายแห่งของเทือกเขาสันตกาลาศรี เช่น เขาบาตูด้าโหมง เขาโต๊ะมูเต็ง เขาแคมาแรตเต เขาบาเราะมาตอ เขากาลอ เขาลิจอ เขาภูเขาภูสิง เขาบาเราะมาตอ เขาน้ำค้าง เขาบูโด และเขาหินม้า เป็นต้น สภาพป่าต้นน้ำในอดีตมีความอุดมสมบูรณ์มากไม่เหมือนปัจจุบัน แม่น้ำสายบุรีไหลผ่านหลายจังหวัดจากต้นน้ำที่ อ.สุคีริน ผ่านอ.ศรีสาคร อ.ระแงะ อ.รีโอเสาะ อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส อ.รามัน จ.ยะลา อ.กะพ้อ อ.ทุ่งยางแดง อ.สายบุรี จ.ปัตตานี และไหลลงสู่อ่าวไทยที่ปากน้ำ อ.สายบุรี จ.ปัตตานี ครอบคลุม 82 ตำบล 470 หมู่บ้าน ใน 3 จังหวัด ประชากรไม่ต่ำกว่า 4 แสนคน

สภาพลุ่มน้ำประกอบด้วยป่าต้นน้ำ พื้นที่รองรับน้ำ (ป่าบึงน้ำจืด) และพื้นที่ระบายน้ำบริเวณชายฝั่ง มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันทั้งลุ่มน้ำ ในอดีตเป็นฐานทรัพยากรที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง บริเวณป่าต้นน้ำประกอบด้วยภูเขาซึ่งเป็นป่าต้นน้ำ บริเวณกลางลุ่มน้ำซึ่งประกอบด้วยระบบพรุ ที่รองรับน้ำจากป่าต้นน้ำและภูเขาที่อยู่ใกล้เคียง เป็นอู่ข้าวอู่น้ำของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณนั้น พรุที่สำคัญที่กระจายอยู่ริมแม่น้ำ เช่น พรุโต๊ะพราน พรุบึงน้ำใส พรุชะมา พรุหนองบัวหลวง พรุแห และพรุโต๊ะแนแวง เป็นต้น แต่ละพรุอุดมสมบูรณ์ไปด้วยปลาน้ำจืดและพืชพรรณเฉพาะถิ่น เป็นที่กักเก็บน้ำจืด (แก้มลิง) แหล่งวางไข่ และอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน และเป็นแหล่งทรัพยากรทางพันธุกรรมอันล้ำค่า ปริมาณน้ำในฤดูน้ำหลากซึ่งมากเกินไป ระบบพรุจะรองรับได้ จะระบายสู่อ่าวสายบุรีที่บริเวณชายฝั่งปากแม่น้ำ เกิดการรวมตัวกันของน้ำจืดจากปากกับน้ำเค็มจากทะเล กลายเป็นแหล่งน้ำกร่อยที่มีปลาชุกชุม ทำให้เกิดระบบนิเวศป่าชายเลนอันเป็นแหล่งพักสัตว์น้ำวัยอ่อนที่สำคัญ

ในอดีตแม่น้ำสายบุรีมีความอุดมสมบูรณ์และมีความเป็นธรรมชาติมาก มีประวัติศาสตร์ยาวนาน เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับอาณาจักรลังกาสุกะที่เคยรุ่งเรืองในอดีต สมัยก่อนบริเวณลุ่มน้ำสายบุรี เคยมีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศมาอย่างยาวนานที่สะท้อนให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรของลุ่มน้ำสายบุรี มีตำนาน เรื่องเล่า เกี่ยวกับพ่อค้าชาวจีน อินเดีย โปรตุเกส ฮอลันดา และฝรั่งเศส มาทำเหมืองขุดทอง ที่บ้านโต๊ะโม๊ะ อ.สุคีริน จ.นราธิวาส ซึ่งในปัจจุบันยังมีร่องรอยเหมืองร้าง และเครื่องมือทำเหมือง เก็บไว้เพื่อจัดเตรียมทำเป็นแหล่งเรียนรู้ของท้องถิ่น บ้านโต๊ะโม๊ะ ทุกวันนี้ยังมีชาวบ้านบางส่วนประกอบอาชีพร่อนทองในลำธารในฤดูฝน ชาวบ้านค้นพบหลักฐานจำนวนมากจากกันแม่น้ำที่ยืนยันว่าชุมชนลุ่มน้ำเคยมีการค้าขายกับชาวต่างประเทศมาอย่างยาวนาน เช่น เศษถ้วยชามกระเบื้องเคลือบ ไห ไม้พายเรือขนาดใหญ่ ขวดเหล้าลักษณะกลม และเป็นเหล็กมีบางขวดระบุแหล่งผลิตว่ามาจากเมืองในยุโรปก็มี เช่น อัมสเตอร์ดัม ประเทศฮอลันดา เป็นต้น (สมาน โดชอมิ, พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น บ้านกือเม็ง ต.อาซ่อง อ.รามัน จ.ยะลา)

พื้นที่ประสบอุทกภัย และโคลนถล่ม ปี 2554

จังหวัด	ปี	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อน	
					คน	ครัวเรือน
ยะลา	2555	รามัน	14	42	27,904	5,251
รวม		1	14	42	27,904	5,251
นราธิวาส	2555	รือเสาะ	9	46	34,748	6,164
		สุคีริน	5	30	15,924	4,159
		ศรีสาคร	6	33	24,502	5,240
รวม		3	20	109	75,202	15,563
ปัตตานี	2555	สายบุรี	5	16	8,692	1,979
		ทุ่งยางแดง	4	11	9,491	1,757
		ไม้แก่น	3	12	7,449	2,991
รวม		1	12	39	25,631	6,727
สงขลา	2555	รัตภูมิ	5	19	15,365	3,592

		กระแสลินธุ์	2	7	4,374	1,040
		สิงหนคร	8	29	17,561	3,035
		สทิงพระ	3	12	7,001	1,455
		ระโนด	5	11	2,049	498
		ควนเนียง	3	23	17,714	3,606
		สะบ้าย้อย	9	19	5,540	1,746
		เทพา	7	29	2,549	5,233
		นาทวี	7	46	23,398	5,590
		จะนะ	9	31	15,647	3,633
		คลองหอยโข่ง	4	29	18,128	5,285
		บางกล่ำ	4	18	12,485	3,096
		นาหม่อม	3	18	14,125	2,205
		สะเตา	7	27	22,999	6,616
		หาดใหญ่	13	94	183,734	47,373
		เมืองสงขลา	4	18	7,935	2,485
รวม		16	93	430	370,604	96,488
จังหวัด	ปี	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อน	
					คน	ครัวเรือน
สตูล	2555	เมืองสตูล	10	35	33,818	10,547
		ควนโดน	4	21	6,574	1,415
		ควนกาหลง	3	14	12,886	3,208
		ท่าแพ	3	14	4,439	974
		ละงู	5	23	9,015	1,869
		ทุ่งหว้า	6	18	10,772	1,260
		มะนัง	2	12	8,804	1,936
รวม		7	33	137	86,308	21,209
รวมทั้งหมด		28 อำเภอ	172	757	585,649	145,238

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐

พื้นที่ประสบภัยแล้ง ปี 2554

จังหวัด	ปี	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อน	
					คน	ครัวเรือน
สงขลา	2555	รัตภูมิ	5	38	10,111	38,597
		กระแสสินธุ์	4	22	3,960	17,080
		สิงหนคร	11	49	9,669	40,792
		สทิงพระ	9	29	3,578	15,346
		ระโนด	6	14	3,495	11,083
		ควนเนียง	5	27	4,941	14,789
		สะบ้าย้อย	3	12	2,282	11,391
		เทพา	6	39	7,984	37,891
		นาทวี	7	28	1,900	9,233
		จะนะ	13	53	7,089	34,447
		คลองหอยโข่ง	4	15	2,727	10,458
		บางกล่ำ	4	36	7,411	26,673
		นาหม่อม	4	29	5,341	19,682
		สะเดา	8	49	13,138	46,447
		หาดใหญ่	8	29	22,358	71,613
		เมืองสงขลา	5	25	17,242	55,947
รวม		16	102	494	123,226	461,469
จังหวัด	ปี	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อน	
					คน	ครัวเรือน
สตูล	2555	เมืองสตูล	8	25	19,563	3,766
		ควนโดน	4	13	8,577	1,706
		ควนกาหลง	3	13	5,044	1,695
		ท่าแพ	4	20	18,526	4,111
		ละงู	6	21	21,205	3,993
		ทุ่งหว้า	5	20	9,866	1,874
		มะนัง	2	8	5,019	1,229
รวม		7	32	120	87,800	18,374
รวมทั้งหมด		28 อำเภอ	134	614	211,026	479,843

5.2 ทรัพยากรป่าไม้

เนื่องจากพื้นที่มีสภาพภูมิประเทศที่แตกต่างกันในหลายลักษณะ จึงมีผลให้เกิดระบบนิเวศที่แตกต่างกันไปด้วย ดังนั้น จึงพบทรัพยากรป่าไม้ที่แตกต่างกันตามสภาพของระบบนิเวศในพื้นที่ ทรัพยากรป่าไม้ที่พบในพื้นที่อนุภาคที่ศึกษามีประเภทหลักๆ สามารถจำแนกได้ 4 ประเภท คือ 1) ป่าดงดิบหรือป่าดิบ หรือป่าดิบชื้น (Tropical Rain Forest หรือ Tropical Evergreen Forest) 2) ป่าชายเลน (Mangrove Forest) 3) ป่าชายหาด (Beach Forest) และ 4) ป่าพรุ (Swamp Forest หรือ Peat Swamp) โดยมีรายละเอียดดังตาราง

ตาราง: พื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ประเภทต่างๆ ในกลุ่มจังหวัด

จังหวัด	พื้นที่ป่าไม้ตามสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน (ตารางกิโลเมตร)											
	ป่าดิบชื้น		ป่าชายเลน		ป่าชายหาด		ป่าพรุ		ป่าที่ฟื้นฟูตามธรรมชาติ		รวมพื้นที่ป่าไม้	
	ตร.กม.	ร้อยละ	ตร.กม.	ร้อยละ	ตร.กม.	ร้อยละ	ตร.กม.	ร้อยละ	ตร.กม.	ร้อยละ	ตร.กม.	ร้อยละ
1. สงขลา	742.93	3.46	47.80	0.22	0.25	0.00	27.90	0.13	0.46	0.00	819.34	3.81
2. สตูล	700.06	3.26	351.48	1.64	1.70	0.01	-	-	4.92	0.02	1,058.16	4.92
3. ปัตตานี	29.91	0.14	34.24	0.16	2.64	0.01	3.75	0.02	-	-	70.54	0.33
4. ยะลา	1,388.32	6.46	-	-	-	-	-	-	-	-	1,388.32	6.46
5. นราธิวาส	771.05	3.59	0.69	0.00	0.67	0.00	94.88	0.44	169.28	0.79	1,036.57	4.82
รวม	3,632.27	16.90	434.21	2.02	5.26	0.02	126.53	0.59	174.66	0.81	4,372.93	20.35

ที่มา : ปรับปรุงจากข้อมูลกรมป่าไม้และกรมพัฒนาที่ดิน, ปี 2552

จังหวัดที่มีพื้นที่ป่าไม้เหลืออยู่มากที่สุดในปี พ.ศ.2552 คือจังหวัดสตูล และจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าเหลือน้อยที่สุดคือ จังหวัดปัตตานี โดยพบว่าพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดต่างๆ ในอนุภาคมีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2543 จนถึงปี พ.ศ. 2549 แต่ข้อมูลในปี พ.ศ. 2551-2552 พบว่าพื้นที่ป่าไม้ในแต่ละจังหวัดมีเพิ่มขึ้น ยกเว้นในจังหวัดสตูลที่ยังมีแนวโน้มของพื้นที่ป่าไม้ลดลงจนถึงปัจจุบัน

ตาราง พื้นที่ป่าไม้จำแนกรายจังหวัด

จังหวัด	พื้นที่ป่าไม้										พื้นที่อนุภาค (ตร.กม.)
	พ.ศ. 2543		พ.ศ. 2547		พ.ศ. 2548		พ.ศ. 2549		พ.ศ. 2552		
	ตร.กม.	ร้อยละ	ตร.กม.	ร้อยละ	ตร.กม.	ร้อยละ	ตร.กม.	ร้อยละ	ตร.กม.	ร้อยละ	
1. สงขลา	821.90	10.46	858.49	10.93	853.97	10.87	772.84	9.84	1,102.18	14.03	7,857.23
2. สตูล	1,053.30	38.85	1,259.48	46.45	1,242.49	45.82	1,208.79	44.58	962.49	35.50	2,711.39
3. ปัตตานี	71.50	3.66	80.17	4.10	78.23	4.01	74.71	3.83	90.96	4.66	1,953.05
4. ยะลา	1,389.90	31.01	1,504.11	33.56	1,499.21	33.45	1,363.75	30.43	1,517.94	33.87	4,482.17
5. นราธิวาส	1,037.10	23.13	1,133.76	25.29	1,127.98	23.16	1,116.20	24.89	1,142.31	25.48	4,483.92
รวม	4,373.70	20.35	4,836.01	22.51	4,801.88	22.35	4,536.29	21.11	4,815.88	22.41	21,487.76

หมายเหตุ: พื้นที่ป่าไม้ในตารางข้างต้นแสดงพื้นที่เดิมจังหวัด และแสดงพื้นที่คิดเป็นร้อยละของพื้นที่อนุภาค

ที่มา: สถิติการป่าไม้ของประเทศไทยข้อมูล ณ ปี 2552, กรมป่าไม้

นอกจากพื้นที่ป่าไม้ดังที่กล่าวมา พื้นที่ดินในเขตป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์บางส่วนที่ไม่มีสภาพป่าไม้หลงเหลืออยู่ และได้ถูกเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและที่ตั้งชุมชน ภาครัฐได้มีการประกาศให้เป็นพื้นที่การปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม (พื้นที่ ส.ป.ก.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ราษฎรสามารถเข้าไปถือครองและทำประโยชน์ ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้นพื้นที่ป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์บางส่วนดังกล่าวจึงสามารถนำมาใช้เพื่อการวางผังอนุภาคโดยให้ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรกรรมได้ ซึ่งพื้นที่ ส.ป.ก. รวมทั้งสิ้น 808.96 ตารางกิโลเมตร จำแนกเป็นรายจังหวัด ได้แก่ จังหวัดสงขลามีพื้นที่ของกลุ่มจังหวัด ซึ่งเป็นพื้นที่ ส.ป.ก. จำนวน 562.58 ตารางกิโลเมตร จังหวัดสตูลมีพื้นที่ ส.ป.ก. จำนวน 69.93 ตารางกิโลเมตร จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ ส.ป.ก. จำนวน 70.67 ตารางกิโลเมตร จังหวัดยะลามีพื้นที่ ส.ป.ก. จำนวน 60.47 ตารางกิโลเมตร และจังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ ส.ป.ก. จำนวน 45.36 ตารางกิโลเมตร

5.3 ทรัพยากรดิน

จากลักษณะและสมบัติของดินในกลุ่มชุดดินต่างๆ ที่พบแพร่กระจายอยู่ในพื้นที่อนุภาค สามารถจัดกลุ่มชุดดินตามลักษณะเด่น สภาพปัญหาหรือข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ทางด้านเกษตร และสภาพพื้นที่ที่พบได้ ดังตาราง

ตารางกลุ่มชุดดินรายจังหวัดในพื้นที่

จังหวัด	ประเภทกลุ่มชุดดินในอนุภาค			
	ชุดดินในพื้นที่ลุ่มหรือพื้นที่น้ำขัง	ชุดดินในพื้นที่ดอนที่อยู่ในเขตดินแห้ง	ชุดดินในพื้นที่ดอนที่อยู่ในเขตดินชื้น	ชุดดินที่มีความลาดชันสูง
สงขลา	2,3,5,6,10,11,13,14,16,17,22,23,25,58	35,41	26,32,34,39,42,43,45,50,51,53	62
สตูล	2,5,6,7,10,11,13,14,16,17,22,25,59	46,60	26,32,34,42,43,45,50,51,53	62
ปัตตานี	2,3,5,6,7,10,11,12,13,14,16,17,18,22,59	41,60	26,32,34,39,42,43,45,50,51	62
ยะลา	5,6,17,22		26,32,34,39,45,50,51,53	62
นราธิวาส	6,7,10,13,14,16,17,18,57,58		26,32,34,39,42,43,45,50,51,53	62

5.4 ทรัพยากรแหล่งแร่

จากข้อมูลทรัพยากรแหล่งแร่และแผนที่แสดงศักยภาพแหล่งแร่ พบว่าพื้นที่อนุภาคเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางแร่หลายชนิด แหล่งแร่ที่สำคัญที่ตรวจพบในเขตพื้นที่อนุภาคได้แก่ ดิบุก หินปูน บอลล์เคลย์ แมงกานีส หินอ่อน โคลไรต์ โครไมต์ ทราเยกัว แกรนิต ถ่านหิน แปะไรต์ พลวง กรวด หวาย เป็นต้น ซึ่งได้มีการสำรวจและศึกษาศักยภาพของพื้นที่โดยกรมทรัพยากรธรณี พบว่ามีทรัพยากรแร่ธาตุที่สำคัญกระจายตัวอยู่ทั่วไปในพื้นที่ทุกจังหวัดของกลุ่มจังหวัด

ตารางทรัพยากรแหล่งแร่

ลำดับ	ชนิดแร่	ชนิดที่พบในจังหวัด				
		สงขลา	สตูล	ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส
1	บอลล์เคลย์					อ.สุไหงปาดี อ.เจาะไอร้อง อ.ระแงะ อ.ยี่งอ
2	ดิบุก	อ.สะเดา อ.นาทวี อ.จะนะ อ.เทพา อ.นาหม่อม อ.รัตภูมิ		อ.สายบุรี อ.กระพ้อ อ.โคกโพธิ์	อ.เบตง อ.บันนังสตา อ.ยะหา อ.รามัน อ.เมือง	อ.รือเสาะ อ.ระแงะ
3	โครไมต์					อ.จะนะ
4	แมงกานีส				อ.รามัน	อ.จะนะ

5	ทองคำ					อ.สุคีริน
6	หินปูน	อ.สะบ้าย้อย อ.ควนเนียง	อ.มะนัง อ.ละงู อ.ทุ่งหว้า อ.ควนการ หลง		อ.บันนังสตา อ.กรงปินัง อ.เมือง อ.เบตง อ.ธารโต	
7	หินอ่อน		อ.ควนกาหลง		อ.บันนังสตา	
8	ทองคำ				อ.เบตง	
9	ทรายแก้ว	อ.จะนะ		อ.มายอ อ.ยะ หริ่ง		
10	โดโลไมต์	อ.สะเดา				
11	ถ่านหิน	อ.สะบ้าย้อย				
12	แกรนิต	อ.จะนะ				
13	แบไรต์	อ.รัตภูมิ	อ.ทุ่งหว้า			
14	พลวง		อ.ละงู			
15	กรวด ทราย		อ.ควนกาหลง			

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี, 2554

5.5 ด้านพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น ดังนี้

(1) พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดดินถล่มและอุทกภัย

พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดดินถล่มเมื่อมีปริมาณฝนตกมากกว่า 100 มิลลิเมตรขึ้นไปในอนุภาค พบว่ามีโอกาสเกิดทั้ง 5 จังหวัด โดยในบริเวณพื้นที่ที่มีความลาดชันของจังหวัดยะลามีโอกาสเกิดมากที่สุด โดยมีพื้นที่เสี่ยงภัยถึง 1,282,334 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.83 ของพื้นที่อนุภาค ส่วนพื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดอุทกภัยนั้นพบว่า จังหวัดสตูลมีพื้นที่เสี่ยงภัยในกรณีพื้นที่ห่างจากภูเขาน้อยกว่า 10 กิโลเมตรมากที่สุด คือ 88,934.61 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.68 ของพื้นที่อนุภาค และจังหวัดสงขลามีพื้นที่เสี่ยงภัยต่ออุทกภัยเมื่อมีระยะห่างจากภูเขามากกว่า 10 กิโลเมตรมากที่สุดคือ 450,273 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.45 ของพื้นที่ทั้งหมด

ตาราง พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดดินถล่มและอุทกภัยรายจังหวัดของอนุภาค

จังหวัด	พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดดินถล่มจำแนกตามปริมาณฝน						พื้นที่เสี่ยงภัยอุทกภัยจำแนกตาม				ไม่เสี่ยงภัย		รวม	
	100 มม.ขึ้นไป		200 มม.ขึ้นไป		300 มม.ขึ้นไป		น้อยกว่า 10 กม.		มากกว่า 10 กม.		ไร่	%	ไร่	%
	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%				
สงขลา	329,939.42	2.53	548,176.30	4.20	75,945.74	0.58	27,629.13	0.21	450,272.70	3.45	3,102,812.16	23.79	4,534,775.45	34.77
สตูล	258,742.71	1.98	11,128.65	0.09	186,774.34	1.43	88,934.61	0.68	184,141.35	1.41	925,574.57	7.10	1,655,296.23	12.69
ปัตตานี	10,011.55	0.08	6,710.09	0.05	14,504.12	0.11	7,104.57	0.05	167,921.02	1.39	1,024,426.01	7.86	1,230,677.36	9.44
ยะลา	1,282,333.90	9.83	281,138.58	2.16	367,237.94	2.82	-	-	-	-	878,315.09	6.74	2,809,025.51	21.54
นราธิวาส	945,425.88	7.25	43,386.79	0.33	39,437.09	0.30	24,434.45	0.19	126,507.51	0.97	1,631,946.17	12.51	2,811,137.89	21.56
รวม	2,826,453.46	21.67	890,540.41	6.83	683,899.23	5.24	148,102.76	1.14	928,842.58	7.12	7,563,074.00	57.99	13,040,912.44	100.00

ที่มา : คำนวณจากฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์

- (2) ด้านความเสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติ ซึ่งมีพื้นที่ที่มีความเสี่ยงในด้านต่างๆ ได้แก่
 - พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่จังหวัดสงขลา และมีมูลค่าความเสียหายสูงสุดของกลุ่มจังหวัด

ตารางแสดงสถานการณ์อุทกภัยของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ปี 2551 - 2553

กลุ่มจังหวัด/จังหวัด	ภาคใต้ชายแดน	สงขลา	สตูล	นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	
หมู่บ้าน	2551	1,739	642	-	593	384	120
	2552	322	1	-	274	-	47
	2553	2,318	1,060	242	358	434	224
ครัวเรือน	2551	127,154	69,564	-	33,932	16,763	6,895
	2552	14,215	1	-	10,981	401	2,832
	2553	400,405	300,846	42,045	11,129	32,729	13,656
มูลค่าความเสียหาย (บาท)	2551	371,514,910	187,205,460	-	153,417,235	21,135,840	9,756,375
	2552	7,006,500	100,000	-	5,490,500	-	1,416,000
	2553	2,063,422,862	1,815,430,600	45,357,462	41,657,900	125,451,400	35,525,500

ที่มา ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย กรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย

ตารางแสดงสัดส่วนสถานการณ์อุทกภัยภาคใต้ ปี 2551 - 2552

ภาคใต้/กลุ่มจังหวัด	ภาคใต้	กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย		กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน		กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน			
		ร้อยละของประเทศ	ร้อยละของภาค	ร้อยละของภาค	ร้อยละของภาค				
หมู่บ้าน	2551	4,521	12	2,676	45	106	2	1,739	29
	2552	1,296		974	75	-	-	322	25
	2553	5,966		3,367	56	281	5	2,318	39
ครัวเรือน	2551	301,940	15	173,150	26	1,636	0	127,154	19
	2552	19,953		5,738	29	-	-	14,215	
	2553	656,569		211,917	32	44,247	7	400,405	61
มูลค่าความเสียหาย (บาท)	2551	1,640,872,986	22	1,261,269,812	36	8,088,264	0	371,514,910	11
	2552	15,462,200		8,455,700	55	-	-	7,006,500	45
	2553	3,503,744,138		1,360,985,914	39	79,335,362	2	2,063,422,862	59

ที่มา ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย กรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย

- พื้นที่ต่อการเกิดดินถล่ม ซึ่งเกิดในพื้นที่ทั้งหมด 35 อำเภอ 108 ตำบล 928 หมู่บ้าน รวมพื้นที่ทั้งหมด 2.82 ล้านไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่จังหวัดยะลา ดังตาราง

กลุ่มจังหวัด/จังหวัด	พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดดินถล่ม ปี 2553		
	จำนวนอำเภอ	จำนวนตำบล	จำนวนหมู่บ้าน
ภาคใต้	98	295	1628
กลุ่มจังหวัดฝั่งอ่าวไทย	40	104	441
กลุ่มจังหวัดฝั่งอันดามัน	23	83	259
กลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้	35	108	928
สงขลา	10	34	217
สตูล	5	9	38
ปัตตานี	4	9	24
ยะลา	8	26	392
นราธิวาส	8	30	257

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี

- พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติสึนามิ ส่วนใหญ่มักเกิดบริเวณชายฝั่งอันดามันในพื้นที่จังหวัดสตูล
- พื้นที่ชลประทาน

ตารางแสดงพื้นที่ชลประทานในภาคใต้

จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	พื้นที่ (ไร่)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)		
		2551	2552	2553
ประเทศ	320,696,888	28,345,729	24,075,214	5,109,576
ภาคใต้	44,196,992	2,693,744	2,378,009	429,669
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ ฝั่งอ่าวไทย	20,167,158	1,324,740	1,146,315	242,012
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ ฝั่งอันดามัน	11,023,752	180,910	117,260	84,377
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ ชายแดน	13,006,082	1,188,094	1,114,434	103,280
สงขลา	4,621,181	364,260	339,890	33,090
สตูล	1,549,361	53,950	39,450	15,780
ปัตตานี	1,212,722	368,627	353,642	19,365
ยะลา	2,825,674	10,708	208	14,440
นราธิวาส	2,797,144	390,549	381,244	20,605

ที่มา: กรมชลประทาน

(3) พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้า

จากสถิติไฟฟ้าช่วงปีพ.ศ.2544-2553 ซึ่งรวบรวมโดยสำนักป้องกัน ปราบปรามและควบคุมไฟฟ้า กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช พบว่าในปีล่าสุดที่ทำการรวบรวม (พ.ศ.2553) จังหวัดนราธิวาสเกิดไฟป่ามากที่สุด คือ 12 ครั้ง รองลงมาได้แก่ จังหวัดสงขลา จำนวน 10 ครั้ง สำหรับจังหวัดที่มีพื้นที่ได้รับความเสียหายจากไฟป่ามากที่สุด ได้แก่ จังหวัดนราธิวาสและจังหวัดยะลา คือ 1,021 ไร่ และ 300 ไร่ ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่พบว่าจะจะเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยในระดับน้อย คือ มีพื้นที่ 4,372,592.98 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.53 ของอนุภาค พื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดไฟป่าจะอยู่ในเขตจังหวัดนราธิวาส มีเนื้อที่ 87,153.51 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.67 ของพื้นที่อนุภาค ส่วนพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าปานกลางจะอยู่ในเขตจังหวัดนราธิวาสและสงขลา ซึ่งมีพื้นที่เสี่ยงร้อยละ 1.51 และ 0.25 ตามลำดับ โดยพื้นที่ในเขตจังหวัดสตูล ปัตตานี และยะลา ไม่มีพื้นที่เสี่ยงภัยอยู่ในระดับสูงและปานกลาง ดังตาราง

ตาราง พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดไฟป่ารายจังหวัดของอนุภาค

จังหวัด	พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดไฟป่า									
	เสี่ยงภัยสูง		เสี่ยงภัยปานกลาง		เสี่ยงภัยน้อย		ไม่เสี่ยงภัย		รวม	
	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%	ไร่	%
สงขลา	-	-	32,894.95	0.25	1,139,518.26	8.74	3,356,306.01	25.74	4,528,719.22	34.73
สตูล	-	-	-	-	873,625.57	6.70	814,177.51	6.24	1,687,803.08	12.94
ปัตตานี	-	-	-	-	19,051.24	0.15	1,201,602.42	9.21	1,220,653.66	9.36
ยะลา	-	-	-	-	1,394,327.85	10.69	1,407,002.40	10.79	2,801,330.25	21.48
นราธิวาส	87,154.51	0.67	197,338.96	1.51	946,070.06	7.25	1,571,842.72	12.05	2,802,406.25	21.49
รวม	87,154.51	0.67	230,233.91	1.77	4,372,592.98	33.53	8,350,931.06	64.04	13,040,912.46	100.00

ที่มา : คำนวณจากฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์

(4) พื้นที่เสี่ยงต่อการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

ปี พ.ศ. 2554 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลแนวชายฝั่ง (Shortline) ในรูปแบบ GIS จากผลการศึกษาต่างๆที่ผ่านมาตั้งแต่ ปี 2495 – 2551 และจัดทำข้อมูลภูมิสารสนเทศสถานการณ์การกัดเซาะชายฝั่งประเทศไทย โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่า จังหวัดยะลาไม่มีพื้นที่เสี่ยงภัยจากการกัดเซาะชายฝั่งทะเลเนื่องจากไม่มีพื้นที่ติดกับทะเล สำหรับแนวชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะระดับรุนแรงมากที่สุดได้แก่ จังหวัดนราธิวาส ถูกกัดเซาะ 28.03 กิโลเมตร รองลงมาคือ จังหวัดปัตตานี ถูกกัดเซาะ 24.27 กิโลเมตร ส่วนแนวชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะมากที่สุดในทุกระดับความรุนแรง ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ถูกกัดเซาะ 61.94 กิโลเมตร รองลงมาได้แก่ จังหวัดสงขลา ถูกกัดเซาะ 54.53 กิโลเมตร สรุปได้ดังตารางดังนี้

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน	ข้อมูลจำนวนขอบเขตพื้นที่		ข้อมูลจำนวนพื้นที่ที่ถูกกัดเซาะ		ความยาวชายฝั่ง (กม.)	แนวชายฝั่งถูกกัดเซาะ (กม.)		
	อำเภอ	ตำบล	อำเภอ	ตำบล		ปานกลาง	รุนแรง	รวม
สงขลา	16	127	6	28	157.90	41.09	13.43	54.53
สตูล	7	36	4	13	155.07	9.60	6.86	16.46
ปัตตานี	12	115	6	18	138.83	37.67	24.27	61.94
นราธิวาส	13	77	2	6	57.76	15.96	28.03	43.99
รวม	48	355	18	65	509.56	104.32	72.59	176.92

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง 2554

(5) พื้นที่เสี่ยงภัยจากแนวท่อก๊าซธรรมชาติ

อนุภาคมีแนวท่อก๊าซธรรมชาติที่พาดผ่านพื้นที่จากแหล่ง JDA ไปยังโรงแยกก๊าซธรรมชาติ TTM ในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา และพาดผ่านไปจนถึงอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา โดยพบว่าพื้นที่เสี่ยงที่อาจได้รับอันตรายจากเหตุท่อส่งก๊าซธรรมชาติแตกหรือรั่ว ได้แก่ อำเภอจะนะ อำเภอนาหม่อม อำเภอหาดใหญ่ อำเภอกลองหอยโข่ง และอำเภอสะเดา ซึ่งพื้นที่ทั้งหมดอยู่ในจังหวัดสงขลา แต่จากข้อมูลทางสถิติของ ปตท.ที่ได้รับรวบรวมอุบัติเหตุเหตุท่อส่งก๊าซธรรมชาติของประเทศตั้งแต่เริ่มมีการขนส่งก๊าซธรรมชาติผ่านทางท่อกว่า 29 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2524-2553) พบว่าประเทศไทยยังไม่เคยเกิดอุบัติเหตุจากท่อก๊าซธรรมชาติรุนแรงจนถึงขั้นมีผู้เสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บ แต่อย่างใด

5.6 การใช้ประโยชน์ที่ดิน**➤ การใช้ประโยชน์ที่ดินของอนุภาคปี พ.ศ.2552**

ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินในปี พ.ศ.2552 ของอนุภาค แบ่งตามการใช้ประโยชน์ที่ดินหลัก 7 ประเภท ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

(1) **พื้นที่เกษตรกรรม** ยังคงเป็นพื้นที่ที่มีสัดส่วนมากที่สุดในอนุภาค โดยมีขนาดพื้นที่ 12,185.58 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 56.79 ของพื้นที่ทั้งอนุภาค ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ประเภทพืชสวน โดยมีสัดส่วนพื้นที่ถึงร้อยละ 48.63 ของพื้นที่ทั้งอนุภาค

(2) **พื้นที่ประมง** ในปีพ.ศ.2552 พื้นที่ประมงในอนุภาค มีขนาดพื้นที่ 175.32 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 0.82 ของพื้นที่ทั้งอนุภาค

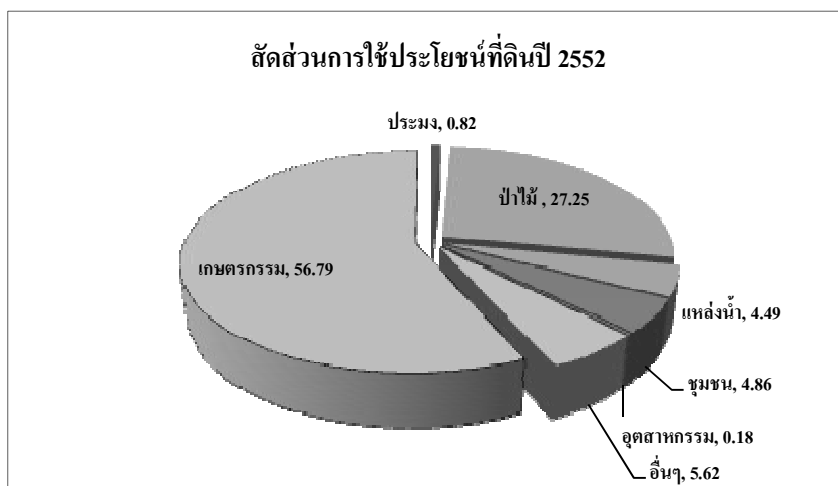
(3) **พื้นที่ป่าไม้** เป็นพื้นที่ที่มีสัดส่วนมากเป็นอันดับสองของอนุภาค รองจากพื้นที่เกษตรกรรม โดยมีขนาดพื้นที่ 5,848.39 ตารางกิโลเมตร (ร้อยละ 27.25 ของพื้นที่อนุภาค)

(4) **พื้นที่แหล่งน้ำ** อนุภาคมีพื้นที่แหล่งน้ำทั้งที่เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้นรวม 963.84 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 4.49 ของพื้นที่อนุภาค ซึ่งเป็นประเภทแหล่งน้ำตามธรรมชาติคิดเป็นสัดส่วนรวมร้อยละ 4.02

(5) **พื้นที่ชุมชน** อนุภาคมีพื้นที่ชุมชนรวมทั้งสิ้น 1,042.57 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 4.86 ของพื้นที่รวมทั้งอนุภาค

(6) **พื้นที่อุตสาหกรรม** พื้นที่อุตสาหกรรมในอนุภาค ในปี พ.ศ.2552 มีขนาดพื้นที่รวม 38.02 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 0.18 ของพื้นที่ทั้งหมด

(7) **พื้นที่อื่นๆ** ในอนุภาคมีขนาดพื้นที่อื่น ๆ รวม 1,204.97 ตารางกิโลเมตร (ร้อยละ 5.62)

แผนภูมิแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของอนุภาค ปี พ.ศ.2552

ตารางแสดง การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ในอนุภาคปี พ.ศ. 2552

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ขนาดพื้นที่		สัดส่วน (ร้อยละ)
	ตารางกิโลเมตร	ไร่	
พื้นที่เกษตรกรรม	12,185.58	7,615,988	56.79
นาข้าวใน-นอกชลประทาน	1,740.67	1,087,919	8.11
พืชสวน	10,435.77	6,522,356	48.63
พืชไร่	3.16	1,975	0.01
ปศุสัตว์	5.98	3,738	0.03
พื้นที่ประมง	175.32	109,575	0.82
พื้นที่ป่าไม้	5,848.39	3,655,244	27.25
พื้นที่แหล่งน้ำ	963.84	602,400	4.49
แหล่งน้ำธรรมชาติ	863.00	539,375	4.02
แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	100.84	63,025	0.47
พื้นที่ชุมชน	1,042.57	651,606	4.86
ตัวเมืองและย่านการค้า	839.50	524,688	3.91
นันทนาการ	12.65	7,906	0.06
สถานที่ราชการและสถาบัน	190.42	119,013	0.89
พื้นที่อุตสาหกรรม	38.02	10,802	0.18
พื้นที่อื่นๆ	1,204.97	753,106	5.62
พื้นที่อื่นๆ	900.84	563,025	4.20
พื้นที่รกร้าง	304.13	190,081	1.42

ที่มา :กรมพัฒนาที่ดิน

ตารางแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ รายจังหวัด ปี พ.ศ. 2552

ประเภท การใช้ประโยชน์ที่ดิน	สงขลา		สตูล		ปัตตานี		ยะลา		นราธิวาส	
	พื้นที่ (ตร.กม.)	สัดส่วน (ร้อยละ)	พื้นที่ (ตร.กม.)	สัดส่วน (ร้อยละ)	พื้นที่ (ตร.กม.)	สัดส่วน (ร้อยละ)	พื้นที่ (ตร.กม.)	สัดส่วน (ร้อยละ)	พื้นที่ (ตร.กม.)	สัดส่วน (ร้อยละ)
พื้นที่เกษตรกรรม	4,959.49	63.12	1,203.17	44.73	1,363.93	69.91	2,297.17	51.28	2,361.82	52.71
นาข้าวใน-นอกชลประทาน	751.15	9.56	144.28	5.36	475.25	24.36	129.34	2.89	240.65	5.37
พืชสวน	4,201.36	53.47	1,057.42	39.31	888.28	45.53	2,167.65	48.39	2,121.06	47.33
พืชไร่	3.00	0.04	0.06	0.00	0.10	0.01		0.00		0.00
ปศุสัตว์	3.98	0.05	1.41	0.05	0.30	0.02	0.18	0.00	0.11	0.00
พื้นที่ประมง	86.17	1.10	50.01	1.86	34.07	1.75	2.64	0.06	2.43	0.05
พื้นที่ป่าไม้	1,059.28	13.48	1,228.55	45.67	157.89	8.09	1,831.61	40.89	1,571.06	35.06
พื้นที่แหล่งน้ำ	738.65	9.40	74.65	2.78	40.06	2.05	69.75	1.56	40.73	0.91
แหล่งน้ำธรรมชาติ	714.63	9.10	71.20	2.65	27.73	1.42	18.71	0.42	30.73	0.69
แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	24.02	0.31	3.45	0.13	12.33	0.63	51.04	1.14	10.00	0.22
พื้นที่ชุมชน	443.45	5.64	96.76	3.60	177.15	9.08	122.11	2.73	203.10	4.53
ตัวเมืองและย่านการค้า	343.88	4.38	73.28	2.72	160.52	8.23	101.06	2.26	160.76	3.59
นันทนาการ	9.39	0.12	0.30	0.01	1.58	0.08	0.36	0.01	1.02	0.02
สถานที่ราชการและสถาบัน	90.18	1.15	23.18	0.86	15.05	0.77	20.69	0.46	41.32	0.92
พื้นที่อุตสาหกรรม	30.01	0.38	1.44	0.05	0.45	0.02	3.34	0.07	2.78	0.06
พื้นที่อื่นๆ	540.18	6.87	35.30	1.31	177.36	9.09	152.97	3.41	299.16	6.68
พื้นที่อื่นๆ	375.52	4.78	25.14	0.93	95.73	4.91	137.08	3.06	267.37	5.97
พื้นที่รกร้าง	164.66	2.10	10.16	0.38	81.63	4.18	15.89	0.35	31.79	0.71

5.7 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

1) แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ได้แก่ ประเภทชายหาด ทะเล เกาะ ถ้ำ น้ำตก และแหล่งธรรมชาติ ประเภทภูเขา ป่าไม้ อุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฯลฯ กระจายกระจายทั่วทั้งกลุ่มจังหวัดดังนี้

จังหวัด	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	หมายเหตุ
สงขลา	หาดสมิหลา น้ำตกโตนงาช้าง เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ(คูขุด) ทะเลสาบสงขลา เป็นต้น	
สตูล	อุทยานแห่งชาติตูลูเตา หมู่เกาะอาดัง-ราวี เกาะหลีเป๊ะถ้ำภูผาเพชร เกาะหลีเป๊ะ เป็นต้น	
ปัตตานี	น้ำตกทรายขาว ศูนย์ศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนยะหริ่ง เป็นต้น	
ยะลา	เขื่อนบางลาง บ่อน้ำร้อนเบตง เป็นต้น	
นราธิวาส	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา เป็นต้น	

ที่มา : สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล

2) แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และศาสนสถาน ซึ่งแหล่งประวัติศาสตร์และโบราณสถานที่สำคัญและมีคุณค่า ความหลากหลายตามความเชื่อ ความศรัทธาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

จังหวัด	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว	หมายเหตุ
สงขลา	วัดพะโค๊ะ สถาบันทักษิณคดีศึกษา ถนนนางงาม พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เขาน้ำค้าง เป็นต้น	
สตูล	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสตูล(คฤหาสน์กุเด็น) เป็นต้น	
ปัตตานี	วัดช้างไห้ ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว มัสยิดกรือเซะ มัสยิดกลางจังหวัดปัตตานี เมืองโบราณยะรัง เป็นต้น	
ยะลา	พระพุทธไสยาสน์วัดคูหาภิมุข(วัดถ้ำ) เป็นต้น	
นราธิวาส	วัดเขากง พระพุทธทักษิณมิ่งมงคล เป็นต้น	

ที่มา : สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล

3) แหล่งท่องเที่ยวประเพณี วัฒนธรรม โดยมีประเพณีวัฒนธรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมหรือร่วมกิจกรรมได้อย่างมาก ได้แก่

จังหวัด	ชื่อประเพณี/กิจกรรมท่องเที่ยว	หมายเหตุ
สงขลา	ประเพณีการทำบุญวันสารทเดือนสิบ ประเพณีชักพระ ประเพณีตักบาตรเทโว เป็นต้น	เดือนตุลาคม
สตูล	การแข่งขันประเพณี เป็นต้น	เดือนมกราคม กุมภาพันธ์
ปัตตานี	งานสมโภชน์เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว เป็นต้น	เดือน กุมภาพันธ์
ยะลา	มหกรรมแข่งขันนกเขาขาวเสียงอาเซียน เป็นต้น	เดือนกรกฎาคม
นราธิวาส	งานประเพณีเจ้าแม่โต๊ะโม๊ะ เป็นต้น	เดือนพฤษภาคม

ที่มา : สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล

6. ด้านสังคมและคุณภาพชีวิต

6.1 ด้านยาเสพติด

ปัญหาด้านยาเสพติดในพื้นที่ 3 จขต. มีแนวโน้มรุนแรงสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสถิติคดียาเสพติดเพิ่มจาก 6,861 คดี ในปี 2551 เป็น 8,065 คดี ในปี 2553 และเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากมากในปี 2554 เป็น 13,609 คดี หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 68.7 จากปี 2553 โดยจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีจำนวนคดียาเสพติดรวมกันจำนวน 7,481 คดี คิดเป็นร้อยละ 55 ของจำนวนคดีทั้งหมดใน 5 จขต. ขณะที่สถิติคดียาเสพติดช่วง 8 เดือนแรกของปี 2555 (ม.ค. - ส.ค. 55) พบว่า 3 จขต. ยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าเจ้าหน้าที่รัฐจะได้ดำเนินการปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มข้นและจริงจังตามนโยบายของรัฐบาลก็ตาม โดยมีจำนวนคดีรวม 5,460 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 73 ของปี 2554

สถิติยาเสพติดใน 5 จังหวัดของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน

จังหวัด	2551	2552	2553	2554	2555 (ม.ค. - ส.ค.)
ปัตตานี	1,389	1,496	1,559	2,453	1,603
ยะลา	1,189	1,289	1,559	2,128	1,501
นราธิวาส	1,545	1,415	1,559	2,900	2,356
รวม 3 จขต.	4,013	4,200	4,713	7,481	5,460
สงขลา	2,211	2,798	2,515	4,832	4,134
สตูล	577	714	837	1,296	1,100
รวม 2 จขต.	5,841	7,712	8,065	13,609	10,694
รวม 5 จขต.	9,854	11,912	12,778	21,090	16,154

ที่มา : สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค 9

6.2 อัตราการตายของแม่และเด็กในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน

อัตราการตายของมารดาและทารกใน 3 จขต. มีแนวโน้มลดลงแต่ยังสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคและประเทศ โดยอัตราการตายต่อการเกิดมีชีพ 1 แสนคน ในปี 2553 เพิ่มขึ้นจาก 38.5 คนต่อการเกิดมีชีพ 1 แสนคน ในปี 2552 เป็น 65.1 ต่อการมีชีพ 1 แสนคน ในปี 2553 ก่อนที่จะลดลงเหลือ 48.2 คนต่อการเกิดมีชีพ 1 แสนคน ในปี 2554 โดยจังหวัดยะลามีอัตราการตายของมารดาสูงสุดคือ 60.8 คนต่อการเกิดมีชีพ 1 แสนคน รองลงมาคือจังหวัดนราธิวาส 53.1 ต่อการเกิดมีชีพ 1 แสนคน ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคได้ 13.4 คนต่อการเกิดมีชีพ 1 แสนคน และของประเทศ 8.9 คนต่อการเกิดมีชีพ 1 แสนคน ขณะที่อัตราการตายของการเกิดมีชีพ 1 พันคนลดลงจสก 5.4 คนต่อก่การเกิดมีชีพ 1 พันคน ในปี 2552 เป็น 4.6 คนต่อการเกิดมีชีพ 1 พันคน ในปี 2553 และลดลงเหลือ 4.1 คนต่อการเกิดมีชีพ 1 พันคนในปี 2554 แต่ยังคงสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคได้ 7.4 คนต่อการเกิดมีชีพ 1 พันคน และของประเทศ 6.6 คนต่อการเกิดมีชีพ 1 พันคน เช่นกัน สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งมาจากอัตราการเกิดที่สูง ประกอบกับสตรีมีครรภ์ฝากครรภ์ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ส่งผลกระทบต่อการดูแลสุขภาพของมารดาทั้งก่อนคลอด และหลังคลอด รวมถึงเหตุความรุนแรงในพื้นที่ 3 จขต. เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะในพื้นที่เสีย

ตารางแสดงอัตราการตายของทารกอายุน้อยกว่า 1 ปี ต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน

จังหวัด	2552	2553	2554
ปัตตานี	48.7	71.1	30.6
ยะลา	12.4	73.8	60.8
นราธิวาส	54.3	50.7	53.1
รวม 3 จขต.	38.5	65.1	48.2
สงขลา	22.9	38.2	37.4
สตูล	61.6	20.6	0
รวม 2 จขต.	42.3	29.4	18.7
รวม 5 จขต.	40.0	50.9	36.38

ที่มา : ศูนย์อนามัยที่ 12 จังหวัดยะลา

ตารางแสดงอัตราการตายของมารดา ต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน

จังหวัด	2552	2553	2554
ปัตตานี	3.0	3.9	4.1
ยะลา	3.6	4.2	4.1
นราธิวาส	9.5	5.8	4.1
รวม 3 จขต.	5.4	4.6	4.1
สงขลา	3.2	4.7	3.2
สตูล	6.0	7.3	6.4
รวม 2 จขต.	4.6	6.5	4.8
รวม 5 จขต.	5.1	5.2	4.4

ที่มา : ศูนย์อนามัยที่ 12 จังหวัดยะลา

6.3 ด้านการศึกษา

ในพื้นที่มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 1,644 โรงเรียน จำนวนครู 18,926 คน และจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 363,960 คน นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนอาชีวศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 24 แห่ง และระดับอุดมศึกษา 9 แห่ง

- จังหวัดสงขลา มีจำนวนสถานศึกษารวม 474 แห่ง จำนวนนักเรียนนักศึกษา 102,594 คน และจำนวนครูอาจารย์รวมทั้งสิ้น 5,595 คน คิดเป็นอัตราส่วนนักเรียนต่อครูเท่ากับ 18:1

- จังหวัดสตูล มีจำนวนสถานศึกษารวม 162 แห่ง จำนวนนักเรียนนักศึกษา 32,638 คน และจำนวนครูอาจารย์รวมทั้งสิ้น 1,801 คน คิดเป็นอัตราส่วนนักเรียนต่อครูเท่ากับ 18:1

- จังหวัดปัตตานี มีจำนวนสถานศึกษารวม 320 แห่ง จำนวนนักเรียนนักศึกษา 78,479 คน และจำนวนครูอาจารย์รวมทั้งสิ้น 3,945 คน คิดเป็นอัตราส่วนนักเรียนต่อครูเท่ากับ 20:1

- จังหวัดยะลา มีจำนวนสถานศึกษารวม 213 แห่ง จำนวนนักเรียนนักศึกษา 57,517,890 คน และจำนวนครูอาจารย์รวมทั้งสิ้น 2,964 คน คิดเป็นอัตราส่วนนักเรียนต่อครูเท่ากับ 20:1

- จังหวัดนราธิวาส มีจำนวนสถานศึกษารวม 342 แห่ง จำนวนนักเรียนนักศึกษา 92,359 คน และจำนวนครูอาจารย์รวมทั้งสิ้น 4,621 คน คิดเป็นอัตราส่วนนักเรียนต่อครูเท่ากับ 20:1

นอกจากนี้ จังหวัดในกลุ่มอนุภาคยังมีการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ นั่นคือ โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม หรือปอเนาะ ซึ่งพบมากที่สุดในจังหวัดปัตตานี คิดเป็นร้อยละ 47.8 ของอนุภาครองลงมาคือ จังหวัดยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล คิดเป็นร้อยละ 23.6 ร้อยละ 14.5 ร้อยละ 11.5 และร้อยละ 2.6 ตามลำดับ ทำให้จังหวัดปัตตานีมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาศาสนาอิสลาม

ตาราง : จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15-59 ปี

หน่วย : ปี

พื้นที่	2551	2552	2553
ประเทศ	8.8	8.9	
ภาคใต้	8.82	9.03	9.0
กลุ่มจังหวัดฝั่งอ่าวไทย	9.01	9.25	9.45
กลุ่มจังหวัดฝั่งอันดามัน	8.90	9.03	9.26
กลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้	8.55	8.80	8.86
ปัตตานี	7.80	8.27	9
ยะลา	8.83	8.89	8.6
นราธิวาส	7.94	8.42	8.7
สงขลา	9.39	9.59	9.4
สตูล	8.79	8.85	8.6

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

➤ **ผลการสอบ O-Net ชั้น ม.6 (ค่าเฉลี่ย 5 วิชา ภาษาไทย สังคม ภาษาอังกฤษ คณิต วิทยาศาสตร์)**

คุณภาพการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ขั้นต่ำ ขณะที่กลุ่มเยาวชนที่ศึกษาด้านศาสนาขาดความรู้ทักษะด้านอาชีพ จึงมีปัญหาการว่างงานสูงเมื่อจบการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนสอบ O-Net (วิชาภาษาไทย สังคม ภาษาอังกฤษ คณิต และวิทยาศาสตร์) ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของภาคและประเทศ และมีแนวโน้มลดต่ำลงทุกปี โดยในปี 2554 จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีผล O-Net เฉลี่ยร้อยละ 23.4 23.5 และ 22.8 ตามลำดับ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยคะแนน O-Net ของภาคคือร้อยละ 25.1 และประเทศคือร้อยละ 29.5 สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากจำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ใน 3 จชต. ร้อยละ 67 อยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม นอกจากนี้กลุ่มเยาวชนที่ศึกษาด้านศาสนาในสถาบันปอเนาะ เมื่อจบการศึกษาไม่มีคุณวุฒิและทักษะในการประกอบอาชีพที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน เช่น ช่างเชื่อม ช่างก่อสร้าง ช่างเคาะฟันสิโรยนต์ ช่างเครื่องเย็น เป็นต้น จึงเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาว่างงานสูง

นอกจากนี้ ยังพบว่าเด็กจบช่วงชั้นที่ 1 (ป.3) อ่านและเขียนหนังสือไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 33.3 ของนักเรียนชั้น ป.3 ใน 3 จชต. มีอัตราการออกกลางคันและการตกหล่นค่อนข้างสูงคิดเป็นร้อยละ 1.93 ของจำนวนนักเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 3 จชต. โดยเฉพาะนักเรียนชาย ส่งผลให้มีสัดส่วนนักเรียนชายต่อนักเรียนหญิงในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 35 : 65 และนักศึกษาชายต่อนักศึกษาหญิง คิดเป็นร้อยละ 25 : 75

หน่วย : ร้อยละ

จังหวัด	2549	2550	2551	2552	2553	2554
ปัตตานี	30.7	31.8	30.6	27.4	24.9	25.1
ยะลา	31.6	32.0	30.8	28.3	24.6	24.4
นราธิวาส	31.6	31.5	30.4	27.0	24.3	24.8
สงขลา	39.7	39.2	38.4	35.6	33.7	31.7
สตูล	33.7	34.1	33.0	30.0	28.3	27.6
5 จชต.	33.4	33.7	32.6	29.7	27.2	26.7
ภาคใต้	34.7	35.7	34.9	31.4	-	-
ประเทศ	37.0	45.2	44.5	33.6	-	-

ที่มา : ปี 2549-2552 สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

ปี 2553-2554 สำนักบริหารยุทธศาสตร์และการบูรณาการการศึกษาที่ 12 จังหวัดยะลา

สัดส่วนนักเรียนในโรงเรียนรัฐและเอกชน ใน 3 จชต. (%)		
โรงเรียน	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา
ร.ร.รัฐบาล	85	33
ร.ร.เอกชนสอนศาสนาอิสลาม	15	67

จำนวนสถานศึกษาและนักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ ปี 2554

จังหวัด	สถานศึกษา (แห่ง)	ครูผู้สอน (คน)	นักเรียน (คน)
ปัตตานี	248	464	22,193
ยะลา	117	478	11,117
นราธิวาส	60	213	5,912
สงขลา	24	78	1,775
สตูล	6	9	77
5 จชต.	455	1,242	41,074

หมายเหตุ : รวมโรงเรียนนอกระบบและสถาบันปอเนาะ

ที่มา : สำนักบริหารยุทธศาสตร์และการบูรณาการการศึกษาที่ 12 จังหวัดยะลา

6.4 ด้านความยากจนและคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ จปฐ.

จังหวัดใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวนคนจนร้อยละ 65 ของจำนวนคนจนภาคใต้ทั้งหมด และมีหมู่บ้านตกลเกณฑ์ จปฐ.ด้านอาชีพ/รายได้ 366 หมู่บ้าน โดยนับตั้งแต่เหตุการณ์ความไม่สงบในปีพ.ศ. 2547 ถึงปี 2553 จำนวนคนจนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 2.63 แสนคนในปี 2547 เป็น 3.64 แสนคนในปี 2552 คิดเป็นร้อยละ 14.8 และ 19.63 ของประชากรภาคตามลำดับ และลดลงเหลือ 1.93 แสนคน ในปี 2553 หรือคิดเป็นร้อยละ 10.25 ของประชากรภาค ขณะที่สัดส่วนคนจนสูงสุดของ 3 จังหวัดชายแดนใต้รวมกันคิดเป็นร้อยละ 65 ของจำนวนคนจนของภาค จังหวัดปัตตานีมีสัดส่วนคนจนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 41.8 รองลงมาคือ จังหวัดนราธิวาสคิดเป็นร้อยละ 18.7 และจังหวัดยะลาร้อยละ 4.5 ตามลำดับ โดยคนจนส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพประมงพื้นบ้านและกลุ่มอาชีพรับจ้างในภาคเกษตร ซึ่งประสบปัญหาและขาดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

จำนวนสัดส่วนประชากรยากจนใน 5 จังหวัดภาคใต้

หน่วย : จำนวนพนักงาน

จังหวัด	2547	2549	2550	2551	2552	2553	
						คน	%
ปัตตานี	128.2	88.9	108.2	134.4	128.3	123.9	41.8
ยะลา	33.7	33.4	38.2	33.5	62.2	13.3	4.5
นราธิวาส	101.7	215.8	16.2	96.1	173.9	55.5	18.7
รวม 3 จชต.	263.6	338.1	308.6	264.0	364.4	192.7	65.0
สงขลา	32.7	10.2	14.6	33.6	3.2	25.3	8.5
สตูล	22.2	17.9	6.3	0.4	3.6	3.5	1.2
รวม 2 จชต.	54.9	28.1	20.9	34.0	6.8	28.8	9.7
รวม 5 จชต.	318.5	366.2	329.5	298.0	371.2	221.5	74.7
ภาคใต้	505.4	472.2	512.8	387.4	421.9	296.6	100
ประเทศ	-	6,056.7	5,421.7	5,771.9	5,278.8	5,076.7	-

ที่มา : สศช.

นอกจากนี้ ผลการสำรวจข้อมูลความจำเป็นเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2554 พบว่า มีจำนวนหมู่บ้านใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีระดับการพัฒนาต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. ด้านอาชีพ/รายได้จำนวน 366 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 21.8 ของจำนวนหมู่บ้านใน 3 จชต.แยกเป็นจังหวัดนราธิวาส 154 หมู่บ้าน จังหวัดปัตตานี 136 หมู่บ้าน และจังหวัดปัตตานี 76 หมู่บ้าน

จำนวนหมู่บ้านตกลเกณฑ์ จปฐ.ด้านอาชีพ/รายได้ปี 2554

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน
ปัตตานี	11	49	136
ยะลา	8	30	76
นราธิวาส	13	52	154
3 จชต.	32	131	366

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ประมวลโดย สศช.

6.5 อัตราการเกิดและภาวะพึ่งพา

6.5.1 โครงสร้างอายุประชากรและขนาดครัวเรือน

อัตราการเกิดส่งผลให้ประชาชนวัยเด็กและเยาวชนมีสัดส่วนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคและประเทศ และมีขนาดของครัวเรือนใหญ่ จึงมีภาวะพึ่งพาสูง ในปี 2554 มีอัตราการเกิดของประชากรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 20.1 คนต่อประชาชนพันคน สูงกว่าอัตราการเกิดเฉลี่ยของภาค 15.8 คนต่อประชากรพันคน และประชาชนของประเทศ 14.2 คนต่อประชากรพันคน ส่งผลให้ประชากรวัยเด็กและเยาวชนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคและประเทศ นอกจากนี้ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีขนาดของครอบครัวใหญ่ โดยมีขนาดครัวเรือนเฉลี่ย 3.9 คนต่อครัวเรือน ใหญ่กว่าค่าเฉลี่ยของครัวเรือนของภาค 3.1 คนต่อครัวเรือน และของประเทศ 2.9 คนต่อครัวเรือนอีกด้วย ส่งผลให้เกิดภาวะพึ่งพาสูง นอกจากนี้ยังมีปัญหาเด็กกำพร้าและสตรีที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการดูแลทั้งด้านจิตใจและการดำรงชีวิต

โครงสร้างอายุประชากรและขนาดครัวเรือน ๕ จขต. ปี ๒๕๕๔

จังหวัด	สัดส่วนโครงสร้างประชากร (ร้อยละ)			ขนาดครัวเรือน (คน : ครัวเรือน)	อัตราการเกิด (ต่อประชากรพัน คน)
	๐-๑๔ ปี	๑๕-๕๙	๖๐ ปีขึ้นไป		
ปัตตานี	๒๔.๖	๖๕.๐	๑๐.๔	๔.๑	๑๙.๒
ยะลา	๒๔.๔	๖๕.๙	๙.๖	๓.๕	๒๒.๕
นราธิวาส	๒๔.๘	๖๕.๗	๙.๔	๔.๑	๑๘.๗
รวม ๓ จขต.	๒๔.๖	๖๕.๖	๙.๘	๓.๙	๒๐.๑
สงขลา	๒๓.๕	๖๕.๓	๑๑.๒	๓.๑	๑๖.๑
สตูล	๒๔.๑	๖๖.๓	๙.๖	๓.๔	๑๖.๑
รวม ๒ จขต.	๒๓.๘	๖๕.๘	๑๐.๔	๓.๑	๑๖.๑
รวม ๕ จขต.	๒๔.๓	๖๕.๖	๑๐.๐	๓.๖	๑๘.๕
ภาคใต้	๒๓.๖	๖๕.๑	๑๑.๑	๓.๑	๑๕.๘
ประเทศ	๒๑.๐	๖๗.๕	๑๑.๕	๒.๙	๑๒.๔

ที่มา : สศช.กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

6.5.2 โครงสร้างประชากรโดยจำแนกตามอายุ

ในปี พ.ศ.2553 พบว่าอนุภาคมีประชากรวัยเด็ก (อายุ 0-14 ปี) 870,179 คน เท่ากับร้อยละ 24.62 ของประชากรอนุภาค วัยทำงาน (อายุ 15-59 ปี) 2,307,532 คน เท่ากับร้อยละ 65.30 ของประชากรอนุภาค และวัยสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) 356,276 คน เท่ากับร้อยละ 10.08 ของประชากรอนุภาค และเมื่อทำการวิเคราะห์ในภาพรวมระหว่างปี พ.ศ.2543-2553 เห็นได้ว่าอนุภาคมีสัดส่วนการเพิ่มประชากรตามธรรมชาติที่ลดลง และมีประชากรวัยสูงอายุเพิ่มมากขึ้น เช่นเดียวกับแนวโน้มของระดับประเทศที่จะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอีกสิบปีข้างหน้า ซึ่งจะนำมาสู่ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในอนาคต อย่างไรก็ตาม อนุภาคยังคงมีการขยายตัวของประชากรวัยแรงงาน ซึ่งจะเป็กลุ่มประชากรหลักที่จะก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับอนุภาคในอนาคต

ตารางแสดงโครงสร้างประชากรจำแนกตามหมวดอายุ จำแนกรายจังหวัด ปี พ.ศ. 2553

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน		วัยเด็ก	วัยทำงาน	วัยสูงอายุ
สงขลา	จำนวน	323,099	885,769	148,155
	%	23.81	65.27	10.92
สตูล	จำนวน	72,839	196,450	27,874
	%	24.51	66.11	9.38
ปัตตานี	จำนวน	165,013	423,544	66,702
	%	25.18	64.64	10.18
ยะลา	จำนวน	121,872	319,725	45,783
	%	25.01	65.60	9.39
นราธิวาส	จำนวน	187,356	482,044	67,762
	%	25.42	65.39	9.19
รวม	จำนวน	870,179	2,307,532	356,276
	%	24.62	65.30	10.08

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

6.5.3 ภาวะการพึ่งพิงของประชากร

อนุภาค มีอัตราส่วนการเป็นภาระรวมเท่ากับ ร้อยละ 53.15 กล่าวคือ ประชากรที่อยู่ในวัยแรงงาน 100 คน ต้องรับภาระเลี้ยงดูเด็กและคนชราถึง 54 คน อัตราส่วนเป็นภาระวัยเด็กเท่ากับร้อยละ 38 และอัตราส่วนการเป็นภาระวัยชราเท่ากับร้อยละ 16 และเมื่อพิจารณาระดับจังหวัด พบว่า ในปี พ.ศ. 2553 จังหวัดปัตตานี มีสัดส่วนการเป็นภาระรวมสูงที่สุด เท่ากับร้อยละ 55 โดยมีสัดส่วนการเป็นภาระวัยเด็กสูงที่สุดเท่ากับร้อยละ 39 และมีสัดส่วนการเป็นภาระสูงอายุสูงที่สุด เท่ากับร้อยละ 16

ตารางแสดงอัตราส่วนพึ่งพิงรวมอัตราส่วนวัยพึ่งพิงเด็ก และอัตราส่วนวัยพึ่งพิงผู้สูงอายุของประชากรในกลุ่มจังหวัด

จังหวัด	อัตราส่วนพึ่งพิงวัยเด็ก	อัตราส่วนพึ่งพิงวัยสูงอายุ	อัตราส่วนพึ่งพิงรวม
สงขลา	36.48	16.73	53.20
สตูล	37.08	14.19	51.27
ปัตตานี	38.96	15.75	54.71
ยะลา	38.12	14.32	52.44
นราธิวาส	38.87	14.06	52.92
รวม	37.71	15.44	53.15

ที่มา : จากการศึกษาวิเคราะห์โดยบริษัทที่ปรึกษา, 2553

6.5.4 ประชากรและกำลังแรงงาน

สำหรับจำนวนผู้ว่างงานในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ปี 2554 มีจำนวนทั้งสิ้น 23,162 คน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 1.13 ของประชากรทั้งหมด เมื่อเทียบกับปี 2553 มีจำนวนทั้งสิ้น 30,457 คน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 1.90 ของประชากรทั้งหมด จะเห็นได้ว่าอัตราการว่างงานลดลง จำนวน 7,295 คน ซึ่งอัตราการว่างงานลดลงร้อยละ 0.77 เมื่อพิจารณาอัตราการว่างงานเป็นรายจังหวัด ในปี 2554 พบว่าจังหวัดนราธิวาสมีอัตราการว่างงานมากที่สุด ร้อยละ 1.48 รองลงมาคือ จังหวัดปัตตานีมีอัตราการว่างงาน ร้อยละ 0.98

กลุ่มจังหวัด ภาคใต้ ชายแดน	พ.ศ. 2553			พ.ศ. 2554		
	อัตราการ ว่างงาน (%)	จำนวนคน ว่างงาน (คน)	กำลังแรงงาน รวม (คน)	อัตราการ ว่างงาน (%)	จำนวนคน ว่างงาน (คน)	กำลังแรงงาน รวม (คน)
นราธิวาส	2.77	11,114	398,646	1.48	10,126	540,291
ปัตตานี	2.15	7,649	354,246	0.98	7,298	489,919
ยะลา	0.64	1,678	261,418	0.27	1,819	351,371
สงขลา	2.07	17,251	832,869	0.66	10,035	1,126,317
สตูล	1.32	2,188	166,377	0.72	1,202	167,249
รวม	1.90	30,457	1,551,761	1.13	23,162	2,048,172

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (ข้อมูล ณ พ.ศ. 2554)

6.6 ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่

สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังเกิดความรุนแรงอย่างต่อเนื่องและมีความเสี่ยงต่อความมั่นคงของประเทศ โดยในปี 2552 มีจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมจำนวน 985 ครั้ง ลดลงจากปี 2549 ที่มีจำนวน 1,826 ครั้ง ผู้เสียชีวิต 498 คน ลดลงจากปี 2549 ที่มีจำนวน 685 คน ผู้บาดเจ็บ 1,052 คน ลดลงจากปี 2549 ที่มีจำนวน 1,086 คน ซึ่งเหตุความรุนแรงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในพื้นที่ และเป็นเหตุกระตุ้นการพัฒนาในแทบทุกด้าน รวมทั้งเกิดภาพลักษณ์ความไม่สงบที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนและการท่องเที่ยวในพื้นที่อีกด้วย

ตารางเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

	2549	2550	2551	2552
จำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบ (ครั้ง)	1,826	2,295	1,050	985
ผู้ได้รับบาดเจ็บ (คน)	658	942	509	492
ผู้เสียชีวิต (คน)	1,086	1,691	1,055	1,052

ที่มา : สำนักข่าวกรองแห่งชาติ (สขช.) กองทัพบก (ทบ.) กรมข่าวทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย

รวบรวมโดย สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้ สศช.

6.6.1 พื้นที่เสี่ยงภัยจากการก่อการร้าย

ภัยจากการก่อการร้ายในพื้นที่อนุภาคเกิดขึ้นใน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้แก่อำเภอสะบ้าย้อย เทพา จะนะ และนาทวี โดยพื้นที่ที่มีจำนวนการก่อการร้ายสูงจะอยู่ใน 3 จังหวัด คือ จังหวัดนราธิวาส ยะลา และปัตตานี ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สิน รองลงมาได้แก่ จังหวัดสงขลาในเขต 4 อำเภอ และมีการก่อการร้ายในเขตอำเภอหาดใหญ่ด้วย ส่วน

จังหวัดสตูลไม่ได้เกิดภัยจากการก่อการร้าย แต่ก็ได้รับผลกระทบอย่างมากทั้งด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และการคมนาคม เป็นต้น

ตารางสรุปจำนวนผู้ได้รับผลกระทบฯ ตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 - 31 พฤษภาคม 2555

หน่วย : ครั้ง

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน	ยะลา	ปัตตานี	นราธิวาส	สงขลา	สตูล	รวม	
จำนวนครั้งที่เกิดเหตุ	1,218	1,507	1,641	230	-	4,596	
เสียชีวิต	ประชาชน	932	878	664	90	-	2,564
	เจ้าหน้าที่	421	594	461	65	-	1,541
พิการ	ประชาชน	63	5	59	7	-	134
	เจ้าหน้าที่	59	20	46	3	-	128
สาหัส	ประชาชน	364	315	339	94	-	1,112
	เจ้าหน้าที่	461	379	452	36	-	1,328
ปานกลาง	ประชาชน	517	320	384	95	-	1,316
	เจ้าหน้าที่	283	410	318	13	-	1,024
เล็กน้อย	ประชาชน	776	290	493	415	-	1,934
	เจ้าหน้าที่	324	340	572	47	-	1,283

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดสงขลา (ฝ่ายป้องกัน)

6.6.2 เด็กกำพร้าและสตรีหม้าย

ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบมีจำนวนมากขึ้น ปัญหาต่อเนื่องจากการก่อความไม่สงบตามมาด้วยผลกระทบทางสังคมเป็นอย่างมาก ทำให้มีผู้ได้รับผลกระทบทุกฝ่ายทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐและได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะผลกระทบสืบเนื่องทางสังคม เช่น การขาดผู้นำครอบครัว ภาวะการเป็นหม้าย และเด็กกำพร้าที่ขยายตัวจำนวนมากในพื้นที่ ทั้งนี้จากข้อมูลของศูนย์ช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบฯ พบว่า ตั้งแต่ปี 2547 ถึง 31 มีนาคม 2555 มีหญิงหม้ายที่ได้รับผลจำนวน 2,450 ราย และเด็ก กำพร้าจำนวน 4,815 ราย ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบด้านจิตใจและความมั่นคงในการดำรงชีวิต เนื่องจากสูญเสียหัวหน้าครอบครัวที่เป็นหลักในการประกอบอาชีพหารายได้ โดยต้องได้รับการเยียวยาด้านจิตใจอย่างเร่งด่วนและต่อเนื่อง

ตารางแสดงเด็กกำพร้าและสตรีหม้ายจากสถานการณ์ความไม่สงบ (ตั้งแต่ 4 มกราคม 2547 - 31 มีนาคม 2555)

จังหวัด	เด็กกำพร้า (ราย)			สตรีหม้าย (ราย)
	ชาย	หญิง	รวม	
นราธิวาส	842	901	1,743	787
ยะลา	551	531	1,082	689
ปัตตานี	912	926	1,838	898
สงขลา	71	81	152	76
รวม	2,376	2,439	4,815	2,450

ที่มา : สำนักตรวจและประเมินผล กระทรวง พม.

เด็กกำพร้าและหญิงหม้ายเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบด้านจิตใจและความมั่นคงในการดำรงชีวิต เนื่องจากสูญเสียหัวหน้าครอบครัวที่เป็นหลักในการประกอบอาชีพหารายได้

6.7 ด้านการบริการสาธารณสุข

การให้บริการด้านสาธารณสุขในพื้นที่ มีจำนวนสถานพยาบาลทั้งสิ้น 1,340 แห่ง จำแนกเป็นโรงพยาบาล 80 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 537 แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุข 89 แห่ง และคลินิกรวมทุกประเภท 634 แห่ง เมื่อพิจารณาจากจำนวนบุคลากรรวมทั้งหมด พบว่า มีแพทย์จำนวน 1,196 คน ทันตแพทย์ 292 คน เภสัชกร 375 คน และพยาบาล 6,206 คน โดยจังหวัดสงขลามีจำนวนสถานพยาบาลมากที่สุด กล่าวคือ มีโรงพยาบาลของรัฐบาล 36 แห่ง ทั้งนี้เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนประชากรอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังสามารถให้บริการไปยังเมืองอื่นๆ ในพื้นที่ใกล้เคียงได้อีกด้วย

- จังหวัดสงขลา มีจำนวนสถานพยาบาลรวม 617 แห่ง จำนวนเตียง 3,613 เตียง และบุคลากรทางการแพทย์รวมทั้งสิ้น 4,034 คน

- จังหวัดสตูล มีจำนวนสถานพยาบาลรวม 117 แห่ง จำนวนเตียง 254 เตียง และบุคลากรทางการแพทย์รวมทั้งสิ้น 606 คน

- จังหวัดปัตตานี มีจำนวนสถานพยาบาลรวม 234 แห่ง จำนวนเตียง 825 เตียง และบุคลากรทางการแพทย์รวมทั้งสิ้น 1,035 คน

- จังหวัดยะลา มีจำนวนสถานพยาบาลรวม 183 แห่ง จำนวนเตียง 967 เตียง และบุคลากรทางการแพทย์รวมทั้งสิ้น 1,240 คน

- จังหวัดนราธิวาส มีจำนวนสถานพยาบาลรวม 189 แห่ง จำนวนเตียง 760 เตียง และบุคลากรทางการแพทย์รวมทั้งสิ้น 1,154 คน

7. ด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล) พิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ณ ราคาประจำปี 2553 มีมูลค่าเท่ากับ 349,841 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 306,245 ล้านบาท ในปี 2552 เท่ากับ 43,596 ล้านบาท หรือร้อยละ 14.23 มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรเท่ากับ 95,065 บาท (สงขลา 119,041 บาท สตูล 99,624 บาท ยะลา 94,611 บาท นราธิวาส 71,786 บาท และปัตตานี 64,157 บาท) เมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรของภาคใต้ 104,738 บาท ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภาคใต้ 9,673 บาท โครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ขึ้นอยู่กับสาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม สาขาการขนส่งชายปลึกๆ สาขาการศึกษา สาขาการประมง และสาขาบริหารราชการฯ เป็นสำคัญ มีสัดส่วนร้อยละ 29.71 17.49 9.55 8.07 7.60 และ 7.16 ตามลำดับ

จังหวัด	ผลิตภัณฑ์มวลรวม (ล้านบาท)			ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (บาท)		
	2551	2552	2553	2551	2552	2553
สงขลา	159,768	153,022	174,301	111,843	105,782	119,041
สตูล	26,184	25,984	29,136	92,113	90,103	99,624
ปัตตานี	38,084	39,658	44,465	56,622	58,092	64,157
ยะลา	41,945	39,224	46,098	88,741	81,736	94,611
นราธิวาส	49,907	48,357	55,841	66,248	63,180	71,786
รวม	315,888	306,244	349,840	87,471	83,607	94,173

(ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ สศช.)

❖ สาขาการผลิตที่สำคัญ ปี 2551 – 2553

สาขาการผลิต	2551	2552	2553
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน	125,846	128,290	131,808
ภาคเกษตร	43,466	44,003	42,709
กสิกรรมและปศุสัตว์	28,072	27,908	26,029
การประมง	15,394	16,095	16,679
นอกภาคเกษตร	82,380	84,287	89,100
เหมืองแร่	567	1,074	1,094
อุตสาหกรรม	21,677	21,714	23,077
ไฟฟ้า ประปา	3,898	4,095	4,375
ก่อสร้าง	3,551	3,652	3,871
การค้า	15,393	14,570	15,400
โรงแรมและภัตตาคาร	1,526	1,786	2,294
ขนส่ง	9,988	10,409	10,043
การเงิน	3,753	3,871	4,120
อสังหาริมทรัพย์	5,379	5,546	5,603
บริหารราชการแผ่นดิน	5,740	6,139	7,216
การศึกษา	7,030	7,267	7,579
บริการสุขภาพ	2,655	2,872	3,099
บริการชุมชน	1,157	1,225	1,262
ลูกจ้างในชุมชน	67	67	67

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้

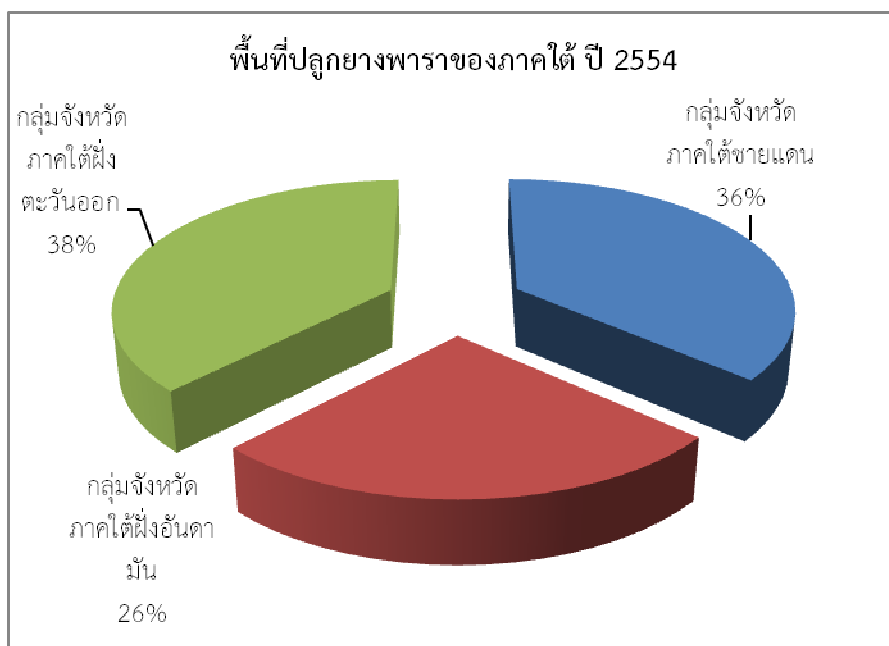
1) กสิกรรม

❖ ยางพารา

ในปี 2554 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยางพารา 18.7 ล้านไร่ โดยร้อยละ 63.5 หรือ 11.9 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ปลูกในภาคใต้ ซึ่งเมื่อแยกพื้นที่ปลูกตามกลุ่มจังหวัดพบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งตะวันออกมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาคือกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน และกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน คิดเป็นร้อยละ 36 และร้อยละ 26 ตามลำดับ

ด้านผลผลิตรวมในปี 2554 ประเทศไทยมีผลผลิตยางพารา 3.3 ล้านตัน โดยในภาคใต้มีผลผลิต 2.5 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 75.7 ซึ่งมากกว่าสัดส่วนของพื้นที่ปลูก ส่วนผลผลิตยางพาราของกลุ่มจังหวัดพบว่า แม่นกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนจะมีพื้นที่ปลูกเป็นอันดับที่ 2 ของภาคใต้ แต่มีผลผลิตมากที่สุดคือ 9.7 แสนตัน รองลงมาคือ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งตะวันออก 9.3 แสนตัน และกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน 6.2 แสนตัน ตามลำดับ

สำหรับผลผลิตเฉลี่ยในปี 2554 ประเทศไทยมีผลผลิตเฉลี่ยยางพารา 262.3 กิโลกรัมต่อไร่ โดยภาคใต้มีผลผลิตเฉลี่ยใกล้เคียงกับของประเทศ คือ 261.7 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนผลผลิตเฉลี่ยยางพาราของกลุ่มจังหวัดพบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนมีผลผลิตเฉลี่ยมากที่สุดของภาคใต้และมากกว่าระดับประเทศ คือ 273.5 รองลงมาคือ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน 263.0 กิโลกรัมต่อไร่ และกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งตะวันออก 249.8 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ

ตารางแสดงข้อมูลพื้นที่ปลูก และพื้นที่เก็บเกี่ยวของยางพารา ปี 2552-2554

ระดับของข้อมูล	เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)			เนื้อที่กรี๊ดได้ (ไร่)		
	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554
รวมทั้งประเทศ	17,254,317	17,959,403	18,761,231	11,600,447	12,072,873	12,765,636
ภาคใต้	11,512,990	11,849,160	11,906,882	9,590,259	9,634,975	9,688,442
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน	2,998,416	3,064,683	3,067,193	2,346,311	2,343,800	2,384,608
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย	4,384,201	4,560,545	4,499,299	3,722,423	3,780,536	3,756,557
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน	4,130,373	4,130,373	4,130,373	3,521,525	3,511,400	3,547,277
สงขลา	1,461,249	1,518,500	1,573,621	1,198,816	1,210,250	1,219,286
สตูล	300,014	315,600	337,127	234,477	237,500	244,041
ปัตตานี	302,344	309,246	325,199	254,247	243,200	249,355
ยะลา	1,060,920	1,079,196	1,096,594	931,369	926,850	935,701
นราธิวาส	1,005,846	1,007,850	1,007,849	902,616	893,600	898,894

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางแสดงข้อมูลผลผลิต (ตัน) และผลผลิตต่อไร่ (กก.) ของยางพารา ปี 2552-2554

ระดับของข้อมูล	ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิตต่อไร่ (กก.)		
	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554
รวมทั้งประเทศ	3,090,280	3,051,781	3,348,897	266	253	262
ภาคใต้	2,536,381	2,427,290	2,535,925	264	251	262
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ ฝั่งอันดามัน	637,036	610,642	627,261	272	257	263
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ ฝั่งอ่าวไทย	936,675	907,129	938,339	252	240	250
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ ชายแดน	962,670	909,519	970,325	273	259	274
สงขลา	324,879	304,983	331,646	271	252	272
สตูล	66,357	65,313	68,643	283	275	281
ปัตตานี	66,358	59,584	63,835	261	245	256
ยะลา	250,538	242,835	254,511	269	262	272
นราธิวาส	254,538	236,804	251,690	282	265	280

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางแสดงข้อมูลเกษตรกรยางพาราของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน

จังหวัด	จำนวนครัวเรือนเกษตรกร	จำนวนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิต ยางพารา
สงขลา	66,179	5 กลุ่ม
สตูล	28,049	9 กลุ่ม
ปัตตานี	42,064	20 กลุ่ม
ยะลา	40,421	8 กลุ่ม
นราธิวาส	61,120	8 กลุ่ม

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร

: ระบบสารสนเทศสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

ตารางแสดงปริมาณและมูลค่าการส่งออกยางธรรมชาติ ปี 2553 – 2555

ประเภท	๒๕๕๓		๒๕๕๔		๒๕๕๕	
	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)
น้ำยางข้น	898,453,578	59,406,496,607	876,382,199	76,632,762,871	299,124,772	21,227,937,291
น้ำยางธรรมชาติอื่น	2,724,401	301,123,241	4,049,813	615,329,953	2,016,638	230,291,840
ยางคอมพาวด์	465,491,606	47,117,053,725	417,961,761	57,571,435,184	465,546	35,917,307
ยางเครพ (Crepe)	1,870,893	203,417,716	1,123,363	159,545,668	582,875	68,876,600
ยางแท่ง (STR)	930,494,646	96,595,622,939	1,224,125,337	171,762,297,451	441,503,294	48,979,357,239
ยางธรรมชาติอื่น ๆ	156,593,138	14,667,716,328	112,752,922	15,075,277,112	41,093,630	4,365,838,918
ยางบาลาตา	325,718	12,087,209	39,024	4,953,592	28,637	3,055,978
ยางแผ่นผึ่งแห้ง	51,941,017	5,247,747,122	24,683,075	3,668,316,756	965,826	114,795,626
ยางแผ่นรมควัน	691,203,745	72,828,287,394	753,599,850	115,372,224,851	250,689,780	28,040,403,209
รวม (Total)	3,199,098,742	296,379,552,281	3,414,717,344	440,862,143,438	1,036,470,998	103,066,474,008

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กำลังการผลิตของโรงงานยางพาราในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1. โรงงานแปรรูปยางแผ่นรมควัน จำนวน 83 โรงงาน มีอัตราการใช้กำลังการผลิตเฉลี่ยร้อยละ 40 ของกำลังการผลิตรวม เฉลี่ย 666,423 ตัน/ปี
2. โรงงานผลิตน้ำยางข้น จำนวน 29 โรงงาน มีอัตราการใช้กำลังการผลิตเฉลี่ยร้อยละ 30 ของกำลังการผลิตรวม เฉลี่ย 734,886 ตัน/ปี
3. โรงงานผลิตยางแท่ง จำนวน 20 โรงงาน มีอัตราการใช้กำลังการผลิตเฉลี่ยร้อยละ 30 ของกำลังการผลิตรวม เฉลี่ย 932,000 ตัน/ปี
4. โรงงานผลิตภัณฑ์ยาง จำนวน 9 โรงงาน มีกำลังการผลิต 139,070 ตัน/ปี

ตาราง ข้อมูลการผลิตยางพาราในโรงงานอุตสาหกรรมใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ปี	กำลังการผลิต (ตัน)	ต้นทุนเฉลี่ย (บาท/ตัน)	มูลค่าการผลิต (บาท)
2552	962,670	3,640	3,504,118,800
2553	916,244	3,680	3,371,777,920
2554	970,325	3,710	3,599,905,750

ตารางแสดงข้อมูลโรงแรมวันยางพาราของสหกรณ์กองทุนสวนยางกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน

หน่วย : แห่ง

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน	โรงแรมที่ใช้งานได้	โรงแรมที่ใช้งานไม่ได้	รวม
สงขลา	62	4	66
สตูล	16	-	16
ยะลา	15	26	41
ปัตตานี	3	9	12
นราธิวาส	7	16	23
รวม	103	55	158

ที่มา : สหกรณ์กองทุนการทำสวนยางในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน

สภาพทางสังคมยางพาราในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตาราง จำนวนกลุ่มและจำนวนคน ชาวสวนยาง

จังหวัด	จำนวนกลุ่ม	จำนวนสมาชิก (คน)
สงขลา	389	16,358
สตูล	121	3,646
ปัตตานี	51	1,573
ยะลา	40	1,612
นราธิวาส	49	1,879
รวม	650	25,068

ผลดีทางสังคมจากการปลูกยางพารา

1. มีการจ้างแรงงานในพื้นที่เพาะปลูกยางพาราและการจ้างงานในอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการปลูกยางพารา จะส่งผลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ยางพารา และอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากผลิตภัณฑ์จากไม้ยางพารา ซึ่งจะมีการลงทุนในอุตสาหกรรมเหล่านั้นในพื้นที่ใกล้เคียงกัน อันจะก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น และจะส่งผลประโยชน์โดยเฉพาะต่อการพัฒนาพื้นที่ชนบทให้มีความเป็นอยู่ที่ทันสมัยขึ้น และสามารถเสริมสร้างเศรษฐกิจในพื้นที่ดังกล่าวให้มีความเข้มแข็ง มีการกระจายรายได้ออกไปสู่ท้องถิ่น เป็นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับสังคมชนบท

2. มีการเพิ่มการลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องในพื้นที่ ลดการโยกย้ายแรงงาน ด้วยการตั้งถิ่นฐานบ้านเกิดเข้าไปทำงานในเมือง เนื่องจากมีงานรองรับในพื้นที่ จะเป็นผลตอบแทนทางสังคม ที่ไม่อาจคำนวณได้เป็นมูลค่า นอกจากจะปรากฏผลถึงความเข้มแข็งของสังคมชนบท ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เข้มแข็งมากขึ้น ประการสำคัญจะส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้ต่อต่อคนต่อปีมีความเป็นไปได้อย่างมากขึ้น จากการเพิ่มรายได้ภาคการเกษตรจากการปลูกป่าไม้ยางพารา

ผลเสียทางด้านสังคม

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ ปัญหาสังคมที่ชัดเจนที่สุด คือ ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่ป่าลุ่มน้ำชั้น 1 และชั้น 2 ซึ่งเป็นโซนป่าต้นน้ำเป็นจำนวนมาก รวมไปถึงการเปลี่ยนพื้นที่ปลูกพืชอาหารอย่างนาข้าว สวนผลไม้ ด้วยการยกร่องปลูกยางพาราเป็นจำนวนมาก และอย่างกว้างขวางเพื่อปลูกยางพารา แต่ทั้งนี้ปัจจุบันมีระบบการควบคุมที่ชัดเจนจากการสงเคราะห์การทำสวนยาง ซึ่งมีระเบียบการสนับสนุนว่า จะต้องเป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์การถือครองที่ดิน เพื่อลดการบุกรุกเข้าไปถือครองที่ดินป่าสงวนเหมือนที่ผ่านมา

สิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการปลูกยาง

พื้นที่ภาคใต้มีจำนวน 44,196,992 ไร่ เป็นพื้นที่ป่าธรรมชาติ 11,683,993.75 ไร่ จากราคายางที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้มีการบุกรุกป่าธรรมชาติ ในการปลูกยางเพิ่มขึ้น

นอกจากปัญหาการบุกรุกป่าเพื่อการปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นแล้วยังมีการปล่อยของเสีย กลิ่น ขยะ และน้ำเสีย ที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา

ตารางแสดงข้อมูลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน เมื่อปี 2552

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน	พื้นที่ (ไร่)
สงขลา	702,743.75
ปัตตานี	53,831.25
ยะลา	950,493.75
นราธิวาส	714,706.25
สตูล	733,768.78
รวม	3,155,543.78

ที่มา : กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ผลดีทางด้านสิ่งแวดล้อม

1. ผลทางด้านอนุรักษณ์ป่าธรรมชาติ ด้วยการบริโภคไม้ยางพาราแทนไม้จากป่าธรรมชาติ โดยเฉพาะป่าในเขตร้อนชื้น
2. การปลูกยางพารายังเป็นการปกป้องดินมิให้พังทลาย และดูดซับน้ำฝนที่ตกลงมาเอาไว้ในดิน มิให้ไหลลงสู่ที่ราบและทะเล
3. สร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชนในพื้นที่ ด้วยรูปแบบสังคมเดี่ยวในพื้นที่เพาะปลูกขนาดใหญ่ อันจะสามารถสร้างข้อกำหนด ที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่เพาะปลูกที่มีพื้นที่ติดกัน
4. การปลูกยางพาราจะสามารถควบคุมการใช้สารเคมีสำหรับการเพาะปลูก เนื่องจากการใช้สารเคมีในการปลูกยางพารา จะใช้สารเคมี 2 ชนิด คือ ยาฆ่าแมลงและยากำจัดวัชพืชเท่านั้น โดยไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีในการเร่งผลผลิตตั้งการปลูกพืชประเภท

ผลเสียทางด้านสิ่งแวดล้อม

การบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อปลูกยางพารา เนื่องจากยางพาราเป็นไม้ที่เหมาะสมสำหรับปลูกในพื้นที่เชิงเขา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ และมีการผลัดดินเพื่อขุดออกเอกสารสิทธิ์ในภายหลัง

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐

นอกจากนั้นผลกระทบต่อการปลูกยางพาราต่อชั้นดิน คือ การดูดซับธาตุอาหารในชั้นดินเข้าไปไว้ในลำต้น เพื่อผลิตเป็นน้ำยางออกมา ทำให้ดินหมดความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งทางแก้ไข คือ ต้องใส่ปุ๋ยบำรุงดิน เพื่อเพิ่มธาตุอาหารทดแทนในชั้นดิน และต้นยางพาราเป็นพืชที่มีรากสั้นกว่าไม้ป่าธรรมชาติ ทำให้มีผลต่อการพังทลายของชั้นดิน เมื่อเทียบกับการปลูกไม้จากป่าธรรมชาติ แต่จะมีผลต่อการรักษาชั้นดินในกรณีที่ไม่มีการปลูกต้นไม้เหนือชั้นดินนั้น ๆ

❖ ปาล์มน้ำมัน

จังหวัด	สงขลา	สตูล	นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	รวม	
เนื้อที่ เพาะปลูก (ไร่)	2552	28,340	112,156	41,652	16,721	11,778	210,647
	2553	29,500	112,560	42,786	18,865	11,963	215,674
	2554	29,755	112,940	42,786	18,906	11,963	216,350
เนื้อที่ ให้ผลผลิต (ไร่)	2552	19,558	94,114	32,452	9,276	5,431	160,831
	2553	23,794	100,959	32,700	10,265	6,210	173,928
	2554	27,652	108,916	36,255	14,001	10,957	197,781
ผลผลิต (ตัน)	2552	44,788	201,875	59,738	9,526	6,824	322,751
	2553	49,896	218,172	69,716	10,573	7,191	355,548
	2554	64,706	279,587	79,471	15,471	14,441	453,676
ผลผลิตต่อ ไร่ (กก.)	2552	2,290	2,145	1,841	1,027	1,256	2,007
	2553	2,097	2,161	2,132	1,030	1,158	2,044
	2554	2,340	2,567	2,192	1,105	1,318	2,294

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ / ประมวลโดย : สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้

❖ ลองกอง

จังหวัด	สงขลา	สตูล	นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	รวม	
เนื้อที่ เพาะปลูก (ไร่)	2552	24,873	7,317	79,627	23,380	51,416	186,613
	2553	18,155	6,622	72,022	19,933	38,956	155,688
	2554	20,441	6,613	75,538	19,846	38,599	161,037
ผลผลิต (ตัน)	2552	3,286	4,627	10,325	2,860	9,421	30,519
	2553	4,738	4,635	12,244	2,910	10,129	34,656
	2554	2,084	4,306	1,409	1,267	1,164	10,230
ผลผลิต ต่อไร่ (กก.)	2552	132	632	129	122	183	164
	2553	261	700	170	146	260	223
	2554	54	57	72	62	176	64

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , กระทรวงเกษตรและสหกรณ์/ ประมวลโดย : สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

❖ ทูเรียน

จังหวัด	สงขลา	สตูล	นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	รวม	
เนื้อที่ เพาะปลูก (ไร่)	2552	16,183	3,968	30,854	10,590	56,281	117,876
	2553	15,903	3,848	33,611	10,365	53,631	117,358
	2554	15,671	3,976	33,928	10,254	51,869	115,698
เนื้อที่ ให้ผล ผลิต(ไร่)	2552	13,579	3,788	27,174	9,501	49,784	103,826
	2553	13,614	2,984	29,128	9,380	49,303	104,409
	2554	13,931	2,992	28,992	9,275	49,469	104,659
ผลผลิต (ตัน)	2552	6,369	3,015	17,092	5,226	40,823	72,525
	2553	5,309	1,868	15,001	5,253	39,196	66,627
	2554	4,235	1,400	8,959	2,078	27,406	44,078
ผลผลิต ต่อไร่ (กก.)	2552	469	796	629	550	820	699
	2553	390	626	515	560	795	638
	2554	304	468	309	224	554	421

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประมวลโดย : สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

❖ เงาะ

จังหวัด	สงขลา	สตูล	นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	รวม	
เนื้อที่ เพาะปลูก (ไร่)	2552	5,293	5,740	31,056	2,304	5,419	49,812
	2553	5,008	4,411	36,193	2,196	5,344	53,152
	2554	4,827	4,175	35,288	2,057	5,250	51,597
เนื้อที่ ให้ผล ผลิต(ไร่)	2552	4,859	5,636	30,210	2,169	5,361	48,235
	2553	4,648	4,372	31,042	2,066	5,284	47,412
	2554	4,459	4,075	30,151	1,949	5,006	45,640
ผลผลิต (ตัน)	2552	2,201	4,441	16,011	1,674	3,367	27,694
	2553	2,817	3,266	19,339	1,709	3,635	30,766
	2554	2,194	2,551	13,719	926	2,974	22,364
ผลผลิต ต่อไร่ (กก.)	2552	453	788	530	772	628	574
	2553	606	747	623	827	688	649
	2554	492	626	455	475	594	490

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประมวลโดย : สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้

❖ มังคุด

จังหวัด	สงขลา	สตูล	นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	รวม	
เนื้อที่ เพาะปลูก (ไร่)	2552	5,373	2,574	27,534	3,261	7,728	46,470
	2553	5,399	2,974	27,567	3,052	7,728	46,720
	2554	5,272	2,713	26,755	2,887	7,525	45,152
เนื้อที่ ให้ผล ผลิต(ไร่)	2552	4,328	1,847	21,536	2,288	6,354	36,353
	2553	4,679	1,965	22,316	2,558	6,819	38,337
	2554	4,749	1,897	23,212	2,581	6,929	39,368
ผลผลิต (ตัน)	2552	4,060	1,199	10,833	1,565	4,264	21,921
	2553	4,632	1,153	12,118	1,699	4,521	24,123
	2554	2,569	639	8,380	841	880	13,309
ผลผลิต ต่อไร่ (กก.)	2552	938	649	503	684	671	603
	2553	990	587	543	664	663	629
	2554	541	337	361	326	127	338

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประมวลโดย : สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) ปศุสัตว์

จังหวัด	สงขลา	สตูล	ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	รวม	
ไก่ (ตัว)	2552	15,027,534	954,876	4,199,910	600,991	2,561,275	23,344,586
	2553	15,657,188	975,883	4,096,172	587,469	2,495,706	23,812,418
	2554	15,408,020	1,067,230	4,209,580	599,850	2,528,740	23,813,420
โคเนื้อ (ตัว)	2552	16,080	6,360	7,409	5,914	11,087	46,850
	2553	14,908	7,145	7,494	5,856	11,191	46,594
	2554	14,340	6,960	7,280	5,660	10,890	45,130
สุกร (ตัว)	2552	151,035	9,407	20,166	9,408	7,516	197,532
	2553	154,237	9,787	21,052	9,582	7,686	202,344
	2554	162,790	10,320	19,150	8,900	7,120	208,280
แพะ (ตัว)	2550	16,269	18,252	18,921	37,556	15,740	106,738
	2551	16,824	18,853	18,423	31,713	15,992	101,805
	2552	19,263	17,205	18,907	23,811	15,289	94,475
แกะ (ตัว)	2550	1,296	100	9,566	6,435	2,160	19,557
	2551	1,103	139	8,770	4,029	1,782	15,823
	2552	1,028	-	131	3,985	1,927	7,071

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประมวลโดย : สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จากข้อมูลสถานการณ์ด้านการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน พบว่าในด้านกสิกรรม (ลองกองทุเรียน เงาะ และมังคุด) พื้นที่การผลิต และผลผลิต มีแนวโน้มที่ลดลง ปริมาณผลผลิตต่อไร่ลดลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเพาะปลูกเริ่มมีปัญหาเรื่องคุณภาพของดิน การขยายตัวของพื้นที่อยู่อาศัย ไม่มีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับซื้อ และปัญหาความไม่สงบของพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ส่วนด้านปศุสัตว์ พบว่า โคเนื้อ แพะ และแกะ ปริมาณการเลี้ยงสัตว์ลดลง

ตาราง ปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำของสะพานปลาและท่าเทียบเรือประมงในสังกัดองค์การสะพานปลา พ.ศ. 2553

สะพานปลาและท่าเทียบเรือประมง	ปริมาณสัตว์น้ำ (ตัน)			มูลค่า (บาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	
	สัตว์น้ำเค็ม	สัตว์น้ำจืด	รวม		ปริมาณ	มูลค่า
ทร.สงขลา (ท่าสะพาน)	109,892	0	109,892	2,422,736,480	21.55	14.29
ทร.สตูล	10,862	0	10,862	358,036,675	2.13	2.11
ทร.ปัตตานี	104,062	7,306	111,368	3,987,910,238	21.84	23.52
ทร.นราธิวาส	7,831	0	7,831	328,576,300	1.54	1.94
รวมอนุภาค	232,647	7,306	239,953	7,097,259,693	47.06	41.86
รวมทั้งประเทศ	464,450	45,539	509,989	16,954,967,855	100	100

ที่มา : องค์การสะพานปลา

ปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำจากทำเทียบเรือและสะพานปลาที่องค์การสะพานปลาได้เก็บสถิติไว้รวม 14 แห่งพบว่า เฉพาะในพื้นที่อนุภาคมีปริมาณสัตว์น้ำขึ้นทำเป็นจำนวนรวมถึงร้อยละ 47.05 และมีมูลค่ารวมถึงร้อยละ 41.86 ของมูลค่ารวมทั้งประเทศ โดยทำเทียบเรือประมงสงขลา สามารถรองรับปริมาณสัตว์น้ำเค็มขึ้นทำได้สูงที่สุด เป็นสัดส่วนร้อยละ 21.55 เมื่อเทียบกับปริมาณรวมทั้งหมด เมื่อพิจารณาจากปริมาณสัตว์น้ำขึ้นทำรายจังหวัด (ดังตาราง) พบว่าแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของจังหวัดสตูลและนราธิวาสนั้นมีการเพิ่มขึ้นและลดลงในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี 2545-2553 ไม่มากนัก เนื่องจากลักษณะการประมงในสองจังหวัดนี้เป็นลักษณะของการประมงพื้นบ้านหรือการประมงชายฝั่งขนาดเล็ก เรือประมงมีประสิทธิภาพไม่สูง และมีการจับสัตว์น้ำในปริมาณไม่มากนัก สำหรับทำเทียบเรือประมงสงขลาและทำเทียบเรือประมงปัตตานี เป็นทำเทียบเรือที่เป็นศูนย์กลางให้มีการนำสินค้าสัตว์น้ำจากทำเทียบเรือย่อยในบริเวณโดยรอบมาทำการซื้อขายภายในด้วย รวมถึงเรือประมงที่ขึ้นทำในจังหวัดสงขลาและจังหวัดปัตตานีจะเป็นเรือประมงน้ำลึก สามารถจับสัตว์น้ำได้ในปริมาณมากในแต่ละครั้ง จึงอาจกล่าวได้ว่าทำเทียบเรือประมงทั้งสองแห่งนี้เป็นทำเทียบเรือประมงที่สำคัญสามารถเชื่อมโยงต่อเนื่องไปยังการพัฒนาอุตสาหกรรมประมงที่สำคัญต่อไป

อนึ่ง การเปลี่ยนแปลงปริมาณสัตว์น้ำขึ้นทำของทำเทียบเรือประมงสงขลาและปัตตานีที่มีการเพิ่มและลดอย่างมาก เป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยอื่นๆ ทางเศรษฐกิจมหภาค เช่น การเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมัน เป็นต้น

**ตาราง ปริมาณการประมง ปีพ.ศ. 2545-2553 จำแนกเป็นทำเทียบเรือในสังกัดองค์การสะพานปลา
ทำเทียบเรือประมงสงขลา (ทำสะพาน)**

ปี	ปริมาณสัตว์น้ำทะเล (ตัน)	มูลค่า (บาท)	การขนส่ง (เที่ยว)		
			นำเข้า		นำออก
			เรือ	รถยนต์	รถยนต์
2545	230,093	5,556,299,578	8,469	87,566	51,940
2546	255,644	6,641,929,384	9,672	92,458	92,580
2547	224,164	6,303,985,582	9,196	99,984	100,152
2548	144,268	3,468,500,522	8,307	930	83,710
2549	119,069	3,399,308,503	7,240	786	60,839
2550	97,272	2,522,095,254	6,270	1,002	59,131
2551	83,246	2,390,781,774	6,197	616	54,162
2552	101,768	2,247,524,643	6,247	584	38,611
2553	109,892	2,422,736,480	5,689	535	35,491

ที่มา : องค์การสะพานปลา

ทำเทียบเรือประมงสตูล

ปี	ปริมาณสัตว์น้ำทะเล (ตัน)	มูลค่า (บาท)	การขนส่ง (เที่ยว)		
			นำเข้า		นำออก
			เรือ	รถยนต์	รถยนต์
2545	20,916	243,545,716	3,805	0	15,224
2546	21,152	245,616,935	4,650	0	16,972
2547	21,828	250,946,061	4,500	0	17,146
2548	18,867	285,866,108	4,273	0	18,736
2549	12,685	246,433,262	2,572	0	1,644
2550	15,713	314,393,285	2,886	929	1,596
2551	12,677	310,649,118	2,176	1,167	1,704
2552	9,433	265,057,894	1,487	1,336	1,331
2553	10,862	358,036,675	1,218	2,129	1,099

ทำเทียบเรือประมงปัตตานี

ปี	ปริมาณสัตว์น้ำทะเล (ตัน)	มูลค่า (บาท)	การขนส่ง (เที่ยว)		
			นำเข้า		นำออก
			เรือ	รถยนต์	รถยนต์
2545	194,062	4,417,676,889	13,489	833	20,139
2546	169,634	3,518,765,700	11,868	884	13,940
2547	125,097	2,969,513,244	10,182	1,035	10,512
2548	124,022	3,326,733,584	8,905	880	12,361
2549	93,433	3,079,818,509	8,520	1,187	10,698
2550	89,232	4,058,261,320	8,223	2,949	15,300
2551	79,352	2,919,608,180	6,307	2,704	12,186
2552	101,335	3,503,805,759	4,437	1,435	9,520
2553	111,368	3,987,910,238	5,997	4,299	16,245

ที่มา : องค์การสะพานปลา

ทำเทียบเรือประมงนราธิวาส

ปี	ปริมาณสัตว์น้ำทะเล (ตัน)	มูลค่า (บาท)	การขนส่ง (เที่ยว)		
			นำเข้า		นำออก
			เรือ	รถยนต์	รถยนต์
2545	11,754	201,833,073	949	0	683
2546	13,779	332,136,402	1,087	0	1,440
2547	9,386	238,628,553	707	0	933
2548	7,392	199,024,959	568	0	1,177
2549	7,808	226,621,222	633	0	1,391
2550	6,385	213,368,119	565	0	868
2551	6,188	258,593,858	477	0	1,218
2552	8,487	343,617,471	616	0	2,196
2553	7,831	328,576,300	518	0	1,498

ที่มา : องค์การสะพานปลา

8. ด้านฮาลาล

❖ ศักยภาพการตลาดของวิสาหกิจชุมชนและ SMEs ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ในส่วนของวิสาหกิจชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้มีวัตถุประสงค์ เช่น กล้วย ส้มแขกลูกหมี แพะและแกะ เป็นต้น ไม่เพียงพอที่จะสนองความต้องการของตลาดได้ เนื่องจากตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศมีความต้องการสูง และมีบุคคลจากภายนอกเข้าไปกว้านซื้อวัตถุดิบดังกล่าวในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น จนไม่สามารถสนองต่อคำสั่งซื้อของผู้ซื้อได้ ดังนั้นรัฐควรส่งเสริมให้มีการปลูกพืชดังกล่าวให้มากขึ้นยิ่งขึ้นในแต่ละพื้นที่ เพราะบางชนิดต้องใช้เวลา 7 – 10 ปี กว่าที่จะออกผล นอกจากนี้ยังช่วยสิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอีกด้วย สำหรับ SMEs ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็อยู่ในขั้นวิกฤตพอสมควร ในด้านเงินทุนของผู้ประกอบการ ที่ไม่สามารถกู้ยืมเงินธนาคารได้ เพราะนโยบายของแต่ละธนาคาร ให้พื้นที่สามจังหวัดเป็นพื้นที่เสี่ยง ตลอดจนการประเมินราคาที่ดินได้ราคาต่ำกว่า และตลาดก็มีแนวโน้มแคบลง เพราะบุคคลภายนอกเข้าถึงตลาดในพื้นที่ได้น้อยลง อย่างไรก็ตาม การพัฒนาศักยภาพการตลาดต้องพัฒนา วิสาหกิจชุมชน และ SMEs ทั้งสินค้า ปริมาณสินค้าและตัวผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ การสนับสนุนแหล่งเงินทุน และที่สำคัญคือ การทำการตลาดที่ยั่งยืน ไม่ใช่ไปออกบูธปีละไม่กี่ครั้ง มิฉะนั้นการอพยพออกก็ประชาชนในพื้นที่จะมีแนวโน้มจะสูงมากขึ้น ในส่วนของธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งมีพลังในการขับเคลื่อนในทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างสูง เพราะสามารถสร้างงานและรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ได้มากกว่าวิสาหกิจชุมชนและ SMEs แต่มีความไม่มั่นใจในความไม่ปลอดภัยในทรัพย์สิน จึงไม่กล้าเข้าไปลงทุน ตลอดจนพื้นที่ลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมฮาลาล อ. ปานาเระ จ. ปัตตานี มีที่ดินเพียง 400 – 900 ไร่ในการเปิดโครงการแรก ๆ สำหรับธุรกิจขนาดใหญ่ที่จะไปลงทุน ยังมีความต้องการที่ดิน 500-1,000 ไร่ เป็นขั้นต่ำ โดยเฉพาะธุรกิจการเลี้ยงไก่เนื้อหรือปศุสัตว์ トラเครื่องหมายฮาลาล ยังเป็นอีกประเด็นในอุตสาหกรรมฮาลาลที่ยังไม่ได้รับการยอมรับจากประเทศนำเข้าอาหารฮาลาลมากนัก ทั้งมาตรฐานฮาลาลและมาตรฐานสากล

1. ผลต่อยอดการทำตลาดผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้ผลิต

จากการส่งเสริมการตลาดเพื่อต่อยอดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ปี 2551 ของกลุ่มผู้ผลิตที่เข้าร่วมโครงการ ฯ เปรียบเทียบกับยอดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ปี 2550 พบว่า

- 1) จังหวัดปัตตานี มียอดจำหน่าย ปี 2551 เป็นเงิน 49,422,215 บาท ลดลงจาก ปี 2550 ที่มียอดจำหน่าย 51,236,217 บาท ลดลงคิดเป็นร้อยละ 2.18
- 2) จังหวัดยะลา มียอดจำหน่ายปี 2551 เป็นเงิน 9,202,804 บาท เพิ่มขึ้นจาก ปี 2550 ที่มียอดจำหน่าย 8,945,740 บาท เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 0.31
- 3) จังหวัดนราธิวาส มียอดจำหน่ายปี 2551 เป็นเงิน 20,78,071 บาท ลดลงจาก ปี 2550 ที่มียอดจำหน่าย 22,868,828 บาท ลดลงคิดเป็นร้อยละ 2.52

สรุป ยอดการจำหน่ายสินค้าของกลุ่มผู้ผลิตที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2551 เป็นเงิน 79,403,785 บาท เปรียบเทียบกับยอดจำหน่าย ในปี 2550 ซึ่งมียอดจำหน่าย เป็นเงิน 83,050,785 บาท ดังนั้นยอดจำหน่ายลดลงจากปี 2550 เป็นเงิน 3,647,695 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.39 ไม่เป็นไปตามตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการที่กำหนดให้กลุ่มผู้ผลิตมียอดขายเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 เนื่องจากปัจจัยทางด้านสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ สภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยและของโลก

2. ผลการจัดตั้งคลัสเตอร์ (Cluster) ผลิตภัณฑ์

พบว่าในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถจัดตั้งคลัสเตอร์ได้ จำนวน 11 คลัสเตอร์ ได้แก่

- 1) คลัสเตอร์กล้วยจังหวัดยะลา มีสมาชิกเข้าร่วม 14 กลุ่ม ประชาชนมีส่วนร่วมได้รับประโยชน์ ไม่น้อยกว่า 200 คน รายได้โดยเฉลี่ยของกลุ่ม 31,700 บาท/เดือนได้มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์พัฒนาสถานที่ผลิตให้ได้

อย. จำนวน 8 แห่ง ได้รับการรับรองฮาลาล 35 ผลิตภัณฑ์ เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาด 5 เครือข่าย ในด้านการบูรณาการพบว่าได้มีการบูรณาการอย่างใกล้ชิด

2) **คลัสเตอร์ทุเรียน จังหวัดยะลา** สมาชิกเข้าร่วม 11 กลุ่ม ประชาชนมีส่วนร่วมได้รับประโยชน์ ไม่น้อยกว่า 150 คน ศอ.บต. ได้ให้สนับสนุน ตู้แช่เก็บเนื้อทุเรียน จำนวน 5 ตู้ สามารถ เก็บเนื้อทุเรียน ไว้ผลิตนอกฤดูกาล ได้จำนวน 7.5 ตัน มูลค่าเพิ่ม ปีละ 3.5 ล้านบาท

3) **คลัสเตอร์บุกสายบุรี** มีสมาชิกผู้ผลิตน้ำบุกและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เป็นสมาชิก รวม 116 ราย มีปริมาณการผลิตน้ำบุกประมาณ 3,600,000 ลิตร/ปี ประชาชนมีส่วนร่วมได้รับประโยชน์ ไม่น้อยกว่า 600 คน มีการระดมทุน จำนวน 732,082 บาท สถานผลิตบุกในระบบครัวเรือนที่ได้รับการพัฒนา มาตรฐาน GHP 22 แห่ง มีสถานที่ผลิตที่ได้รับมาตรฐาน อย. 2 แห่ง ผลิตภัณฑ์ที่ได้เลขสารบบ 6 ผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์รูปแบบใหม่ 4 รูปแบบ วิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ 9 ผลิตภัณฑ์ สร้างเครือข่ายตลาด จับคู่ 5 คู่ ตั้งโรงงานย่อย 2 แห่ง ได้รับการรับรอง ฮาลาล 6 ผลิตภัณฑ์ สร้างมูลค่าเพิ่มปีละ ไม่น้อยกว่า 5 ล้านบาท สินค้าที่พัฒนาและได้รับการนิยมสูง ได้แก่ ชุดบุกข้าวยา บุกบรรจุถุงพวย ส่งไปจำหน่ายทั่วประเทศ นิยมนำไป ฮัจยี

4) **คลัสเตอร์ข้าวเกรียบปัตตานี** จัดตั้งขึ้นตามนโยบายการแก้ไขปัญหาการใช้พื้นที่นิคม อุตสาหกรรมอาหารฮาลาลจังหวัดปัตตานี โดยเลขาธิการศอ.บต.ได้มีนโยบายเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2553 ให้ ศสส. (นายพิทักษ์) เข้าไปแก้ปัญหาจัดให้ราษฎรเข้าไปใช้สถานที่ผลิตในนิคม ให้เป็นรูปธรรม ภายใน วันที่ 31 ธันวาคม 2553 จึงได้จัดตั้งธุรกิจคลัสเตอร์ข้าวเกรียบปัตตานีโดยร่วมกับทีม CDA. จังหวัดปัตตานี รวมผู้ผลิตและประชาชน รอบ ๆ นิคม จำนวน 6 กลุ่มสมาชิก 160 ราย กำลังการผลิต 1,500 ตัน/ปีมูลค่า 100 ล้านบาท/ปี ระดมทุน จำนวน 500,000 บาท เข้าไปบริหารจัดการผลิตข้าวเกรียบรูปแบบใหม่ สูตรใหม่ บรรจุภัณฑ์ใหม่ ได้รับการรับรอง อย.และฮาลาล เป็นผลสำเร็จสามารถผลิตสินค้าออกจำหน่ายได้ตามกำหนด

5) **คลัสเตอร์แปรรูปทุเรียน จังหวัดนราธิวาส**

เดิมกลุ่มผู้ผลิตทุเรียนกวนจากอำเภอเจาะไอร้อง สุโหงปาตี และศรีสาคร จำนวน 14 กลุ่ม ปัจจุบัน จำนวนสมาชิก 370 ราย ได้พัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ มพช. 9 ราย อย. 5 ราย ระดับดาว 3 ราย กำลัง การผลิต รวม 205 ตัน/ปี ส่งออกเป็นทุเรียนปีบ ร้อยละ 80

6) **คลัสเตอร์บุกจังหวัดนราธิวาส** คลัสเตอร์บุกนราธิวาส(จังหวัดนราธิวาส)สมาชิก 36 ราย กำลังการผลิต 4 แสนลิตร/ปีมูลค่า 14 ล้านบาท /ปี จัดตั้งเมื่อปี 2553 ตามบันทึกตกลงความร่วมมือ ใช้ บประมาณจังหวัดนราธิวาสในการพัฒนา

7) **คลัสเตอร์ข้าวเกรียบปลาจังหวัดนราธิวาส** คลัสเตอร์ข้าวเกรียบนราธิวาส(จังหวัดนราธิวาส) จัดตั้งเมื่อปี 2553 ตามบันทึกตกลงความร่วมมือ ใช้งบประมาณจังหวัดนราธิวาสในการพัฒนาสมาชิก 16 กลุ่ม ราษฎรได้ประโยชน์ 200 คนกำลังการผลิต 8 แสนกิโล/ปี มูลค่า 38 ล้านบาท/ปี

8) **คลัสเตอร์ผ้าและผลิตภัณฑ์ผ้า จังหวัดสงขลา**

จัดตั้งกลุ่มเมื่อปี 2552 สมาชิกจำนวน 23 กิจการ มีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ราษฎรที่เกี่ยวข้อง 500 คน ธุรกิจหลักได้แก่ ผ้าทอ ผ้าบาติก ผ้าแปรรูป (ตัดเย็บผ้าคลุมผม) สมาชิกของกลุ่มตั้งกิจการ กระจายอยู่ใน อำเภอต่างๆ ของจังหวัดสงขลา อาทิ เมือง อ.หาดใหญ่ อ. สทิงพระ อ.กระแสดินธุ์ อ.จะนะมูลค่าขายโดยรวม 30 ล้านบาท/ปี มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

9) **คลัสเตอร์แปรรูปอาหารทะเลจังหวัดสตูล** จัดตั้งคลัสเตอร์เมื่อปี 2551 โดยรวมกลุ่มผู้ผลิตจำนวน 17 กลุ่ม ผู้ผลิต 120 คน กำลังการผลิตรวม 100 ตัน/ปี มูลค่า 50 ล้านบาทต่อปี และได้มีการพัฒนาระบบเครือข่ายพัฒนาสถานที่ผลิตพัฒนาบรรจุภัณฑ์

10) **คลัสเตอร์สิ่งทอสตูลญามิล** จัดตั้งเมื่อปี 2552 ภายใต้ความร่วมมือของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม โดยการรวมกลุ่มผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจังหวัดสตูล จำนวน 29 กลุ่ม มีผู้ผลิตรวม 400 คน กำลังการผลิตรวม 500,000 ชิ้น/ปี มูลค่า 30 ล้านบาทต่อปี ได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ของคลัสเตอร์และมีการพัฒนาทักษะการผลิต พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์

11) **คลัสเตอร์ส้มแขกสันกาลาศีรี**

จัดตั้งกลุ่มเมื่อปี 2552 สมาชิกจำนวน 38 กลุ่ม 23 มีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ราษฎรผู้ผลิตส้มแขก จาก 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยะลา,ปัตตานี,นราธิวาส และสงขลา เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 500 คน มูลค่าการผลิต 100 ล้านบาท/ปี

❖ **สรุปศักยภาพการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและ SMEs ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**

นิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล อ. ปานาเระ จ. ปัตตานี ซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ถึงแม้จะได้มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ในพื้นที่แล้วก็ตาม แต่ระบบการคมนาคมขนส่งยังไม่สะดวกเท่าที่ควรในการเข้า-ออกพื้นที่ ดังนั้นการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ยังต้องใช้เวลาอีกระยะหนึ่ง เนื่องจากความไม่สงบในพื้นที่ทำให้นักลงทุนไม่กล้าลงทุน การขับเคลื่อนนิคมอุตสาหกรรมให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือขนาดใหญ่ จะต้องสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัยให้กับนักลงทุน การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็แก้ด้วยปัญหาด้วยเศรษฐกิจมากกว่าการเมือง ดังนี้

1. การพัฒนาประสิทธิภาพกลุ่มผู้ผลิต โดยหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐในท้องถิ่น สังกัดกรมส่งเสริมสหกรณ์ฯ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาในระยะที่ 1 เป็นการพัฒนาการจัดการกลุ่ม ซึ่งการวิจัยในระยะที่ 1 พบว่า สมาชิกยังไม่เข้าใจเรื่องการรวมกลุ่ม ร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มน้อย กรรมการกลุ่มยังไม่ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐ ราษฎรยังไม่พร้อม ขาดผู้นำที่แท้จริง ทั้งยังขาดทักษะ ความรู้ในการบริหารงาน ด้านการตลาดยังเป็นปัญหาใหญ่ของทุกกลุ่ม ได้แก่ ยังอาศัยตลาดท้องถิ่นเป็นหลัก และขายสินค้าตามงานแสดงสินค้าต่างๆ ขาดการประชาสัมพันธ์และมีปัญหาด้านการขนส่ง เมื่อดำเนินการวิจัยแล้วเสร็จพบว่า กลุ่มผู้ผลิตตระหนักถึงความสำคัญในการบริหารจัดการกลุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม การผลิตและการตลาด คือ มีทักษะการทำงานร่วมกัน มีมนุษยสัมพันธ์ มีการประชุมวางแผนร่วมกัน ตลอดจนมีการบริหารงานโปร่งใสมากขึ้น เช่น จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของกลุ่มเป็นปัจจุบัน ด้านการผลิตก็มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้น มียอดจำหน่ายเพิ่มขึ้น มีผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เข้าสู่มาตรฐานมากขึ้น (กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กุมภาพันธ์ 2551) การพัฒนาในระยะที่ 2 กลุ่มผู้ผลิตและสหกรณ์มีกิจกรรมเชื่อมโยงกันมากขึ้น กลุ่มผู้ผลิตเป็นโรงเรียนบ่มเพาะผู้นำใหม่ มีศักยภาพในการทำธุรกิจมากขึ้น สร้างธุรกิจใหม่ให้กับสหกรณ์ฯ ได้ เกิดการจัดการความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน (กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. เมษายน 2551) การพัฒนาในระยะที่ 3 กลุ่มผู้ผลิตสามารถวิเคราะห์ศักยภาพตัวเอง สภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีผลกระทบต่อารดำเนินงานได้ เข้าใจ เห็นประโยชน์และมีแผนธุรกิจในการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี มีแนวคิดทางการตลาดชัดเจนขึ้น เริ่มพัฒนาการตลาดจากแนวคิดมุ่งผลิตภัณฑ์เป็นหลัก(The Product Concept) ค่อยๆ พัฒนามาเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการขาย (The Selling Concept) ซึ่งยังต้องพัฒนาต่อไปอีกให้เข้าสู่แนวคิดมุ่งการตลาด (The

Marketing Concept) การพัฒนาการตลาดของวิสาหกิจไทยในปัจจุบันขณะนี้บางกลุ่มก็เข้าสู่ แนวคิดการตลาดเพื่อสังคม (The Social Marketing Concept) ไปแล้วก็มี ระบบสหกรณ์เหมาะสมมากในการทำการตลาดเพื่อสังคม เนื่องจากเป็นการพัฒนาที่สร้างความเข้มแข็งให้กับสมาชิกเอง ชุมชนในพื้นที่ และท้องถิ่น

2.การจัดตั้งคัสเตอร์ของกลุ่มผู้ผลิต สร้างคัสเตอร์มาจากความต้องการของสมาชิก มีการฝึกร่วมกัน ร่วมแก้ปัญหาและกันในด้าน วัตถุดิบ การผลิต และการตลาด การรวมกลุ่มสมาชิกจะมีความกระตือรือร้นและพร้อมที่จะร่วมลงทุนด้วยตนเองด้วยตระหนักถึงการแข่งขันในตลาดปัจจุบัน ซึ่งต้นทุน มาตรฐานสินค้า หีบห่อและตราห้อยมีความสำคัญมาก คัสเตอร์เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยผลักดันให้กลุ่มสหกรณ์มีความเข้มแข็ง จากการดูงาน การประสบความสำเร็จของคัสเตอร์เครือข่ายกล้วยเมืองลุง จังหวัดพัทลุง และการตรวจเอกสารพบว่า คัสเตอร์จะประสบความสำเร็จได้ ผู้นำ มีบทบาทสูงต้องทุ่มเท เสียสละ มีความมุ่งมั่น คัสเตอร์จะต้องก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูล ร่วมกันลดต้นทุน พัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกันทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ นำเสนอคุณค่าเพิ่มให้แก่ผู้บริโภคโดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน การสร้างคัสเตอร์ได้ และมีแผนยุทธศาสตร์ของคัสเตอร์ นี้คือจุดเริ่มต้นเพื่อความแข็งแกร่งมากขึ้นของกลุ่มสหกรณ์ ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไป และเข้มแข็งด้วยตัวเองให้ได้ โดยการสนับสนุนจากรัฐเป็นเพียงแรงเสริมเท่านั้น

3.การดำเนินธุรกิจภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นตลาดปิดของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำเป็นต้องบุกตลาดภายนอก เนื่องจากตลาดภายในอิมตัวแล้ว นั่นคือการใช้กลยุทธ์พัฒนาตลาด (Market-Development Strategy) คือใช้สินค้าเดิมที่มีอยู่แต่มองหาตลาดใหม่ ในที่นี้คือตลาดต่างพื้นที่ ซึ่งยังสามารถขยายได้อีกมาก เช่น ตลาดต่างจังหวัด ตลาดต่างประเทศ และควรนำเกณฑ์การแบ่งส่วนตลาด โดยใช้เกณฑ์พฤติกรรมศาสตร์ (Behavior Segmentation) และจิตวิทยา (Psychographic Segmentation) มาใช้ด้วยนอกเหนือจากการแบ่งส่วนตลาดโดยใช้เกณฑ์ภูมิศาสตร์(Geographic Segmentation) และประชากรศาสตร์ (Demographic Segmentation) เช่น พฤติกรรมการใช้สินค้า เหตุผลในการซื้อสินค้า บุคลิกภาพ รสนิยม เป็นต้น เช่น ลูกค้ายี่ห้อเพื่อเป็นของขวัญในโอกาสต่างๆ ลูกค้ายี่ห้อเพื่อสุขภาพ ลูกค้ายี่ห้อเพื่ออุดหนุนผู้ผลิตในสามจังหวัดชายแดนใต้ ลูกค้ายี่ห้อเพราะภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับการทดสอบตลาดของกลุ่มผู้ผลิตในโอกาสออกจำหน่ายสินค้าตามงานออกร้านต่างจังหวัด ที่มีผู้บริโภคซื้อด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น

4. การออกร้านจำหน่ายสินค้า ทางการตลาดไม่ถือว่าเป็นช่องทางจำหน่าย (Channel Distribution) แต่ถือว่าเป็นการส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการประชาสัมพันธ์ให้คนรู้จักสินค้าเท่านั้น ช่องทางจำหน่าย เช่น ใช้คนกลางช่วย ได้แก่ ร้านค้าปลีก ร้านค้าส่ง หรือจำหน่ายเองโดยไม่ผ่านคนกลาง ได้แก่ เปิดร้านของกลุ่ม ของเครือข่าย หรือของคัสเตอร์ จำหน่ายสินค้าเอง จำหน่ายทางแคตตาล็อก การขายตรงโดยใช้พนักงานขาย เป็นต้น ซึ่งภายใต้สถานการณ์สามจังหวัดจำเป็นต้องมีร้านจำหน่ายของตัวเองนอกพื้นที่ ได้แก่ ต่างจังหวัด หรือต่างประเทศ ภายใต้กลยุทธ์พัฒนาตลาด (Market-Development Strategy) ดังกล่าวข้างต้น จะทำการจำหน่ายแบบเดิมๆ ไม่ได้อีกแล้ว

5. การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ PAR ใช้ได้ผลมากในการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนากลุ่มผู้ผลิต ซึ่งเห็นถึงการพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง จากงานวิจัยนี้ในระยะที่1 กลุ่มผู้ผลิตรับบทบาทหน้าที่กลุ่ม และวิธีการบริหารธุรกิจ ระยะที่2 สามารถพัฒนากลุ่มได้ มีความเป็นผู้นำ และเกิดผู้นำ ระยะที่3 สามารถสร้างเครือข่ายได้ การวิจัยPAR จึงเหมาะสมสำหรับการพัฒนาสหกรณ์ให้เข้มแข็งและควรทำไปพร้อมๆกับการปลูกสร้างจิตวิญญาณของระบบสหกรณ์ ยึดในอุดมการณ์สหกรณ์ คือ คิดแบบสหกรณ์ (Cooperative Thinking) คิดเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีวิสัยทัศน์ คิดเชิงบวกและสร้างสรรค์ ทำแบบสหกรณ์ (Cooperative Doing) ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความสามัคคี ร่วมมือช่วยกันแก้ปัญหา มีน้ำใจแบบสหกรณ์

(Cooperative Spirit) เรียนรู้และฝึกตนเองให้มีความซื่อสัตย์ เสียสละ สามัคคี มีวินัย ใฝ่ใจในคุณธรรมอย่างเป็นนิสัย และมีความเชื่อมั่นร่วมกันว่า วิธีการสหกรณ์จะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี มีความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม และผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าจะเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ได้ผลมากในการช่วยแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมแก่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

9. ด้านการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ซึ่งมีศูนย์กลางการท่องเที่ยวอยู่ที่จังหวัดสงขลา ยะลา และนราธิวาส โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวรวม 3 จังหวัด เท่ากับ 3.85 ล้านคน เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ ร้อยละ 38.6 ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนมาเลเซียและสิงคโปร์ ซึ่งในช่วงปี 2549 – 2552 นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่ม-ลดตามสถานการณ์การเกิดเหตุความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำหรับอัตราการเข้าพักของนักท่องเที่ยว ยังกระจุกอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวหลัก ซึ่งมีสาเหตุสำคัญประการหนึ่งมาจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ยังไม่เพียงพอ รวมทั้ง การจัดการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวหลักกับแหล่งท่องเที่ยวรองยังไม่สะดวกเท่าที่ควร

ตารางจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพักตามสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน พ.ศ. 2551 – 2553

หน่วย : คน

พ.ศ.	กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน	สงขลา	สตูล	ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	รวม
2551	ชาวไทย	99,418	261,622	114,004	57,942	91,963	624,949
	ชาวต่างประเทศ	548,558	18,329	523	256,587	206,231	1,030,228
	รวม	1,542,696	279,951	114,507	314,529	297,431	2,549,114
2552	ชาวไทย	1,838,353	616,098	200,288	50,438	161,815	2,866,992
	ชาวต่างประเทศ	770,692	40,112	1,113	250,132	268,486	1,330,535
	รวม	2,609,045	656,210	201,401	300,570	430,301	4,197,527
2553	ชาวไทย	2,074,368	659,459	182,738	101,876	224,852	3,243,293
	ชาวต่างประเทศ	872,102	33,511	1,415	271,393	322,383	1,500,804
	รวม	2,946,470	692,970	184,153	373,269	547,235	4,744,097

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลกรมการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

จากตารางแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักตามสถานประกอบการ ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เปรียบเทียบ ปี 2551 – 2553 จำนวน 3 ปี จำนวนนักท่องเที่ยวโดยภาพรวมเพิ่มขึ้น เช่น ปี 2552 เพิ่มขึ้นจากปี 2551 จำนวน 1,648,413 คน คิดเป็นร้อยละ 64.66 และ ปี 2553 เพิ่มขึ้นจากปี 2552 จำนวน 546,570 คน คิดเป็นร้อยละ 13.02

ตารางรายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ปี 2552 - 2553

หน่วย : ล้านบาท

พ.ศ.	กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน	สงขลา	สตูล	ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	รวม
2552	ชาวไทย	7,806.20	1,481.49	496.11	140.97	229.99	10,154.76
	ชาวต่างประเทศ	4,897.22	228.71	3.72	963.74	718.88	6,812.27
	รวม	12,703.42	1,710.20	499.83	1,104.71	948.87	16,967.03
2553	ชาวไทย	9,497.74	1,853.75	386.00	211.49	530.49	12,479.47
	ชาวต่างประเทศ	6,391.08	154.27	3.78	1,108.50	1,259.14	8,916.77
	รวม	15,888.82	2,008.02	389.78	1,319.99	1,789.63	21,396.24

ที่มา : กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสำนักพัฒนาการท่องเที่ยว

จากตารางแสดงรายได้จากการท่องเที่ยว เปรียบเทียบปี 2553 เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 26.10

หมายเหตุ การคำนวณรายได้ คิดจากอัตราค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ของนักท่องเที่ยว ต่อคนต่อวันในอัตราเฉลี่ย 2,462.75 บาท โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ อัตรา 3,167.53 บาท/คน/วัน นักท่องเที่ยวชาวไทย อัตรา 2,115.75 บาท/คน/วัน

ตารางจำนวนโรงแรมและห้องพักกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ปี 2551 - 2553

หน่วย : แห่ง, ห้อง

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน	ปี 2551		ปี 2552		ปี 2553	
	โรงแรม	ห้องพัก	โรงแรม	โรงแรม	ห้องพัก	โรงแรม
สงขลา	120	7,372	120	10,580	121	10,580
สตูล	61	1,346	61	1,346	61	1,427
ปัตตานี	7	520	7	527	8	550
ยะลา	25	1,567	25	1,567	28	1,817
นราธิวาส	23	1,491	23	1,491	33	1,418
รวม	236	12,296	236	12,296	251	15,711

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

จากตารางจะเห็นได้ว่าการเพิ่มขึ้นของโรงแรมและห้องพักในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน เปรียบเทียบ 3 ปี มีอัตราการเพิ่มน้อยมาก เนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ขาดความเชื่อมั่น ในการลงทุน

ตารางแสดงอัตราเข้าพักเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน

หน่วย : ร้อยละ

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553
รวม	43.74	43.74	43.37
สงขลา	42.33	42.33	47.63
สตูล	43.56	43.56	53.99
ปัตตานี	45.09	45.09	48.51
ยะลา	41.66	41.66	34.64
นราธิวาส	46.08	46.08	32.08

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

จากตารางแสดงอัตราเข้าพักเฉลี่ยของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน จะเห็นได้ว่า มีอัตราเฉลี่ยการเข้าพักในโรงแรมค่อนข้างน้อย จังหวัดที่มีอัตราเข้าพักเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือจังหวัดสตูล

ตารางจำนวนธุรกิจบริษัทนำเที่ยวที่ถูกต้องตามกฎหมายของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ปี 2551 - 2555

หน่วย : บริษัท

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555
สงขลา	4	12	25	45	122
สตูล	3	11	16	23	57
ปัตตานี	1	-	1	1	1
ยะลา	3	-	4	4	9
นราธิวาส	-	1	1	7	3
รวม	11	24	47	80	192

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

จากตาราง จะเห็นได้ว่า จังหวัดสงขลา และสตูลจะมีบริษัทนำเที่ยว ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ กรมการท่องเที่ยวมากกว่าจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

ตารางมัคคุเทศก์ที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ปี 2551 - 2555

หน่วย : คน

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555
สงขลา	308	160	316	366	248
สตูล	154	71	158	122	62
ปัตตานี	21	17	26	26	10
ยะลา	66	57	52	94	28
นราธิวาส	29	21	24	45	20
รวม	578	326	576	653	368

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

จากตาราง จะเห็นได้ว่า จังหวัดสงขลา และสตูลจะมีมัคคุเทศก์ ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ กระจุกตัวอยู่ในจังหวัดสงขลา และสตูล

สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวในอนุภาค

(1) สถานที่พักแรมในพื้นที่ที่มีสถานที่พักแรมรวมทั้งสิ้น 310 แห่ง จำแนกเป็น จังหวัดสงขลา 161 แห่ง จังหวัดสตูล 33 แห่ง จังหวัดปัตตานี 9 แห่ง จังหวัดยะลา 42 แห่ง และจังหวัดนราธิวาส 65 แห่ง

(2) ร้านอาหารในพื้นที่ที่มีจำนวนร้านอาหารรวมทั้งสิ้น 101 ร้าน จำแนกเป็น จังหวัดสงขลา 41 แห่ง จังหวัดสตูล 10 แห่ง จังหวัดปัตตานี 8 แห่ง จังหวัดยะลา 14 แห่ง และจังหวัดนราธิวาส 28 แห่ง

(3) ร้านขายของที่ระลึกในพื้นที่ การอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว โดยการจัดรวบรวมสินค้า และผลผลิตที่มีอยู่ในพื้นที่มาจัดจำหน่ายในจุดเดียว เป็นการบริการให้นักท่องเที่ยวสามารถซื้อสินค้าของที่ระลึกได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ซึ่งในอนุภาคมีร้านขายของที่ระลึกทั้งสิ้น 58 ร้าน จำแนกเป็น จังหวัดสงขลา 20 แห่ง จังหวัดสตูล 14 แห่ง จังหวัดปัตตานี 6 แห่ง จังหวัดยะลา 8 แห่ง และจังหวัดนราธิวาส 10 แห่ง

(4) บริการนำเที่ยวในพื้นที่ เป็นการบริการข้อมูลและอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว อยู่ภายใต้การจัดการของบริษัท องค์กร หรือกลุ่มต่างๆ ซึ่งในอนุภาคมีจำนวนบริการนำเที่ยวรวมทั้งสิ้น 288 แห่ง จำแนกเป็น จังหวัดสงขลา 147 แห่ง จังหวัดสตูล 104 แห่ง จังหวัดปัตตานี 2 แห่ง จังหวัดยะลา 21 แห่ง และจังหวัดนราธิวาส 14 แห่ง

ตาราง จำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวในอนุภาค ปี 2554

ที่ตั้ง	โรงแรมและที่พัก	ร้านอาหาร	ร้านขายของที่ระลึก	บริการนำเที่ยว
สงขลา	161	41	20	147
สตูล	33	10	14	104
ปัตตานี	9	8	6	2
ยะลา	42	14	8	21
นราธิวาส	65	28	10	14
รวม	310	101	58	288

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สภาอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, เว็บไซต์ต่างๆด้านการท่องเที่ยว

แผนพัฒนา
การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐

สำนักบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
(สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี นราธิวาส)

ส่วนที่ 3

การวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน

แผนพัฒนา
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน
.....
พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐

สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน
(สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี นราธิวาส)

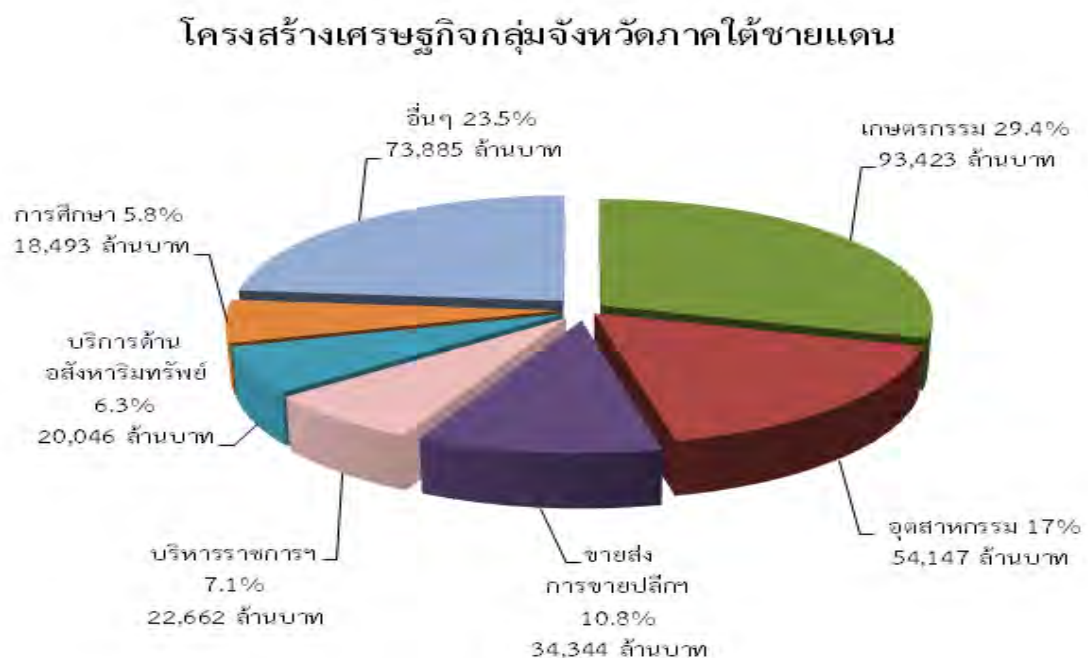
ส่วนที่ 3

การวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซียและติดทะเลทั้งฝั่งอันดามันและอ่าวไทย มีบทบาทเป็นแหล่งอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารา ไม้ยางพารา และอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลที่สำคัญของภาคใต้ มีแหล่งท่องเที่ยวเมืองชายแดนรองรับนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เช่น ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว มัสยิดกรือเซะ และเมืองโบราณยะรัง จังหวัดปัตตานี รวมทั้งมีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีชื่อเสียง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา-อาดังราวี-หลีเป๊ะ ในจังหวัดสตูล และป่าฮาลา-บาลา ในจังหวัดยะลาและนราธิวาสที่มีความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์ที่สุดของประเทศ มีวัฒนธรรมสังคมที่เชื่อมโยงกับประเทศมุสลิม มีโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่ต่างประเทศทั้งท่าเทียบเรือน้ำลึกสงขลา สนามบินนานาชาติหาดใหญ่ ถนน รถไฟ รวมทั้งด่านพรมแดนที่เป็นช่องทางการค้า การท่องเที่ยว และการคมนาคมขนส่งกับประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย โดยมีสงขลาเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจ บริการ การคมนาคมขนส่ง และมีสถาบันการศึกษาที่เป็นศูนย์กลางการศึกษาของภาคใต้ อย่างไรก็ตามยังคงมีปัญหาความไม่สงบ โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาโดยรวม

1. วิเคราะห์สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ

3.1.1 โครงสร้างเศรษฐกิจ

ที่มา : GPP จังหวัดสงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส แบบ Bottom up ณ ราคาประจำปี 2553

โครงสร้างเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ณ ราคาประจำปี 2553 มีสาขาเกษตรกรรมฯ เป็นสาขาการผลิตหลักที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ มีสัดส่วนร้อยละ 29.4 รองลงมาเป็นสาขาอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 17.0 สาขาการขนส่ง-ขายปลีก สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศฯ สาขาการบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ฯ สาขาการศึกษา และสาขาอื่นๆ รวมกัน มีสัดส่วนร้อยละ 10.8 7.1 6.3 5.8 และ 23.5 ตามลำดับ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ณ ราคาประจำปี

สาขาการผลิต	มูลค่าเพิ่ม (ล้านบาท)			อัตราขยายตัว(ร้อยละ)		สัดส่วน (ร้อยละ)		SOG
	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2552	ปี 2553	
ภาคเกษตร	86,238	70,624	104,938	-18.11	48.59	27.29	33.03	16.05
เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	77,905	60,970	93,423	-21.74	53.23	23.56	29.41	15.65
การประมง	8,333	9,654	11,515	15.85	19.28	3.73	3.62	0.70
ภาคนอกเกษตร	179,471	188,159	212,762	4.84	13.08	72.71	66.97	8.76
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	399	483	664	21.05	37.47	0.19	0.21	0.08
อุตสาหกรรม(การผลิต)	48,459	47,125	54,147	-2.75	14.90	18.21	17.04	2.54
การไฟฟ้า ก๊าซและการประปา	6,337	9,001	9,097	42.04	1.07	3.48	2.86	0.03
การก่อสร้าง	7,201	7,655	10,606	6.30	38.55	2.96	3.34	1.29
การขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ฯ	27,985	28,788	34,344	2.87	19.30	11.12	10.81	2.09
โรงแรมและภัตตาคาร	3,762	4,059	4,919	7.89	21.19	1.57	1.55	0.33
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	7,917	8,004	9,905	1.10	23.75	3.09	3.12	0.74
ตัวกลางทางการเงิน	14,080	14,325	15,991	1.74	11.63	5.54	5.03	0.59
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าฯ	17,653	19,155	20,046	8.51	4.65	7.40	6.31	0.29
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศฯ	19,718	21,536	22,662	9.22	5.23	8.32	7.13	0.37
การศึกษา	16,459	17,395	18,493	5.69	6.31	6.72	5.82	0.37
การบริหารด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	7,511	8,537	9,674	13.66	13.32	3.30	3.05	0.41
การบริหารชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่น	1,676	1,785	1,941	6.50	8.74	0.69	0.61	0.05
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	314	311	273	-0.96	-12.22	0.12	0.09	-0.01
Gross Provincial Product (GRP)	265,709	258,783	317,700	-2.61	22.77	100.00	100.00	22.77
GPP Per Capita (บาท)	73,566	70,642	85,772	-3.97	21.42			
Population (1,000 persons)	3,612	3,663	3,704	1.42	1.11			

ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ณ ราคาคงที่

สาขาการผลิต	มูลค่าเพิ่ม (ล้านบาท)			อัตราขยายตัว(ร้อยละ)		สัดส่วน (ร้อยละ)		SOG
	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2552	ปี 2553	
ภาคเกษตร	77,605	80,640	82,520	3.91	2.33	29.09	27.77	0.65
เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	69,056	71,161	72,890	3.05	2.43	25.67	24.53	0.60
การประมง	8,549	9,479	9,630	10.88	1.59	3.42	3.24	0.05
ภาคนอกเกษตร	180,100	196,600	214,647	9.16	9.18	70.91	72.23	6.63
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	306	346	372	13.07	7.51	0.12	0.13	0.01
อุตสาหกรรม(การผลิต)	54,688	65,286	68,697	19.38	5.22	23.55	23.12	1.21
การไฟฟ้า ก๊าซและการประปา	6,287	7,473	7,803	18.86	4.42	2.70	2.63	0.12
การก่อสร้าง	6,781	7,116	9,426	4.94	32.46	2.57	3.17	1.03
การขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ฯ	26,239	27,032	32,833	3.02	21.46	9.75	11.05	2.37
โรงแรมและภัตตาคาร	3,781	4,047	5,319	7.04	31.43	1.46	1.79	0.56
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	8,041	8,372	9,720	4.12	16.10	3.02	3.27	0.53
ตัวกลางทางการเงิน	13,086	13,285	14,066	1.52	5.88	4.79	4.73	0.28
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าฯ	17,095	17,210	18,290	0.67	6.28	6.21	6.15	0.39
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศฯ	18,909	20,248	20,475	7.08	1.12	7.30	6.89	0.08
การศึกษา	15,693	16,092	16,792	2.54	4.35	5.80	5.65	0.25
การบริหารด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	7,265	8,128	8,843	11.88	8.80	2.93	2.98	0.26
การบริหารชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่น	1,620	1,687	1,792	4.14	6.22	0.61	0.60	0.04
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	309	278	219	-10.03	-21.22	0.10	0.07	-0.02
Gross Provincial Product (GRP)	257,705	277,240	297,167	7.58	7.19	100.00	100.00	7.19

ที่มา : GPP จังหวัดสงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส แบบ Bottom up

3.1.2 ผลผลิตมวลรวมกลุ่มจังหวัด

กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 2 ของภาคใต้ รองจากกลุ่มจังหวัดภาคใต้ อ่าวไทย โดยผลผลิตมวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนมีสัดส่วนร้อยละ 32.8 ของผลผลิตมวลรวมภาคใต้ (GRP)

รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนต่ำกว่าระดับประเทศและมีความแตกต่างระหว่างจังหวัดค่อนข้างมาก โดยปี 2553 ภาคใต้มี GRP เฉลี่ยต่อหัว 118,184 บาท ต่ำกว่าระดับประเทศที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 160,556 บาท เมื่อพิจารณาเฉพาะภาคใต้ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามันมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 166,718 บาท สูงสุดในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน รองลงมาเป็นกลุ่มจังหวัดภาคใต้ อ่าวไทยมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 109,147 บาท ในขณะที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่ำสุด 85,637 บาท โดยจังหวัดสงขลามีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงสุด 125,524 บาท และจังหวัดนราธิวาสมีรายได้ต่อหัวประชากรต่ำสุด 48,779 บาทเท่านั้น

3.1.3 โครงสร้างเศรษฐกิจกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน

อัตราการขยายตัวของผลผลิตมวลรวม (GRP) ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ปี 2553 ขยายตัวร้อยละ 7.2 มีอัตราการขยายตัวสูงสุดของกลุ่มจังหวัดในภาคใต้ ซึ่งการเติบโตดังกล่าวเป็นผลจากการขยายตัวของเศรษฐกิจ จังหวัดนราธิวาส สงขลา และสตูล เป็นสำคัญ ที่มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 14.9 7.5 และ 5.8 ตามลำดับ ในขณะที่จังหวัดยะลาและปัตตานี มีอัตราการขยายตัวเพียงร้อยละ 5.0 และ 2.2 การขยายตัวดังกล่าวเป็นผลจากการขยายตัวภาค นอกเกษตรที่ขยายตัวถึงร้อยละ 9.2 ในขณะที่ภาคเกษตรขยายตัวเพียงร้อยละ 2.3

โครงสร้างเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนยังคงพึ่งพาภาคเกษตรเป็นหลัก มีโครงสร้างภาคเกษตร ร้อยละ 33.0 มูลค่าการผลิตส่วนใหญ่มาจากพืชเศรษฐกิจหลักคือ ยางพาราถึงร้อยละ 69.8 การประมงร้อยละ 11.0 ปี 2553 สัดส่วนการผลิตภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.74 ตามการเพิ่มขึ้นของราคายางพารา สัตว์น้ำขึ้นท่าและสัตว์น้ำ เลี้ยงเป็นสำคัญ ในขณะที่ภาคนอกเกษตรมีสัดส่วนลดลงจากปริมาณการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่ขยายตัวในอัตราชะลอลง

โครงสร้างเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดในภาคใต้ ปี 2553

รายการข้อมูล	กลุ่มอ่าวไทย *	กลุ่มอันดามัน *	กลุ่มชายแดน	สงขลา	สตูล	ยะลา	นราธิวาส	ปัตตานี
1. GPP (ล้านบาท)	416,695	307,661	318,142	183,794	23,247	37,350	37,944	35,807
2. รายได้ต่อหัว (บาท)	109,147	166,718	85,637	125,524	79,612	76,657	48,779	52,452
3. โครงสร้างเศรษฐกิจ (%)	37.6	34.6	33.0	23.9	51.9	45.0	50.3	36.9
3.1 เกษตร	1. ยางพารา 56.7 2. ไม้ผล 14.1 (ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง) 3. ประมงชายฝั่ง 10.1 4. ปาล์มน้ำมัน 9.5	1. ยางพารา 56.3 2. ประมง 21.1 3. ปาล์มน้ำมัน 10.1	1. ยางพารา 69.8 2. ประมง 11.0 -ฟาร์มกุ้ง 4.0 -ประมงทะเล 4.3 -ประมงชายฝั่ง 1.6 3. ไก่เนื้อ 3.0 4. ไม้ผล 2.5 (ลองกอง ทุเรียน ส้มโชกุน เงาะ มังคุด) 5. ข้าว 1.3 6. ปาล์มน้ำมัน 0.9					
3.2 อุตสาหกรรม	19.4	7.1	17.8	27.3	10.0	3.3	2.3	5.4
ร้อยละต่อ GPP อุตสาหกรรม	1. ยางและผลิตภัณฑ์ 28.6 2. ปิโตรเลียม/แก๊ส 21.8 3. อาหาร 21.2 (แปรรูป ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ โรงสีข้าว แปรรูป สัตว์น้ำ น้ำมันพืช) 4. ผลิตภัณฑ์โลหะ 11.3	1. ยางและผลิตภัณฑ์ 51.7 2. อาหาร 27.2 (สัตว์น้ำ เนื้อสัตว์ ผักและผลไม้) 3. ผลิตภัณฑ์จากไม้ 7.0	1. ยางและผลิตภัณฑ์ 48.5 2. อาหาร 26.3 (สัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์สัตว์ โรงสี) 3. ผลิตภัณฑ์จากไม้ 7.7 4. ปิโตรเลียม/แก๊ส 4.2 5. ผลิตภัณฑ์ TOP 1.9 6. ผลิตภัณฑ์โลหะ 1.8					
3.3 ค้าปลีกค้าส่ง	6.7	10.7	10.8	10.5	4.5	11.6	13.4	12.8

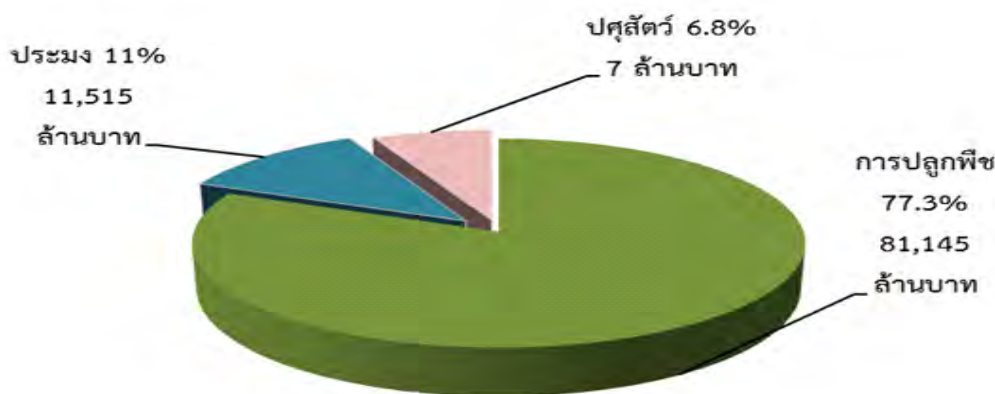
3.4 บริการท่องเที่ยว	11.6	16.5	4.66	5.7	3.5	3.0	3.9	3.0
3.5 อื่นๆ	24.7	31.1	33.7	32.6	30.1	37.1	30.1	41.9

ที่มา : GPP จังหวัดสงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส แบบ Bottom up และ * สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3.1.4 การผลิตภาคเกษตร

มูลค่าเพิ่ม การผลิตภาคเกษตร มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี 2553 เท่ากับ 104,938 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 70,624 ล้านบาท ในปี 2552 เท่ากับ 34,314 ล้านบาท

โครงสร้างเศรษฐกิจภาคเกษตร ประกอบด้วยสาขาเกษตรกรรมฯ และสาขาการประมง มีสัดส่วนร้อยละ 89.0 และ 11.0 ตามลำดับ มีการเพาะปลูกพืชเป็นกิจกรรมหลักที่สำคัญ มีสัดส่วนสูงสุดถึงร้อยละ 77.3 รองลงมาเป็นการทำประมงมีสัดส่วนร้อยละ 11.0 (ประกอบด้วยประมงทะเลน้ำลึกและชายฝั่ง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ) กิจกรรมการผลิตหมวดปศุสัตว์มีสัดส่วนร้อยละ 6.8 และอื่นๆ รวมกัน มีสัดส่วนร้อยละ 4.9

ที่มา : ข้อมูล GPP แบบ Bottom up รายสาขาการผลิต ณ ราคาประจำปี 2553

อัตราขยายตัวของมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาคงที่ ภาคเกษตรขยายตัวร้อยละ 2.3 เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของปริมาณของผลผลิตลดลง การทำฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล การเลี้ยงโคเนื้อ การทำประมงทะเลพาณิชย์ (น้ำลึก) การทำประมงทะเลชายฝั่ง และการเลี้ยงไก่เนื้อ เป็นสำคัญ สำหรับการผลิตที่หดตัวจากปริมาณผลผลิตที่ลดลง ได้แก่ ยางพารา การเพาะพันธุ์ปลาและกุ้ง การบริการทางการเกษตร การเลี้ยงไก่ไข่-ไข่ไก่ การปลูกข้าวตามลำดับ

ภาคเกษตร ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนยังคงมีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งวัตถุดิบเพื่อการผลิตสินค้าของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อการส่งออกขายไปยังต่างประเทศ วัตถุดิบจากภาคเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ได้แก่ ยางพารา ไม้ยาง สัตว์น้ำทั้งสัตว์น้ำธรรมชาติและสัตว์น้ำเลี้ยง โดยมีสินค้าอุตสาหกรรมประเภท ยางแผ่น ยางก้อน และผลิตภัณฑ์ยาง สินค้าไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ยางพารา และสินค้าจากการผลิตและแปรรูปอาหารจากสัตว์ทะเล อย่างไรก็ตามวัตถุดิบปลาที่ใช้ในการผลิตและแปรรูปในอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ยังคงต้องนำเข้าจากต่างประเทศโดยเฉพาะปลาทูน่า เนื่องจากวัตถุดิบในประเทศมีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

ตารางมูลค่าเพิ่ม ภาคเกษตร								
กิจกรรมการผลิต	มูลค่าเพิ่ม (ล้านบาท)			อัตราขยายตัว(ร้อยละ)		สัดส่วน (ร้อยละ)		SOG
	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2552	ปี 2553	
ภาคเกษตร ณ ราคาประจำปี	86,238	70,624	104,938	-18.11	48.59	100.00	100.00	
สาขาเกษตร ณ ราคาประจำปี	77,905	60,970	93,423	-21.74	53.23	86.33	89.03	47.39
หมวดพืช	66,998	48,839	81,145	-27.10	66.15	69.15	77.33	51.15
ยางพารา	61,915	44,852	73,199	-27.56	63.20	63.51	69.75	44.09
ข้าว	1,704	1,653	1,327	-2.99	-19.72	2.34	1.26	-0.25
ลองกอง	184	797	1,233	333.98	54.70	1.13	1.17	0.64
ทุเรียน	355	805	919	126.57	14.21	1.14	0.88	0.12
ส้มโชกุน	188	214	240	13.72	11.93	0.30	0.23	0.03
เงาะ	88	151	180	71.49	19.07	0.21	0.17	0.03
มังคุด	75	149	249	99.40	67.33	0.21	0.24	0.16
ปาล์มน้ำมัน	1,101	740	984	-32.77	32.85	1.05	0.94	0.31
หมวดปศุสัตว์	6,870	6,610	7,137	-3.79	7.98	9.36	6.80	0.54
โค	2,284	1,803	2,113	-21.04	17.15	2.55	2.01	0.35
สุกร	415	550	567	32.70	3.04	0.78	0.54	0.02
แพะ	196	249	251	27.03	0.53	0.35	0.24	0.00
ไก่	2,967	3,111	3,186	4.86	2.41	4.41	3.04	0.07
ไข่ไก่	2,176	2,076	2,005	-4.58	-3.42	2.94	1.91	-0.07
หมวดบริการทางการเกษตร	876	1,989	925	127.06	-53.52	2.82	0.88	-0.47
หมวดป่าไม้	1,489	952	1,173	-36.03	23.12	1.35	1.12	0.26
สาขาประมง ณ ราคาประจำปี	8,333	9,654	11,515	15.85	19.28	13.67	10.97	2.12
การประมงน้ำลึกและประมงชายฝั่ง	5,399	5,495	6,196	1.77	12.76	7.78	5.90	0.75
การประมงทะเลพาณิชย์(น้ำลึก)	3,999	4,115	4,498	2.90	9.31	5.83	4.29	0.40
การประมงทะเลพื้นบ้าน(ชายฝั่ง)	1,400	1,379	1,698	-1.48	23.13	1.95	1.62	0.37
การทำฟาร์มเลี้ยงปลา	229	313	346	37.09	10.45	0.44	0.33	0.03
การทำฟาร์มเลี้ยงกุ้ง	2,157	3,249	4,142	50.66	27.47	4.60	3.95	1.08
การเพาะพันธุ์ปลาและกุ้ง	319	305	538	-4.43	76.30	0.43	0.51	0.39
การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด	145	198	212	36.40	7.02	0.28	0.20	0.01
ภาคเกษตร ณ ราคาคงที่	77,605	80,640	82,520	13.92	4.02	100.00	100.00	4.02
สาขาเกษตร ณ ราคาคงที่	69,056	71,161	72,890	3.05	2.43	88.24	88.33	2.15
หมวดพืช	60,254	63,062	64,930	4.66	2.96	78.20	78.68	2.33
ยางพารา	52,573	52,685	52,305	0.21	-0.72	65.33	63.38	-0.46
ข้าว	1,056	1,043	873	-1.27	-16.28	1.29	1.06	-0.17
ลองกอง	287	799	1,095	178.79	36.95	0.99	1.33	0.49
ทุเรียน	338	660	706	95.10	6.99	0.82	0.86	0.06
ส้มโชกุน	179	141	122	-21.23	-13.05	0.17	0.15	-0.02
เงาะ	124	135	138	8.90	2.25	0.17	0.17	0.00
มังคุด	68	104	115	52.39	11.02	0.13	0.14	0.02
ปาล์มน้ำมัน	822	775	768	-5.76	-0.91	0.96	0.93	-0.01
หมวดปศุสัตว์	6,650	6,110	6,231	-8.12	1.98	7.58	7.55	0.15
โค	2,174	1,787	1,983	-17.80	10.98	2.22	2.40	0.26
สุกร	479	465	423	-3.04	-8.95	0.58	0.51	-0.05
แพะ	194	229	199	18.34	-13.22	0.28	0.24	-0.03
ไก่	985	991	1,033	0.57	4.24	1.23	1.25	0.05
ไข่ไก่	2,338	2,262	2,107	-3.23	-6.85	2.81	2.55	-0.17
หมวดบริการทางการเกษตร	921	903	708	-1.95	-21.57	1.12	0.86	-0.19
หมวดป่าไม้	1,231	1,085	1,020	-11.83	-5.98	1.35	1.24	-0.07
สาขาประมง ณ ราคาคงที่	8,549	9,479	9,630	10.88	1.59	11.75	11.67	0.19
การประมงน้ำลึกและประมงชายฝั่ง	4,940	5,122	5,228	3.68	2.07	6.35	6.34	0.13
การประมงทะเลพาณิชย์(น้ำลึก)	3,391	3,609	3,672	6.41	1.75	4.48	4.45	0.08
การประมงทะเลพื้นบ้าน(ชายฝั่ง)	1,549	1,513	1,556	-2.30	2.85	1.88	1.89	0.05
การทำฟาร์มเลี้ยงปลา	194	227	234	16.97	3.01	0.28	0.28	0.01
การทำฟาร์มเลี้ยงกุ้ง	2,610	3,034	3,381	16.27	11.44	3.76	4.10	0.47
การเพาะพันธุ์ปลาและกุ้ง	625	865	524	38.41	-39.46	1.07	0.63	-0.25
การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด	93	157	182	68.68	15.90	0.20	0.22	0.04

ที่มา : GPP จังหวัดสงขลา สดล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส แบบ Bottom up

สาขาการผลิตที่สำคัญของภาคการเกษตร

(1) สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้ มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี 2553 เท่ากับ 93,423 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 2.4 ชะลอลงจากที่ขยายตัวร้อยละ 3.1 ในปี 2552 โดยมีกิจกรรมหมวดการปลูกพืชที่สำคัญ คือ การปลูกยางพารามีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 78.4 สูงที่สุดของสาขา รองลงมาเป็นการปลูกข้าว ลองกอง และปาล์ม น้ำมันมีสัดส่วนร้อยละ 1.4 1.3 และ 1.1 ตามลำดับ สำหรับหมวดปศุสัตว์มีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 7.6 โดยมีกิจกรรมการเลี้ยงไก่ ไก่ ไก่ สุกร และแพะ มีสัดส่วนร้อยละ 3.4 2.2 2.2 0.6 และ 0.3 ตามลำดับ หมวดบริการทางการเกษตรมีสัดส่วนร้อยละ 1.0 และหมวดการทำไม้มีสัดส่วนร้อยละ 1.3

ภาวะการผลิตสาขาเกษตรกรรมฯ ในปี 2553 กิจกรรมในหมวดการปลูกพืชขยายตัวร้อยละ 3.0 หมวดการเลี้ยงปศุสัตว์ขยายตัวร้อยละ 2.0 ในขณะที่หมวดบริการทางการเกษตรและหมวดป่าไม้หดตัวร้อยละ 21.57 และ 6.0 ตามลำดับ การขยายตัวดังกล่าวมาจากกิจกรรมที่สำคัญ คือ การปลูกลองกอง การเลี้ยงโคเนื้อ การปลูกทุเรียน การเลี้ยงไก่ และการปลูกมังคุด เป็นสำคัญ

ตารางมูลค่าเพิ่ม สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้

กิจกรรมการผลิต	มูลค่าเพิ่ม (ล้านบาท)			อัตราขยายตัว(ร้อยละ)		สัดส่วน (ร้อยละ)		SOG
	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2552	ปี 2553	
มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี	77,905	60,970	93,423	-21.74	53.23			
หมวดพืช	66,998	48,839	81,145	-27.10	66.15	80.10	86.86	57.45
ยางพารา	61,915	44,852	73,199	-27.56	63.20	73.56	78.35	49.52
ข้าว	1,704	1,653	1,327	-2.99	-19.72	2.71	1.42	-0.28
ลองกอง	184	797	1,233	333.98	54.70	1.31	1.32	0.72
ทุเรียน	355	805	919	126.57	14.21	1.32	0.98	0.14
ส้มโชกุน	188	214	240	13.72	11.93	0.35	0.26	0.03
เงาะ	88	151	180	71.49	19.07	0.25	0.19	0.04
มังคุด	75	149	249	99.40	67.33	0.24	0.27	0.18
ป่าสักน้ำมัน	1,101	740	984	-32.77	32.85	1.21	1.05	0.35
หมวดปศุสัตว์	6,870	6,610	7,137	-3.79	7.98	10.84	7.64	0.61
โค	2,284	1,803	2,113	-21.04	17.15	2.96	2.26	0.39
สุกร	415	550	567	32.70	3.04	0.90	0.61	0.02
แพะ	196	249	251	27.03	0.53	0.41	0.27	0.00
ไก่	2,967	3,111	3,186	4.86	2.41	5.10	3.41	0.08
ไขไก่	2,176	2,076	2,005	-4.58	-3.42	3.41	2.15	-0.07
หมวดบริการทางการเกษตร	876	1,989	925	127.06	-53.52	3.26	0.99	-0.53
หมวดป่าไม้	1,489	952	1,173	-36.03	23.12	1.56	1.26	0.29
มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาคงที่ ปี 2550	69,056	71,161	72,890	3.05	2.43	100.00	100.00	2.43
หมวดพืช	60,254	63,062	64,930	4.66	2.96	88.62	89.08	2.64
ยางพารา	52,573	52,685	52,305	0.21	-0.72	74.04	71.76	-0.52
ข้าว	1,056	1,043	873	-1.27	-16.28	1.47	1.20	-0.19
ลองกอง	287	799	1,095	178.79	36.95	1.12	1.50	0.56
ทุเรียน	338	660	706	95.10	6.99	0.93	0.97	0.07
ส้มโชกุน	179	141	122	-21.23	-13.05	0.20	0.17	-0.02
เงาะ	124	135	138	8.90	2.25	0.19	0.19	0.00
มังคุด	68	104	115	52.39	11.02	0.15	0.16	0.02
ป่าสักน้ำมัน	822	775	768	-5.76	-0.91	1.09	1.05	-0.01
หมวดปศุสัตว์	6,650	6,110	6,231	-8.12	1.98	8.59	8.55	0.17
โค	2,174	1,787	1,983	-17.80	10.98	2.51	2.72	0.30
สุกร	479	465	423	-3.04	-8.95	0.65	0.58	-0.05
แพะ	194	229	199	18.34	-13.22	0.32	0.27	-0.04
ไก่	985	991	1,033	0.57	4.24	1.39	1.42	0.06
ไขไก่	2,338	2,262	2,107	-3.23	-6.85	3.18	2.89	-0.20
หมวดบริการทางการเกษตร	921	903	708	-1.95	-21.57	1.27	0.97	-0.21
หมวดป่าไม้	1,231	1,085	1,020	-11.83	-5.98	1.53	1.40	-0.08

ที่มา: GPP จังหวัดสงขลา สศค. สงขลา ปีค.ศ. ๒๕๕๓ และนาข้าวส. แบบ Bottom up

ภาวะการผลิตกิจกรรมที่สำคัญสาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้

☆ การปลูกพืชยางพารา

มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี 2553 การปลูกพืชยางพารา มูลค่าเพิ่มเท่ากับ 73,199 ล้านบาท หดตัวร้อยละ 0.7 เป็นผลจากช่วงปลายปีเกิดอุทกภัยและวาทภัยเกิดน้ำท่วมซึ่งเป็นระยะเวลาสั้น ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตลดลง

สถานการณ์การปลูกยางพารา

ในปี 2554 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยางพารารวม 18.8 ล้านไร่ เป็นเนื้อที่กรี๊ดได้ 12.8 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่กรี๊ดได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.7 ยางพาราปลูกในพื้นที่ภาคใต้ 11.9 ล้านไร่ เนื้อที่กรี๊ดได้ 9.7 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่กรี๊ดได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 เมื่อพิจารณาสัดส่วนพื้นที่ปลูกและอัตราขยายตัวเนื้อที่กรี๊ดได้ในภาคใต้พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้อ่าวไทยมีพื้นที่ปลูกสูงสุด 4.5 ล้านไร่ เนื้อที่กรี๊ดได้ 3.8 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่กรี๊ดได้

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๐

ลดลงร้อยละ 0.6 รองลงมาเป็นกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ปลูก 4.3 ล้านไร่ เนื้อที่กรี๊ดได้ 3.6 ล้านไร่ อัตรายายตัวเนื้อที่กรี๊ดได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 และกลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามันมีพื้นที่ปลูก 3.1 ล้านไร่ เนื้อที่กรี๊ดได้ 2.4 ล้านไร่ อัตรายายตัวเนื้อที่กรี๊ดได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7

ปริมาณผลผลิต รวมทั้งประเทศ 3.4 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.7 เป็นผลผลิตในภาคใต้ 2.5 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.5 เมื่อพิจารณาเฉพาะภาคใต้ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนมีผลผลิตสูงสุด 1.0 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.7 รองลงมาเป็นกลุ่มจังหวัดภาคใต้อำเภอไทยมีผลผลิต 0.9 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.4 และกลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามันมีผลผลิต 0.6 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.7 เมื่อพิจารณาผลผลิตต่อไร่ พบว่า ผลผลิตต่อไร่ของประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.6 ในขณะที่ผลผลิตต่อไร่ของภาคใต้เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 เป็นการเพิ่มขึ้นของผลผลิตต่อไร่ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนสูงสุดร้อยละ 5.8 รองลงมาเป็นกลุ่มจังหวัดภาคใต้อำเภอไทยร้อยละ 4.2 ในขณะที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามันเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 2.3

เครื่องชี้ภาวะการผลิตสาขาเกษตรกรรมฯ - ยางพารา

รายการข้อมูล	เนื้อที่ขุด(ล้านไร่)			อัตรายายตัว(ร้อยละ)		เนื้อที่กรี๊ดได้(ล้านไร่)			อัตรายายตัว(ร้อยละ)	
	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2554
รวมทั้งประเทศ	17.25	17.96	18.76	4.09	4.46	11.60	12.07	12.77	4.07	5.74
ภาคใต้	11.51	11.85	11.91	2.92	0.49	9.59	9.63	9.69	0.47	0.55
กลุ่มจังหวัดอันดามัน	3.00	3.06	3.07	2.21	0.08	2.35	2.34	2.38	-0.11	1.74
กลุ่มจังหวัดอำเภอไทย	4.38	4.56	4.50	4.02	-1.34	3.72	3.78	3.76	1.56	-0.63
กลุ่มจังหวัดชายแดน	4.15	4.23	4.34	1.90	2.60	3.52	3.51	3.55	-0.29	1.02
สงขลา	1.46	1.52	1.57	3.92	3.63	1.20	1.21	1.22	0.95	0.75
สตูล	0.30	0.32	0.34	5.20	6.82	0.23	0.24	0.24	1.29	2.75
ปัตตานี	0.32	0.31	0.33	-4.39	5.16	0.25	0.24	0.25	-4.34	2.53
ยะลา	1.06	1.08	1.10	1.72	1.61	0.93	0.93	0.94	-0.49	0.95
นราธิวาส	1.01	1.01	1.01	0.20	0.00	0.90	0.89	0.90	-1.00	0.59
รายการข้อมูล	ปริมาณผลผลิต(ตัน)			อัตรายายตัว(ร้อยละ)		ผลผลิตต่อไร่(ก.)			อัตรายายตัว(ร้อยละ)	
	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2554
รวมทั้งประเทศ	3,090,280	3,051,781	3,348,897	-1.25	9.74	266	253	262	-4.89	3.56
ภาคใต้	2,536,381	2,427,290	2,535,925	-4.30	4.48	264	251	262	-4.92	4.38
กลุ่มจังหวัดอันดามัน	637,036	610,642	627,261	-4.14	2.72	272	257	263	-5.51	2.33
กลุ่มจังหวัดอำเภอไทย	936,675	907,129	938,339	-3.15	3.44	252	240	250	-4.76	4.17
กลุ่มจังหวัดชายแดน	962,670	909,519	970,325	-5.52	6.69	273	259	274	-5.13	5.79
สงขลา	324,879	304,983	331,646	-6.12	8.74	271	252	272	-7.01	7.94
สตูล	66,357	65,313	68,643	-1.57	5.10	283	275	281	-2.83	2.18
ปัตตานี	66,358	59,584	63,835	-10.21	7.13	261	245	256	-6.13	4.49
ยะลา	250,538	242,835	254,511	-3.07	4.81	269	262	272	-2.60	3.82
นราธิวาส	254,538	236,804	251,690	-6.97	6.29	282	265	280	-6.03	5.66
รายการข้อมูล	ราคาขายแผ่นดิบมัน 3 เหลี่ยม ที่เกษตรกรขายได้									
	ปี 2545	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554
ราคาขายเฉลี่ย ต่อ กก.(บาท)	27.69	37.76	44.13	53.57	66.24	68.90	73.66	58.47	102.76	124.16

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

☆ การปลูกข้าว

มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี 2553 การปลูกข้าว มูลค่าเพิ่มเท่ากับ 1,327 ล้านบาท หดตัวร้อยละ 16.3 เป็นผลจากผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยแล้ง และอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มทะเลสาบสงขลา ประกอบกับต้นทุนการปลูกข้าวที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกรลดพื้นที่เพาะปลูกเป็นผลให้ผลผลิตลดลง

สถานการณ์การปลูกข้าว

ในปี 2554 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกข้าวรวม 61.1 ล้านไร่ เป็นเนื้อที่เก็บเกี่ยวได้ 55.7 ล้านไร่ อัตรายายตัวเนื้อที่เก็บเกี่ยวลดลงร้อยละ 6.7 สำหรับการปลูกข้าวในภาคใต้พื้นที่ปลูก 1.0 ล้านไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยวได้ 0.9 ล้านไร่ อัตรายายตัวเนื้อที่เก็บเกี่ยวได้ลดลงร้อยละ 17.1 เมื่อพิจารณาสัดส่วนพื้นที่ปลูกและอัตรายายตัวเนื้อที่เก็บเกี่ยวได้ในภาคใต้ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ปลูกสูงสุด 0.5 ล้านไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยวได้ 0.4 ล้านไร่ อัตรายายตัวเนื้อที่เก็บเกี่ยวได้ลดลงร้อยละ 15.2 รองลงมาเป็นกลุ่มจังหวัดภาคใต้อำเภอไทยมีพื้นที่ปลูก 0.5 ล้านไร่

เนื้อที่เก็บเกี่ยวได้ 0.4 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่เก็บเกี่ยวได้ลดลงร้อยละ 17.8 และกลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามันมีพื้นที่ปลูก 0.02 ล้านไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยวได้ 0.02 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่เก็บเกี่ยวได้ลดลงร้อยละ 37.6

ปริมาณผลผลิต รวมทั้งประเทศ 23.3 ล้านตัน ลดลงร้อยละ 8.6 เป็นผลผลิตในภาคใต้ 0.4 ล้านตัน ลดลงร้อยละ 15.0 เมื่อพิจารณาปริมาณผลผลิตในภาคใต้ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนมีผลผลิตสูงสุด 0.2 ล้านตัน ลดลงร้อยละ 8.6 รองลงมาเป็นกลุ่มจังหวัดภาคใต้อำเภอไทยมีผลผลิต 0.2 ล้านตัน ลดลงร้อยละ 20.2 และกลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามันมีผลผลิต 0.01 ล้านตัน ลดลงร้อยละ 40.1 เมื่อพิจารณาผลผลิตต่อไร่ พบว่า ผลผลิตต่อไร่ของประเทศหดตัวร้อยละ 3.3 ในขณะที่ผลผลิตต่อไร่ของภาคใต้เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.2 เป็นการเพิ่มขึ้นของผลผลิตต่อไร่ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้อำเภอไทยร้อยละ 11.0 รองลงมาเป็นกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนร้อยละ 4.1 ในขณะที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามันลดลงร้อยละ 1.4

เครื่องชี้ภาวะการผลิตสาขาเกษตรกรรมฯ - ข้าว

รายการข้อมูล	เนื้อที่เพาะปลูก(ล้านไร่)			อัตราขยายตัว(ร้อยละ)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว(ไร่)			อัตราขยายตัว(ร้อยละ)	
	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2554
รวมทั้งประเทศ	57.50	64.57	61.07	12.31	-5.42	54.74	59.69	55.72	9.04	-6.65
ภาคใต้	1.24	1.19	0.95	-4.44	-19.91	1.18	1.09	0.91	-7.11	-17.09
กลุ่มจังหวัดอันดามัน	0.03	0.03	0.02	-2.50	-37.85	0.03	0.03	0.02	-2.03	-37.57
กลุ่มจังหวัดอำเภอไทย	0.61	0.60	0.46	-2.55	-22.38	0.58	0.54	0.44	-5.96	-17.79
กลุ่มจังหวัดชายแดน	0.60	0.56	0.47	-6.47	-16.33	0.57	0.52	0.44	-8.54	-15.24
สงขลา	0.28	0.27	0.21	-1.30	-23.00	0.26	0.24	0.19	-5.08	-20.53
สตูล	0.05	0.04	0.03	-16.30	-18.00	0.05	0.04	0.03	-15.64	-17.69
ปัตตานี	0.14	0.13	0.12	-3.89	-11.62	0.14	0.13	0.11	-4.44	-14.39
ยะลา	0.05	0.03	0.03	-35.56	-15.76	0.05	0.03	0.03	-34.94	-16.33
นราธิวาส	0.08	0.08	0.08	-3.16	-0.47	0.08	0.08	0.08	-4.80	2.23
รายการข้อมูล	ปริมาณผลผลิต(ตัน)			อัตราขยายตัว(ร้อยละ)		ผลผลิตต่อไร่(กก.)			อัตราขยายตัว(ร้อยละ)	
	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2554
รวมทั้งประเทศ	23,158,322	25,442,184	23,266,374	9.86	-8.55	403	394	381	-2.23	-3.30
ภาคใต้	491,946	424,454	360,716	-13.72	-15.02	396	357	379	-9.85	6.16
กลุ่มจังหวัดอันดามัน	10,502	10,533	6,309	0.30	-40.10	336	354	349	5.36	-1.41
กลุ่มจังหวัดอำเภอไทย	240,768	206,030	164,389	-14.43	-20.21	404	331	368	-18.02	11.03
กลุ่มจังหวัดชายแดน	240,676	207,891	190,018	-13.62	-8.60	383	367	382	-4.28	4.09
สงขลา	122,910	105,442	94,890	-14.21	-10.01	443	385	450	-13.09	16.88
สตูล	18,953	16,690	11,731	-11.94	-29.71	384	404	346	5.21	-14.36
ปัตตานี	48,992	45,380	41,906	-7.37	-7.66	359	346	362	-3.62	4.62
ยะลา	19,708	11,932	10,679	-39.46	-10.50	364	342	363	-6.04	6.14
นราธิวาส	30,113	28,447	30,812	-5.53	8.31	367	358	390	-2.45	8.94
รายการข้อมูล	ราคาข้าวเปลือกเจ้าที่เกษตรกรขายได้ (บาท)									
	ปี 2545	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554
ราคาข้าวเปลือกเจ้า(เกวียน)	4,958	5,044	5,905	6,702	6,439	6,587	10,524	9,468	8,315	9,662

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

☆ การปลูกพืชลือกอง

มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี 2553 การปลูกลือกอง มูลค่าเพิ่มเท่ากับ 1,233 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 37.0 เป็นผลจากเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นและภาวะอากาศที่เอื้ออำนวยต่อลือกองในพื้นที่จังหวัดสงขลา นราธิวาส และปัตตานี เป็นสำคัญ

สถานการณ์การปลูกลือกอง

ในปี 2554 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกลือกองรวม 0.5 ล้านไร่ เป็นเนื้อที่ให้ผล 0.4 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.8 สำหรับการปลูกลือกองในภาคใต้มีพื้นที่ปลูก 0.3 ล้านไร่ เนื้อที่ให้ผล 0.3 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.8 เมื่อพิจารณาสัดส่วนพื้นที่ปลูกและอัตราขยายตัวเนื้อที่ให้ผลในภาคใต้ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ปลูกสูงสุด 0.2 ล้านไร่ เนื้อที่ให้ผล 0.2 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่

ให้ผลเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.4 รองลงมาเป็นกลุ่มจังหวัดภาคใต้่าวไทยมีพื้นที่ปลูก 0.1 ล้านไร่ เนื้อที่ให้ผล 0.9 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.9 และกลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามันมีพื้นที่ปลูก 0.02 ล้านไร่ เนื้อที่ให้ผล 0.02 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.8

ปริมาณผลผลิต รวมทั้งประเทศ 84,287 ตัน ลดลงร้อยละ 44.5 เป็นผลผลิตในภาคใต้ 15,453 ตัน ลดลงร้อยละ 81.5 เมื่อพิจารณาปริมาณผลผลิตในภาคใต้ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนมีผลผลิตสูงสุด 10,230 ตัน ลดลงร้อยละ 70.5 รองลงมาเป็นกลุ่มจังหวัดภาคใต้่าวไทยมีผลผลิต 3,917 ตัน ลดลงร้อยละ 89.6 และกลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามันมีผลผลิต 732 ตัน ลดลงร้อยละ 91.1 เมื่อพิจารณาผลผลิตต่อไร่ พบว่า ผลผลิตต่อไร่ของประเทศหดตัวร้อยละ 46.5 ในขณะที่ผลผลิตต่อไร่ของภาคใต้หดตัวร้อยละ 81.9 เป็นการลดลงของผลผลิตต่อไร่ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามันร้อยละ 91.4 รองลงมาเป็นกลุ่มจังหวัดภาคใต้่าวไทยลดลงร้อยละ 89.8 ในขณะที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนลดลงร้อยละ 71.3 โดยจังหวัดสตูลมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ลดลงสูงสุดร้อยละ 91.9 รองลงมาเป็นจังหวัดสงขลาร้อยละ 79.3 ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ลดลงร้อยละ 57.7 57.5 และ 32.3 ตามลำดับ

เครื่องชี้ภาวะการผลิตสาขาเกษตรกรรมฯ - ลองกอง

รายการข้อมูล	เนื้อที่ยืนต้น(ไร่)			อัตราขยายตัว(ร้อยละ)		เนื้อที่ให้ผล(ไร่)			อัตราขยายตัว(ร้อยละ)	
	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2554
รวมทั้งประเทศ	462,974	461,224	453,412	-0.38	-1.69	353,239	371,220	385,485	5.09	3.84
ภาคใต้	331,300	327,603	320,159	-1.12	-2.27	257,751	270,634	278,298	5.00	2.83
กลุ่มจังหวัดอันดามัน	22,492	21,400	20,609	-4.86	-3.70	17,016	17,664	18,337	3.81	3.81
กลุ่มจังหวัด่าวไทย	111,828	110,346	107,944	-1.33	-2.18	86,336	89,231	90,947	3.35	1.92
กลุ่มจังหวัดชายแดน	186,583	155,688	161,037	-16.56	3.44	146,509	155,688	161,037	6.27	3.44
สงขลา	24,843	18,155	20,441	-26.92	12.59	15,502	18,155	20,441	17.11	12.59
สตูล	7,317	6,622	6,613	-9.50	-0.14	6,096	6,622	6,613	8.63	-0.14
ปัตตานี	79,627	72,022	75,538	-9.55	4.88	18,819	19,933	19,846	5.92	-0.44
ยะลา	23,380	19,933	19,846	-14.74	-0.44	38,609	38,956	38,599	0.90	-0.92
นราธิวาส	51,416	38,956	38,599	-24.23	-0.92	67,483	72,022	75,538	6.73	4.88
รายการข้อมูล	ปริมาณผลผลิต(ตัน)			อัตราขยายตัว(ร้อยละ)		ผลผลิตต่อไร่(กก.)			อัตราขยายตัว(ร้อยละ)	
	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2554
รวมทั้งประเทศ	158,343	151,806	84,287	-4.13	-44.48	448	409	219	-8.71	-46.45
ภาคใต้	93,335	83,572	15,453	-10.46	-81.51	362	309	56	-14.64	-81.88
กลุ่มจังหวัดอันดามัน	10,569	8,233	732	-22.10	-91.11	525	385	33	-26.76	-91.42
กลุ่มจังหวัด่าวไทย	49,130	37,632	3,917	-23.40	-89.59	531	433	44	-18.46	-89.84
กลุ่มจังหวัดชายแดน	30,519	34,656	10,230	13.56	-70.48	164	223	64	35.98	-71.30
สงขลา	3,286	4,738	2,084	44.19	-56.02	132	261	54	97.73	-79.31
สตูล	4,627	4,635	4,306	0.17	-7.10	632	700	57	10.76	-91.86
ปัตตานี	10,325	12,244	1,409	18.59	-88.49	129	170	72	31.78	-57.65
ยะลา	2,860	2,910	1,267	1.75	-56.46	122	146	62	19.67	-57.53
นราธิวาส	9,421	10,129	1,164	7.52	-88.51	183	260	176	42.08	-32.31
รายการข้อมูล	ราคาลองกองเฉลี่ยเกษตรกรรายได้(บาท)									
	ปี 2545	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554
ราคาลองกองลดลง(บาท/กก.)	28.01	32.23	25.47	25.24	29.26	21.57	26.22	18.77	20.76	24.64

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

☆ การปลูกปาล์มน้ำมัน

มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี 2553 การปลูกพืชปาล์มน้ำมัน มูลค่าเพิ่มเท่ากับ 984 ล้านบาท หดตัวร้อยละ 0.9 เป็นผลจากต้นทุนการผลิตที่ปรับสูงขึ้น

สถานการณ์การปลูกปาล์มน้ำมัน

ในปี 2554 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน รวม 4.1 ล้านไร่ เป็นเนื้อที่ให้ผล 3.8 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 ปาล์มน้ำมัน ปลูกในพื้นที่ภาคใต้ 3.6 ล้านไร่ เนื้อที่ให้ผล 3.3 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6 เมื่อพิจารณาสัดส่วนพื้นที่ปลูกและอัตราขยายตัวเนื้อที่ให้ผลในภาคใต้ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้่าวไทยมีพื้นที่ปลูกสูงสุด 2.1 ล้านไร่ เนื้อที่ให้ผล 1.9 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่ให้ผล

เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.0 รองลงมาเป็นกลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามันมีพื้นที่ปลูก 1.3 ล้านไร่ เนื้อที่ให้ผล 1.2 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.2 และกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนมีพื้นที่ปลูก 0.2 ล้านไร่ เนื้อที่ให้ผล 0.2 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.7

ปริมาณผลผลิต รวมทั้งประเทศ 10.8 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.1 เป็นผลผลิตภาคใต้ 9.7 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 29.5 เมื่อพิจารณาปริมาณผลผลิตในภาคใต้ พบว่า กลุ่มจังหวัดภาคใต้่าวไทยมีผลผลิตสูงสุด 5.6 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 34.8 รองลงมาเป็นกลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามันมีผลผลิต 3.6 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.4 และกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนมีผลผลิต 0.5 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 27.6 เมื่อพิจารณาผลผลิตต่อไร่ พบว่า ผลผลิตต่อไร่ของประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.2 ในขณะที่ผลผลิตต่อไร่ของภาคใต้เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.9 เป็นการเพิ่มขึ้นของผลผลิตของกลุ่มจังหวัดภาคใต้่าวไทยสูงสุดร้อยละ 37.0 รองลงมาเป็นผลผลิตของกลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามันและกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนร้อยละ 28.1 และร้อยละ 11.0 ตามลำดับ โดยจังหวัดสตูลมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นสูงสุดร้อยละ 18.8 รองลงมาเป็นจังหวัดยะลาร้อยละ 13.8 จังหวัดสงขลา ปัตตานี และนราธิวาส เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.6 7.3 และ 2.8 ตามลำดับ

เครื่องชี้ภาวะการผลิตสาขาเกษตรกรรมฯ - ปาล์มน้ำมัน

รายการข้อมูล	เนื้อที่ยืนต้น(ไร่)			อัตราขยายตัว(ร้อยละ)		เนื้อที่ให้ผล(ไร่)			อัตราขยายตัว(ร้อยละ)	
	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2554
รวมทั้งประเทศ	3,889,646	4,076,960	4,135,182	4.82	1.43	3,187,520	3,552,329	3,747,163	11.44	5.48
ภาคใต้	3,421,321	3,535,642	3,569,101	3.34	0.95	2,883,327	3,146,789	3,291,092	9.14	4.59
กลุ่มจังหวัดอันดามัน	1,276,953	1,288,416	1,287,938	0.90	-0.04	1,078,325	1,208,630	1,222,981	12.08	1.19
กลุ่มจังหวัด่าวไทย	1,933,721	2,031,552	2,064,813	5.06	1.64	1,644,171	1,764,231	1,870,330	7.30	6.01
กลุ่มจังหวัดชายแดน	210,647	215,674	216,350	2.39	0.31	160,831	173,928	197,781	8.14	13.71
สงขลา	28,340	29,500	29,755	4.09	0.86	19,558	23,794	27,652	21.66	16.21
สตูล	112,156	112,560	112,940	0.36	0.34	94,114	100,959	108,916	7.27	7.88
ปัตตานี	16,721	18,865	18,906	12.82	0.22	9,276	10,265	14,001	10.66	36.40
ยะลา	11,778	11,963	11,963	1.57	0.00	5,431	6,210	10,957	14.34	76.44
นราธิวาส	41,652	42,786	42,786	2.72	0.00	32,452	32,700	36,255	0.76	10.87
รายการข้อมูล	ปริมาณผลผลิต(ตัน)			อัตราขยายตัว(ร้อยละ)		ผลผลิตต่อไร่(กก.)			อัตราขยายตัว(ร้อยละ)	
	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2554
รวมทั้งประเทศ	8,162,703	8,223,169	10,776,848	0.74	31.05	2,561	2,315	2,876	-9.61	24.23
ภาคใต้	7,464,883	7,449,833	9,649,515	-0.20	29.53	2,589	2,367	2,932	-8.57	23.87
กลุ่มจังหวัดอันดามัน	2,888,293	2,966,442	3,631,047	2.71	22.40	2,319	2,004	2,567	-13.59	28.13
กลุ่มจังหวัด่าวไทย	4,253,839	4,127,843	5,564,792	-2.96	34.81	2,458	2,085	2,857	-15.17	37.03
กลุ่มจังหวัดชายแดน	322,751	355,548	453,676	10.16	27.60	2,140	2,145	2,381	0.23	11.00
สงขลา	44,788	49,896	64,706	11.40	29.68	2,290	2,097	2,340	-8.43	11.59
สตูล	201,875	218,172	279,587	8.07	28.15	2,145	2,161	2,567	0.75	18.79
ปัตตานี	9,526	10,573	15,471	10.99	46.33	1,027	1,030	1,105	0.29	7.28
ยะลา	6,824	7,191	14,441	5.38	100.82	1,256	1,158	1,318	-7.80	13.82
นราธิวาส	59,738	69,716	79,471	16.70	13.99	1,841	2,132	2,192	15.81	2.81
รายการข้อมูล	ราคาผลปาล์มทั้งหลายที่เกษตรกรขายได้(บาท/กก.)									
	ปี 2545	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554
ราคาปาล์มหลาย(บาท/กก.)	2.30	2.34	3.11	2.76	2.39	4.07	4.23	3.64	4.26	5.34

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

☆ การปลูกพืชทุเรียน

มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี 2553 การปลูกทุเรียน มูลค่าเพิ่มเท่ากับ 919 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 7.0 เป็นผลมาจากค่าใช้จ่ายต้นทุนการผลิตที่ลดลง

สถานการณ์การปลูกทุเรียน

ในปี 2554 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกทุเรียนรวม 0.7 ล้านไร่ เป็นเนื้อที่ให้ผล 0.6 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่ให้ผล ลดลงร้อยละ 1.3 สำหรับการปลูกทุเรียนในภาคใต้มีพื้นที่ปลูก 0.3 ล้านไร่ เป็นเนื้อที่ให้ผล 0.3 ล้านไร่ อัตราขยายตัวเนื้อที่ให้ผลลดลงร้อยละ 1.2 เมื่อพิจารณาสัดส่วนพื้นที่ปลูกและอัตราขยายตัวเนื้อที่ให้ผลใน